

De Ster

April 1985
85ste jaargang
Nummer 2

De Ster

April 1985
85ste jaargang
Nummer 2

Officiële Nederlandse uitgave van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.
De in deze publicatie afgedrukte artikelen werden overgenomen uit de tijdschriften „Ensign“, „New Era“ en „Friend“

Eerste Presidium:
Spencer W. Kimball
Marion G. Romney
Gordon B. Hinckley

Raad der Twaalf:
Ezra Taft Benson, Howard W. Hunter,
Thomas S. Monson, Boyd K. Packer,
Marvin J. Ashton, Bruce R. McConkie,
L. Tom Perry, David B. Haight,
James E. Faust, Neal A. Maxwell,
Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks

Adviseurs: Carlos E. Asay, Rex D. Pinegar,
George P. Lee, James M. Paramore

Redacteur: Carlos E. Asay

Director of Church Magazines: Wayne B. Lynn

International Magazines:
Zakelijk redacteur: Larry A. Hiller
Adjunct-redacteur: David Mitchell
Kinderster: Lois Richardson
Vormgeving: Mary A. Hodson

Inhoudsopgave

- 1 Jezus van Nazaret, *president Spencer W. Kimball*
- 6 Doordringen in het Boek van Mormon: deel 2, *John L. Sorenson*
- 13 Onderwijzen door de Geest, *ouderling Loren C. Dunn*
- 16 's Zondags gesloten, *Quinten en LaRae Warr*
- 19 Het unieke verjaarscadeau, *Floy Dawn Mackay*
- 21 Laten wij ons eigen huis in orde brengen, *president Marion G. Romney*
- 25 De Artikelen des Geloofs op de gezinsavond, *Elizabeth Martinsen*
- 26 „Volgens zijn verlangen“, *ouderling Dean L. Larsen*
- 29 Vraag en antwoord: Bekering, *Jerry Taylor*
- 30 Vraag en antwoord: De beperkingen van satan, *Lawrence R. Peterson jr.*
- 32 Wees een lid dat zendingswerk doet, *Lindsay R. Curtis*
- 34 Mijn herinneringen aan vader en moeder, *David L. McKay*
- 41 1830: Cruciaal jaar in de volheid de tijden, *Richard L. Bushman*
- 44 Waarom gewichtsverlies uitstellen, *Garth Fisher*
- 49 De juiste plaats op het juiste moment, *Kirsten Christensen*
- 51 Hoe het er nu uitziet
- 57 Mormoonse humor

Kinderster

- 1 Van vriend tot vriend: ouderling James E. Faust, *Janet Peterson*
- 3 Abraham en Sara
- 5 Voor de grap
- 6 De ruil, *Paula DePaulo*

De Ster

Vertaling en nieuwsredactie:
Henri J. A. Tenthof van Noorden,
Kerkelijk Vertaalbureau,
Parkstraat 38, NL-3581 PL Utrecht

Uitgever:
Kirche Jesu Christi der Heiligen
der Letzten Tage, Porthstraße 5-7,
D-6000 Frankfurt am Main 50

© 1985 by the Corporation of the President
of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints

Alle rechten voorbehouden

Jaarabonnement:
Fl. 23,10 storten op Citibank Amsterdam,
rekeningnummer 266041434,
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen
der Laatste Dagen.
Bfr. 420 storten op Citibank Antwerpen,
rekeningnummer 570-0157-600-33,
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen
der Laatste Dagen.
USA en Canada (niet per luchtpost): \$ 10.00

Printed by Production Center Frankfurt,
Federal Republic of Germany

PB MA 0562 DU

Jezus van Nazaret

President Spencer W. Kimball

Deze boodschap is ontleend aan het artikel met dezelfde titel uit De Ster van december 1981 en wordt in opdracht van president Kimball in verkorte vorm herdrukt om in gezinsverband besproken te worden

We zijn oneindig dankbaar voor de Here Jezus Christus; zijn geboorte, leven en dood vormen voor ons het belangrijkste van alles. Hij deed verzoening voor onze zonden om zo onze opstanding mogelijk te maken en ons de weg te wijzen naar verhoging. Hij stierf bewust en uit eigen vrije wil. Zijn geboorte vond plaats onder sobere omstandigheden, zijn leven was volmaakt, zijn voorbeeld onweerstaanbaar; zijn dood opende deuren voor ons en de mens werd iedere goede gave en zegen in de schoot geworpen.

Ja, iedere ziel heeft een vrije wil. Christus leefde en stierf om alle zegeningen binnen ons bereik te brengen; maar zijn dood en plan van zaligheid zouden zinloos zijn geweest als wij er niet ons voordeel mee doen. „Want zie, Ik, God, heb deze dingen voor allen gedaan, opdat zij niet zouden lijden, indien zij zich wilden bekeren.“ (LV 19:16.)

De Heiland kwam in de wereld om „de onsterfelijkheid en het eeuwige leven van de mens tot stand te brengen“. (Mozes 1:39.) Zijn geboorte, dood en opstanding brachten onsterfelijkheid teweeg. Maar wij moeten onze inspanningen bij de zijne voegen om het eeuwige leven te verwerven. Voor de Nephieten vatte Hij het eeuwige plan voor

de verhoging van de mens als volgt samen: „Welke soort mensen behoort gij daarom te zijn? Voorwaar zeg Ik u: Zoals Ik ben.“ (3 Nephi 27:2.)

Met de joodse menigten die Hij was voorgegaan de berg op, sprak Hij in bijzonderheden over de vereisten voor verhoging. Zijn beroemde bergrede schijnt alle geboden en vereisten te hebben omvat, en zijn slotsom was: „Gij dan zult volmaakt zijn.“ (Matt. 5:48.)

Hij had wellicht jaren eerder kunnen sterven en hij zou aan de eerste vereisten hebben voldaan: opstanding en onsterfelijkheid. Maar het scheen dat Hij een langer, gevaarlijker leven moest leiden om de weg naar volmaking duidelijk uit te kunnen stippelen.

Meer dan dertig jaar leidde Hij een gevaarlijk leven. Vanaf Herodes' gruwelijke moord op de kleine kinderen in Betlehem tot aan het moment dat Pilatus Hem overdroeg aan de bloeddorstige menigte, verkeerde Jezus doelloos in gevaar. Hij leefde in een hachelijke positie dat er een prijs op zijn hoofd was gezet, een prijs die tenslotte werd afgemaakt op dertig zilverlingen. Het scheen dat niet alleen zijn vijanden Hem een hak zouden zetten, maar dat zelfs zijn vrienden Hem in de steek zouden laten en dat satan en zijn trawanten Hem constant zouden najagen. Toch kon Hij, zelfs na zijn vroege dood, de

aarde kennelijk niet verlaten voordat Hij zijn discipelen verder had geïnstrueerd. Veertig dagen lang wijdde Hij aan het voorbereiden van de apostelen op hun leiderschap en de mensen op hun status van heiligen.

Teruggikkend op zijn leven, zien wij de vervulling van de profetieën. Zoals voorspeld was Hij „een man van smarten en vertrouwd met lijden“. (Jes. 53:3.) Hoe kon Hij zijn volk doelmatig leiden – hoe kon Hij ons duidelijk maken hoe wij zijn geboden moesten onderhouden – tenzij Hij naast vreugde ook smart had ervaren? Hoe konden wij ooit weten dat persoonlijke volmaking mogelijk is, of hoe konden wij ertoe aangezet worden ernaar te streven, als niemand ons bewezen had dat kon? En dus moest Hij zijn leven lang beproevingen doorstaan.

Het gebod om volmaakt te zijn kwam aan het begin van zijn bediening. Misschien had Hij toen al een idee van wat Hem te wachten stond bij de beproevingen waarmee Hij geconfronteerd zou worden. Zou Hij zelf in staat zijn in overeenstemming te leven met het verheven ideaal van de volmaking? Zou Hij de voortdurende spanning het hoofd kunnen bieden?

Dag aan dag, echter, leverde Hij het bewijs van zijn macht, bekwaamheid en kracht. Zijn leven was van meet af aan zwaar. Hij werd geboren in een stal, waar het comfort van het gemiddelde Israëlitische gezin Hem vreemd was. Hij was niet welkom. er was voor Hem geen plaats in de herberg.

Toen Hij nog klein was, werd Hij hals over kop naar een ver land gebracht om zijn leven te redden. Een tocht die stellig moeilijk was voor het kind, dat misschien nog aan de borst lag. De reis vanuit Egypte terug naar Nazaret was zelfs nog langer en moeilijker, en weer om een wrede heerser te ontlopen.

Er kwam geen eind aan zijn beproevingen. Misschien had Lucifer Hem als twaalfjarige knaap horen zeggen: „Wist gij niet, dat Ik bezigt moet zijn met de dingen mijns Vaders?“ (Luc. 2:49.) Toen kwam het moment dat satan probeerde Hem te verstrikken. Hun treffen in het voorbestaan was op een gelijkwaardige basis geweest, maar nu was Jezus jong en satan ervaren. Hij dacht de Heiland te vernietigen met listige uitdagingen. Jezus had gesproken over zijn bijzondere verhouding tot de Vader als zijn Zoon. Lucifer besloot deze

op de proef te stellen. Na een lange periode van vasten, toen Jezus honger had en zijn lichaam moest worden gevoed, werd Hem de wrede vraag naar het hoofd geslingerd: „Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dan, dat deze stenen broden worden.“ (Matt. 4:3.) Wat zou brood op dat moment heerlijk hebben gesmaakt!

Vervolgens werd er een lelijke gedachte gezaaid op de rand van het dak van de tempel: „Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelf dan naar beneden; er staat immers geschreven: Aan zijn engelen zal Hij opdracht geven aangaande u, en op de handen zullen zij u dra-

gen.“ (Matt. 4:6.) Misschien was de Heer zich volledig bewust van zijn onbeperkte macht, maar het aanwenden ervan ten behoeve van zichzelf en daarmee ingaan op satans diabolische uitdaging, zou verkeerd zijn.

En tenslotte, daar op de zeer hoge berg, waar Hij zich de rijkdom van alle landen, de macht van koningen en keizers, de verrukking van overvloed en van de bevrediging van elke hartstocht kon voorstellen, ontving Hij de aantrekkelijke belofte: „Dit alles zal ik U geven, indien Gij u nederwerpt en mij aanbidt.“ (Matt. 4:9.)

Maar iedere benadering werd afge-

weerd met de krachtige afwijzing: „Ga weg, satan! Er staat immers geschreven: De Here, uw God, zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.“ (Matt. 4:10.)

Wat moet zijn bestaan eenzaam zijn geweest! Hij kon geen privéleven meer hebben. Herhaaldelijk vroeg Hij iemand die Hij genezen had: „Ga heen, maar zie toe dat gij niemand iets zegt.“ Maar degenen die zijn macht en goedheid had ervaren, kon zijn lof niet voor zich houden, „zodat Hij niet meer openlijk de stad kon binnenkomen, maar Zich buiten in eenzame plaatsen ophield“. (Marc. 1:45.)

Zijn uitspraken werden aangevochten. Hij moest elk beginsel dat Hij onderwees verdedigen. „Waarom vast U niet?“ „Waarom eten Uw discipelen met ongewassen handen?“ „Waarom schendt U de sabbat door op die dag mensen te genezen?“ De leiders wilden Hem notabene doden omdat Hij op de sabbat genas!

Het was al erg genoeg dat zijn vijanden trachtten Hem in de val te laten lopen, maar zelfs zijn vrienden „gingen heen om Hem te halen, want zij zeiden: Hij is niet bij zinnen.“ (Marc. 3:21.)

Bij wie kon Hij om begrip aankloppen? Was het dat waarom Hij zo vaak de bergen introk, om even alleen te kunnen zijn en om troost bij zijn Vader te vinden? Eenzaam, alleen, niemand om echt vertrouwelijk mee te kunnen spreken, nergens waar Hij heen kon gaan. Zoals Hij zelf zei: „De vossen hebben hollen en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des mensen heeft geen plaats om het hoofd neer te leggen.“ (Luc. 9:58.) Dus beklimt Hij de heuvels, maar wordt gevolgd. Hij vaart naar de andere kant van het meer, en daar wacht Hem de menigte. Hij legt zich ter ruste in het schip en wordt abrupt gewekt met het verwijt: „Trekt Gij er U niets van aan, dat wij vergaan?“ (Luc. 8:38.)

Bij zijn landing in het land der Gerasenen, vonden de mensen zijn wonderen zo schrikbaarjagend, dat zij Hem vroegen „of Hij van hen wilde weggaan“. (Luc. 8:37.) Dus ging Hij weer aan boord en voer terug over het meer.

Toen Hij hen voedde, volgden zij Hem, maar om de verkeerde redenen: „Gij zoekt Mij . . . omdat gij van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt.“ (Joh. 6:26.)

Toen Hij hun ferme leerstellingen

voorhield en veel van hen eiste, „keerden vele van zijn discipelen terug en gingen niet langer met Hem mede“ (Joh. 6:66.)

En zelfs toen Hij zijn dood tegemoet ging, moest Hij tegen zijn uitverkoren Twaalf zeggen: „Heb Ik niet in twaalfen uitgekozen? Een van u is een duivel.“ (Joh. 6:70.) Daarna moest Hij dagelijks omgaan met een verrader.

Wat eenzaam! Wat verschrikkelijk! Te ontsnappen en af te wachten, wetende dat de dood zeer nabij was! „Hij wilde zich in Judea niet ophouden, omdat de joden Hem trachtten te doden.“ (Joh. 7:1.)

Hij probeerde incognito te reizen, „maar Hij kon niet verborgen blijven“ (Marc. 7:24.)

Een van zijn grootste teleurstellingen was zijn thuiskomst. Voor Hem geen feestelijk welkom, maar niet meer dan nieuwsgierigheid en afwijzing. „Is dit niet de timmerman, de zoon van Maria?“ (Marc. 6:3.) De doodgewone jongen die bij hen op straat had gespeeld, zeiden ze.

„En Hij kon daar geen enkele kracht doen . . . (wegens) hun ongeloof“ (Marc 6:5-6) en wegens hun afgunten en sarcasme. Wat een thuiskomst! Arm Nazaret! Arme Nazareners, die een der hunnen, hun eigen Verlosser, verwerpen! Als Hij niet had weten te ontsnappen, zouden zij zich aan Hem vergrepen hebben. In Jeruzalem wilden zij Hem stenigen, „maar Jezus verborg Zich en verliet de tempel.“ (Joh. 8:59.)

En na een andere verhandeling „trachtten zij Hem dan weder te grijpen, maar Hij ontkwam uit hun handen“ (Joh. 10:39.) Er stond een prijs op zijn hoofd. Keer op keer werd Hij met fysiek geweld geconfronteerd. De mensen werden aangespoord om door te geven waar Hij zich bevond, opdat Hij ter dood kon worden gebracht. Het spookbeeld van de dood ging voor Hem uit, was bij Hem, achtervolgde Hem.

Wat moet het moeilijk zijn geweest voor Hem, Die een vijgeboom met een enkel woord kon laten verdorren, om zich ervan te weerhouden zijn vijanden te vervloeken. In plaats daarvan bad Hij voor hen. Wraak nemen en terugvechten is menselijk, maar smaad aanvaarden, zoals de Heer dat deed, is goddelijk. Hij liet zich een kus geven door hem van wie hij wist dat hij een verrader was en weerde hem niet af. En toen

Hij gevangengenomen werd, stond Hij niet toe dat zijn trouwe apostel, Petrus, Hem verdedigde, ofschoon die waardige man bereid was tot de dood toe voor Hem te vechten.

Met twaalf legioenen engelen tot zijn beschikking, gaf Hij zich over en legde de moedige apostelen aan zijn zijde een passieve rol op. Hij aanvaardde de ruwe aanpak en de smaad zonder te reageren. Had Hij niet gezegd: „Hebt u vijanden lief?“ (Matt. 5:44.)

Kalm, beheerst, en met goddelijke waardigheid stond Hij daar toen zij Hem bespuwden. Hij bleef bedaard. Geen enkel kwaad woord ontsnapte

aan zijn lippen. Zij sloegen Hem waar zij Hem raken konden, maar Hij bleef resoluut en ongeïntimideerd voor hen staan.

Hij gaf letterlijk gehoor aan zijn eigen vermaning toen Hij hun zijn andere wang toekeerde om ook te worden geslagen. En toch boog Hij niet voor hen, ontkende niets en weerlegde niets. Toen valse getuigen geld kregen om leugens over Hem te vertellen, veroordeelde Hij hen niet. Zij verdraaiden zijn woorden en legden zijn bedoelingen verkeerd uit, maar Hij bleef kalm en onaangedaan. Had Hij niet onderwezen:

„Bidt voor wie u vervolgen?“ (Matt. 5:44.)

Hij, die de wereld en alles wat erin is had geschapen, die het zilver had gemaakt waar de muntstukken van geslagen waren waarmee Hij was gekocht, die aan beide zijden van de sluis verdedigers kon gebieden, stond daar en leed.

Wat een waardigheid! Wat een zelfbeheersing! Zelfs toen Hij, de Volmaakte, de Smetteloze, de Goede, de Prins des Levens, de Rechtvaardige, werd afgewogen tegen de moordenaar, de opstandeling, Barrabas, en deze werd gekozen, waardoor hij zijn vrijheid won ten koste van de kruisiging van de Christus, zelfs toen sprak Hij geen enkel veroordelend woord tegen de rechter die de onrechtvaardige beslissing had genomen.

Evenmin zei Hij iets tegen het volk dat riep: „Laat ons Barrabas los.“ (Luc. 23:18.) Zelfs toen zij met de woorden „Kruisig Hem, kruisig Hem“ (Luc. 23:21.) riepen om zijn bloed, gaf Hij geen blijk van verbittering of veroordeling. Er was alleen kalme. Dit is goddelijke waardigheid, macht en zelfbeheersing. Barrabas voor Christus! De onrechtvaardige voor de rechtvaardige; de Heilige gekruisigd, de boosdoener bevrijd. Toch zocht Hij geen wraak, schold Hij niemand uit en veroordeelde Hij hen die Hem hadden veroordeeld niet. Zij werden niet door de bliksem getroffen, hoewel dat zeker had kunnen gebeuren. Er kwam geen aardbeving om Hem te redden, ofschoon er

stellig een ernstige had kunnen komen. Er schoten Hem geen engelen te hulp met hun machtige wapens, hoewel er hele legioenen klaarstonden. Er werd niet om ontking verzocht, ofschoon Hij opgenomen had kunnen worden. Hij stond daar en leed zowel geestelijk als lichamelijk. „Zegen hen die u vervolgen,“ had Hij onderwezen.

Er stonden Hem nog meer beproevingen te wachten. Ofschoon Hij onschuldig was verklaard, werd Hij toch gegeseld. Onwaardige mannen striemden Hem, de Reine en Heilige, de Zoon van God, met hun zwepen. Eén woord van zijn lippen en al zijn vijanden zouden verlamd te aarde zijn gevallen. Maar Hij leed in alle gelatenheid.

Zelfs toen de soldaten Hem overgaven om te worden gekruisigd, bad Hij voor hen die Hem vervolgden. Wat moet Hij zich aangetast hebben gevoeld in zijn privacy toen zij Hem de kleren van zijn lijf rukten en Hem vervolgens een scharlaken mantel omdeden!

Daarna de doornenkroon. Zij schenen te dorsten naar het bloed dat door de doornen zou vloeien, want hadden zij zojuist niet geroepen: „Zijn bloed come over ons en over onze kinderen?“ (Matt. 27:25.) Nu waren ze niet meer te stuiten. Hun bloeddorst moest bevredigd worden. Daar kon alleen de kruisiging voor dienen, maar eerst moesten zij hun sadistische lusten botvieren en hun speeksel in zijn heilige gelaat spuwen.

Met een riet in zijn rechterhand, een scharlaken mantel om zijn schouders en een doornenkroon op zijn hoofd, werd Hij gedwongen alle smaad te ondergaan: zij lachten, spotten, hoonden en tartten Hem. Zij gristen het riet uit zijn hand en sloegen Hem ermee op zijn hoofd. Hij bleef echter het toonbeeld van lankmoedigheid.

Nog steeds dansten ze om Hem heen. Met gemene spot wendden zij voor Hem te vereren en tot Hem te bidden. Lachend en schertsend bewezen zij Hem valse eer. Werden al hun ge-

Suggesties voor huisonderwijzers

Enkele belangrijke punten die u dienstbaar bij uw huisonderwijs kunt gebruiken.

1. Jezus Christus maakte onze opstanding mogelijk, wees ons de weg naar de volmaking van ons leven en toonde ons het pad dat tot verhoging voert.

2. Zijn geboorte, dood en opstanding brachten de onsterfelijkheid tot stand. Om het eeuwige leven te bereiken moeten wij echter onze inspanningen bij de zijne voegen.

3. Hoe kon Hij ons laten zien hoe wij zijn geboden moesten onderhouden als Hijzelf niet zowel verdriet als vreugde onderging? Aldus is Hij zijn leven lang verzocht geweest.

4. Hoe kon het ooit bekend worden of persoonlijke volmaking mogelijk is, of hoe zou men ertoe kun-

nen worden overhaald om ernaar te streven, als iemand niet het bewijs leverde dat het mogelijk is? Jezus heeft ons waarlijk de weg gewezen.

Wenken voor de bespreking

1. Bespreek uw eigen gevoelens met betrekking tot de Heiland. Vraag de gezinsleden ook hun gevoelens kenbaar te maken.

2. Zijn er teksten of aanhalingen in dit artikel die het gezin kan voorlezen en bespreken?

3. Zou deze bespreking beter tot haar recht komen als er van tevoren met het gezinshoofd werd gesproken? Is er een boodschap van de quorumleider of bisschop voor het gezinshoofd over de zending van de Heiland?

Door zijn leven, zijn dood en zijn opstanding heeft Jezus ons waarlijk de weg gegeven.

meenheid, al hun opgekropte grieven tegen het mensdom, al hun verbittering jegens kennissen en vijanden botgevierd op dit ene wezen, dat zo zuiver, zo rein en zo waardig was? Wanneer zouden zij verzadigd zijn? Hoe laag kan de mens zinken! Hij die bijna goddelijk is, die in Gods beeld is geschapen. Wat zouden zij met Hem doen wanneer zij genoeg kregen van hun getreiter en hun verdorvenheid niet meer bevredigd werd?

Zij wilden dat Hij met zijn pijnlijke, gekneusde en bebloede lichaam het kruis, het zware werktuig van zijn eigen dood, droeg. Met hun eigen sterke, onbelaste rug keken zij toe terwijl Hij, een hulpeloos slachtoffer, zweette en zwoegde, zeulde en zuchtte. Maar was Hij wel hulpeloos? Wachten er niet nog altijd twaalf legioenen engelen op zijn gebod? Waren hun zwaarden niet nog steeds ontbloot? Leden zij niet al maar met Hem mee, hoewel ervan weerhouden om Hem te hulp te komen?

De bespotting neemt toe terwijl het gepeupel nieuwsgierig, godlasterend en honend meeloopt. „Anderen heeft Hij gered, Zichzelf kan Hij niet redden.“ (Marc. 15:31.) Zij hadden zijn wonderen gezien of ervan gehoord: hoe de wind en de golven Hem gehoorzaam hadden, hoe melaatsen genezen waren, hoe de lammen hadden gelopen en de blinden gezien, hoe de doden waren opgewekt – hoe Lazarus levend uit zijn graf tevoorschijn was gekomen nadat hij reeds dagen dood was geweest en zijn lichaam al in een staat van ontbinding had verkeerd.

Hij gaat zijn weg helemaal alleen. De nagels worden door zijn handen en voeten gejaagd, door het zachte, sidderende vlees heen. De folterende pijn neemt toe. Het kruis wordt in het gat gezet; het vlees scheurt. Wat een ondraaglijke marteling! Er worden nagels door de polsen heen gedreven om er zeker van te zijn dat het lichaam niet van het kruis af zal vallen en herstellen.

En nu beschimpen zij Hem weer: „Anderen heeft Hij gered, Zichzelf kan

Hij niet redden. Hij is Israëls Koning; laat Hij nu van het kruis afkomen en wij zullen aan Hem geloven.“ (Matt. 27:42.) Wat een verschrikkelijke verleiding moet het zijn geweest voor de Heer, die gezond en wel, zonder littekens of zelfs maar een blauwe plek van het kruis af had kunnen stappen! Wat een tarding! Maar Hij was vastbesloten zijn zending te volbrengen, ondanks de grote druppels bloed die hij in zielangst gezweet had, om voorwaarts te gaan door alle gemene bedragingen heen en aan het eind de dood te ondergaan, ten einde deze zelfde mensen en hun kinderen het leven te bezorgen, op voorwaarde dat zij luisterden.

Maar hier, terwijl zijn sterfelijk leven snel wegebde, beheerste Hij zichzelf en weerstond Hij de verleiding het bewijs van zijn macht te tonen. Net zoals Hij in de wildernis was verzocht om zijn honger te stillen door stenen in brood te veranderen, zoals Hij boven op de berg had gestaan en verzocht werd zijn tegenstander te laten zien waartoe Hij allemaal in staat was, zo werd Hij ook nu weer benaderd. Stellig had Lucifer, die Hem in de woestijn, op de berg en op het dak van de tempel had verzocht, zijn handlangers goed opgestookt die zich nu van dezelfde tactiek en dezelfde woorden bedienden: „Indien Gij de Koning der Joden zijt, red dan Uzelf.“ (Luc. 23:37.) Ook de misdadiger aan het kruis tartte Hem: „Zijt Gij niet de Christus? Red Uzelf en ons.“ (Luc. 23:39.) Hij werd omgeven door anderen die slechts weinig minder misdadig waren bij hun vervolging. De snoevende geestelijken in hun lange, geborduurd gewaden, de leiders van het volk . . . gemeen, laag, ontaard . . . ook zij zouden spotten en honen.

Zijn laatste uur had geslagen. Hij was alleen, hoewel te midden van een menigte. Alleen, hoewel verlangende engelen stonden te wachten om Hem te troosten. Alleen, ofschoon zijn Vader nauwlettend toekeek wetend dat zijn Zoon dit bittere kronkelpad alleen moest bewandelen. Alleen, uitgeput, koortsig, stervende, riep Hij uit: „Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?“ (Matt. 27:46.) Hij was ook alleen geweest in de hof, waar Hij smeekte om kracht om de bittere beker te nemen ledigen.

Hij had gezegd: „Hebt nu vijanden lief.“ (Matt. 5:44.) Nu bewees Hij hoezeer men zijn vijanden lief kan hebben.

Hij onderging de kruisdood ten behoeve van hen die Hem aan dat kruis hadden genageld. Bij zijn sterven onderging Hij een foltering die geen enkel mens daarvoor of sindsdien heeft ervaren. Toch riep Hij uit: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.“ (Luc. 23:34.) Was dat niet zijn laatste woord, de opperste daad? Wat goddelijk om hen die Hem ombrachten, degenen die schreeuwden om zijn bloed, te vergeven! Hij had gezegd: „Bidt voor wie u vervolgen,“ en zie, Hij bad inderdaad voor hen. Zijn leven was in volmaakte overeenstemming met zijn leringen. „Gij dan zult volmaakt zijn,“ gebod Hij ons. Door zijn leven, zijn dood en zijn opstanding heeft Jezus ons waarlijk de weg gegeven.

Het is goed dat wij onze Hemelse Vader in deze tijd van het jaar onze liefde en grote dankbaarheid kenbaar maken: wij zijn dankbaar, Vader, dat wij zo zeker weten dat Gij leeft; dat wij weten dat het Kind dat in Betlehem geboren werd in werkelijkheid Uw Zoon was; dankbaar dat Uw plan van zaligheid waarachtig en uitvoerbaar is en verhoging bewerkstelligt. Wij kennen U, Heer. Wij hebben U lief en zullen U volgen. Wij wijden ons leven en alles wat wij hebben wederom aan Uw zaak.

In dit heerlijke jaargetijde nodigen wij alle mensen over de gehele wereld uit deel te nemen aan ons gebed van vreugde, liefde en dankbaarheid voor het leven en de leringen van onze Heer en Heiland, onze Verlosser, Jezus Christus, de Zoon van God. □

Doordringen in het Boek van Mormon

Deel 2

Ons veranderende begrip van het oude
Amerika en zijn schriftuur

John L. Sorenson

Dit is het tweede van drie artikelen die erop wijzen hoe ontwikkelingen in de wetenschap in de afgelopen vijftig jaar tot gegevens hebben gevoerd die het Boek van Mormon schijnen te staven en er misschien zelfs toe bijdragen het te verduidelijken.

Ter zelfder tijd, wierpen consciëntieuzere onderzoeken van heiligen der laatste dagen, nieuw licht op het Boek van Mormon als zijnde een antiek Amerikaans geschrift.

In dit artikel zullen wij ingaan op nog een belangrijk terrein van het leven in het oude Amerika dat deze tendens illustreert.

De schrijfkunst

De heersende mening onder de weinige deskundigen omstreeks 1935 over de ontwikkeling van de schrijfkunst in de Nieuwe Wereld, wordt samengevat door dr. Sylvanus G. Morley, destijds de meest vooraanstaande onderzoeker op het gebied van de Maya's:

„De schrijfkunst van de Maya's vertegenwoordigt een van de vroegste stadia bij de ontwikkeling van nog bestaande schrijfsystemen . . . Misschien vertegenwoordigt de Maya-schrijfkunst zelfs het allervroegste stadium van een formeel schrijfsysteem waar wij weet van hebben.

De Maya-inscripties hebben voorna-

melijk te maken met . . . chronologie, astronomie – of misschien kan men beter astrologie zeggen – en godsdienstige zaken. Het zijn in geen enkele zin gedenkschriften van persoonlijke verheerlijking – lofreden zoals de inscripties uit Egypte, Assyrië en Babylonië. Zij verhalen niet van koninklijke overwinningen of prestaties; zij loven, verheerlijken, verheffen of vergroten niet, maar zijn dermate onpersoonlijk . . . dat de naamglyfen van afzonderlijke mannen en vrouwen vermoedelijk nooit vermeld werden op Maya-gedenktekens.“ [1] Dat klinkt beslist niet zoals de stijl die wij gewend zijn in het Boek van Mormon.

Tegen de jaren zeventig had er echter een grote verandering plaatsgevonden in het denken van de deskundigen. Michael Coe schrijft nu vernietigend over het „uitermate vreemde idee“ dat gangbaar was in de tijd van Morley, dat de Maya-inscripties eigenlijk niet meer waren dan „chronologische hocus-pocus“. De verschuiving begon in 1958 met het werk van Heinrich Berlin, die aantoonde, zoals Coe het stelt, „dat Maya-voorstellingen in reliëf en de bijgaande teksten . . . geschiedkundige verslagen zijn die niet over occulte godsdienstige zaken handelen, maar over de alledaagse, chaotische politiek van primitieve staten met oorlogszuchtige heersers, die vastbesloten waren om andere Maya-staten binnen hun in-

Een magnifiek sarcofaagdekseel van het graf van Pacal, koning van Palenque, dat zich in het heuvelachtig gebied bevindt van Noord-Chiapas (Mexico), op de zuidwest grens van de oude Mayacultuur. Het beeldhouwwerk in bas-relief op dit massieve blok kalksteen, dat ruim driënhalf meter lang en twee meter breed is, stelt de afdaling van de overleden vorst voor naar de onderwereld, vanwaar hij als ene god zal worden herboren.

de hervormd Egyptische worden genoemd, . . . ons zijn doorgegeven en volgens onze wijze van spreken door ons zijn veranderd". (Zie Morm. 9:32.) Die „lettertekens" moeten dus een fonetisch element hebben gehad, daar zij tot op zekere hoogte klanken vertegenwoordigen. Vooraanstaande deskundigen zoals Morley, Thompson en Barthel beweerden echter nadrukkelijk dat de hiëroglfen van de Maya's slechts onbeduidende fonetische elementen vertoonden. [4] De Russische geleerde, Yuri Knorosov, ging voorop bij het rechtzetten van dit verkeerde inzicht. [5] Heden ten dage wordt algemeen erkend dat „het Mayasysteem een geprononceerd fonetisch-syllabisch bestanddeel vertoonde", dat veel weg had van Moroni's beschrijving van het Nephitische systeem. [6]

Het blijft, natuurlijk, een feit dat Mesoamerikaanse schrijfkunst veel ideografische tekens omvat (schrift waarin geen klank – maar begripteekens worden gebruikt). Een enkel teken kan verschillende betekenissen hebben. Welke gekozen moet worden blijkt uit de context en hangt af van de ervaring van de lezer. „Het interpreteren van deze ideogrammen vergt de meeste tijd en het meeste geduld". [7] Dit staft Moroni's woorden weer, want hij beklagde zich over het feit dat de Nephitische schrijvers niet „machtig in het schrijven" waren. Wegens hun 'onhandigheid' . . . waren zij „niet vaardig in het schrijven" „Wij struikelen bij het rangschikken onzer woorden" was hun klacht. (Zie Ether 12:22-25.) Ook Mormon betreurde hun schrijfsysteem, met de opmerking dat „er vele dingen zijn, die wij volgens onze taal niet in staat zijn te schrijven". (Zie 3 Ne. 5:18.) [8] J. E. S. Thompson wees op hetzelfde punt bij het Mayaschrift: „Zowel ruimtelijke overwegingen als ritualistische aspecten werkten nauwkeurigheid bij het

vloedssfeer te brengen". [2] Dit nieuwe perspectief „beeldt de Maya's veel meer af als de andere vroege beschavingen op aarde, met hun verhandelingen over overwinningen, het vernederen van krijgsgevangenen, koninklijke huwelijken en de afstamming van konink-

lijke huizen". [3] Hierdoor beginnen ze veel meer te lijken op de Nephieten en de Lamanieten.

Voor een poos leek het Boek van Mormon voor onderzoekers ook op een ander punt twijfelachtig. Moroni beweerde dat de „lettertekens, die onder ons

schrijven tegen; ... de lezer moest goed op de hoogte zijn van mythologie en volkskunde om de teksten te kunnen begrijpen", [9] waarna de stof nog steeds voor meerdere uitleg vatbaar kon zijn.

Het hiëroglifische schrift van de Maya's wordt hier om twee redenen naar voren gebracht: het is het meest bekende en het dateert uit de late periode van het Boek van Mormon. De Maya-sprekende inwoners van Yucatan maakten tussen 300 en 900 n. Chr. van het daar aanwezig kalksteen honderden gedenktekens met inscripties en hun nakomelingen waren voldoende op de hoogte van de oude cultuur om de Spanjaarden nuttige kennis door te geven over het Maya-denken en schrijfsysteem. Het enige andere systeem dat in vergelijkbare bijzonderheden bleef bestaan was dat van de Azteken, maar dat was een eenvoudiger soort schrift dat uit een wat latere periode stamde. [10] In totaal zijn wij op de hoogte van het bestaan van tenminste veertien hiëroglifische schrijfsystemen in Mesoamerika. [11] Bij slechts drie daarvan – het Maya, het Azteekse en het Mixteekse uit de laaglanden – zijn er belangrijke vorderingen gemaakt bij de ontcijfering. Sommige schrijfsystemen worden slechts aan de hand van één enkele tekst geïdentificeerd. [12] Net zoals bij de „Anthon-transcriptie" die Joseph Smith ons nagelaten heeft, is het niet waarschijnlijk dat wij ons begrip van die teksten zullen kunnen vergroten voordat wij méér stof hebben om mee te werken.

Wij kunnen echter wel veilig stellen dat uitgaande van hetgeen tot dusver

gevonden is vele van de Mesoamerikaanse beschavingen het schrijven beheerste (hoewel andere weer niet) vanaf tenminste 1000 v. Chr. [13] Er is nergens anders op het westelijk halfrond goede aanleiding om aan te nemen dat er schrijfsystemen bestonden vóór het werelddeel door Europa werd ontdekt. [14] Wij zijn bekend met fragmentarische inscripties hier en daar in Noord- en Zuid-Amerika, maar of zij oude en echte schrijfsystemen vertegenwoordigen wordt betwijfeld. Het is dus interessant dat het Boek van Mormon spreekt over een volk dat kon lezen en schrijven en dat duizenden jaren lang in de onmiddellijke nabijheid leefde van de „smalle landengte", hetzelfde gebied als het istmische Mesoamerika, de enige op dit moment bekende plek met een soortgelijke traditie van lezen en schrijven.

Nog een belangrijk punt waar vroeger geleerden zich over het algemeen niet van bewust waren, is de structurele overeenkomst tussen de hiërogliften van het oude Egypte en die van de Maya. Linda M. van Blerkom van de University of Colorado heeft dit onlangs verduidelijkt door het catalogiseren van de zes voornaamste tekentypen die beide systemen gemeen hebben. In tegenspraak met Morley's verouderde mening, zegt zij: „Zij die geneigd zijn de hiërogliften van de Maya's op een lager evolutiepeel te plaatsen dan de ... systemen van de Oude Wereld hebben ongelijk." In werkelijkheid „werden de hiërogliften van de Maya's op dezelfde zes manieren gebruikt als die van de Egyptenaren". [15]

Nog een overeenkomst tussen de systemen van Egypte en het Maya-volk is dat beide ten zeerste te maken hebben met, en mogelijkervijs zijn ontstaan uit, het goddelijke aspect van het leven. Hodge is van mening dat „de magische macht van zowel de spraak als het schrijven" ertoe bijdraagt de oorsprong en lange levensduur te verklaren van het hiëroglifische schrift onder de Egyptenaren, dat zij „de woorden van God" noemden. [16] Thompson spreekt over „het nauwe verband tussen de hiërogliften en de godsdienst van de Maya's, want het lijkt geen twijfel dat vele vormen en misschien de namen van de hiërogliften een godsdienstige bijbetekenis hebben". [17]

Morley en zijn tijdgenoten vonden het verband tussen het schrijven en godsdienst wel aan, maar vergisten zich in hun veronderstelling dat het verder niet veel te betekenen had. Het schrijfsysteem was het voertuig om godsdienstige betekenis aan alle aspecten van het beschaafde bestaan te geven: handel, landsbestuur, geschiedenis, de kalender, astronomie, en zaken als oorlogvoering, offeranden, de dood, lichamenlijk welzijn, lotsbestemming en genealogie. Al deze zaken hadden een godsdienstige bijbetekenis en ze brachten alle schrijven met zich mee.

Michael Coe, bijvoorbeeld, is van mening dat de taferelen die uitgebeeld worden op de opzienbarende grafurnen uit de Maya-graven ontleend zijn aan „een lange hymne die mogelijkervijs over de overleden of stervende persoon gezongen werd. . . Het uiteindelijke thema is dat van de dood en

Deze drie hiërogliften van de rand van het sarcofaagdekseel geven het geboortjaar van de koning aan, 603 n. Chr. Het lange bewind van Pacal, 68 jaar, duurde van 615 tot 683 n. Chr. De ontcijfering

van hiërogliften zoals deze bewees, dat het oude idee dat Maya-inscriptie een zuiver ideografisch systeem waren, duidelijk fout was.

opstanding van de meesters van het Maya-rijk". Er is zelfs „een mogelijkheid dat er een dodenboek bestond voor de klassieke Maya's, gelijkend op het dodenboek van de oude Egyptenaren". [18] Hij zegt zelfs: „Er moeten duizenden van die boeken hebben bestaan in het klassieke tijdperk." Het heilige boek van de Quiche Maya uit de hooglanden van Guatemala, de *Popol Vuh*, was hiervan een late versie en hoogstwaarschijnlijk een transcriptie van een oorspronkelijke hiëroglafische uitgave. [19] Het overgrote deel van de Maya's was zich bewust van het mythische patroon dat ermee vertegenwoordigd werd, alsmede van de denkbeelden van dood, opstanding, schepping en lotsbestemming die door dergelijke boeken werden medegedeeld. De Maya-versie was de best bewaarde van die boeken. Andere Mesoamerikaanse geloofsvertuigingen en -praktijken. Volgens Coe „was er één enkele, eensluidende gedachtegang in Mesoamerika . . . die wij een Mesoamerikaanse godsdienst zouden noemen". [20]

Die godsdienst was over het algemeen alleen voor de priesters volledig toegankelijk. Alleen zij waren in de gelegenheid zich vertrouwd te maken met de ingewikkelde taal die nodig was om tot de godsdienst door te dringen. Barthel zegt ook: „De Mayaschriftkunst lijkt in een soort priesterlijke taal te zijn gevat." Men moest nauwgezet worden geïnstrueerd inzake „de rijke beeldspraak, de techniek van het parafrazen, en het gebruik van deklamen". [21] Een kennis van dit systeem „was niet minder dan een maatstaf voor het recht om een van de leidende posities deelachtig te mogen worden", want de priesters waren tevens regeerders en vice versa. [22]

De ingewikkeldheid van de literaire stijl was een van de redenen dat de hiëroglafische schrijfsystemen zo moeilijk te leren waren. Vijftig jaar geleden was er niemand die veel begreep van de stijl van Maya-teksten. Tegen 1950, echter, was J. Eric Thompson in staat om te zeggen:

„Er zijn nauwkeurige overeenkomsten tussen Maya-transcripties van het koloniale tijdperk en, daarvan ben ik overtuigd, tussen de hiëroglafische teksten zelf en de verzen van de Psalmen en de dichtkunst van Job.

Beide," merkte hij op, „hebben een

Deze rolzegel uit de Olmeekse periode, die in 1948 in de buurt van Mexico City werd gevonden, vertegenwoordigt misschien het vroegste, en toch meest gevanceerde schrift dat wij uit Mesoamerika kennen. Sommige symbolen op deze zegel, die lijken op tekens die in de Anthontranscriptie voorkomen, komen ook voor in geschriften uit de Oude Wereld.

antifonale rangschikking, waarbij de tweede regel van een vers een antwoord geeft op de eerste regel of er een variatie van geeft." (Voorbeelden hiervan zijn Kl. 3:3 en Jer. 51:38.) Hetzelfde patroon komt voor in de documenten in de Yucatec-taal uit de zestiende eeuw en de Chilam Balams van Chumayel en van Tizimin; een in 1907 opgetekend gebed van een Lacandon Maya-indiaan vertoont dezelfde vorm. Sir Eric zegt over dit taalgebruik: „Let op het ritme van de regels, het vrije gebruik van de jamben en het antifonale karakter van iedere regel." Deze „verzen van een zeer hoge kwaliteit . . . die de klanken van de woorden benutten", maken geen gebruik van rijm maar van een soort woordspelingen. [23]

Munro Edmonson van de Tulane University is nog nadrukkelijker: „De *Popol Vuh* is in dichterlijke vorm gesteld en kan niet in proza worden begrepen. Het is in zijn geheel in gepaard rijm gesteld." Naast de aard van de woordkernen in de Maya-talen, draagt deze vorm ertoe bij dat het moeilijk is om duidelijke betekenissen aan de teksten te ontworstelen. „Vaak kunnen er met recht wel een dozijn of meer hele verschillende betekenissen worden voor-

gesteld voor een bepaalde eenlettergrepige woordkern." [24] Edmonson licht ook het gebruik van een psalmachtig parallelisme toe, waarbij twee opeenvolgende regels die bepaalde sleutelwoorden gemeen hadden, qua betekenis zeer nauw met elkaar verbonden waren en zo nu en dan woordspelingen vertoonden die niet te vertalen waren.

Dit alles doet denken aan de vormen, semantiek en tekstuele stijl van het Hebreeuws. Het zou roekeloos zijn te beweren dat hetgeen wij in de ene taal waarnemen rechtstreeks afkomstig is van de andere, maar de Maya-taal zou uitermate congeniaal zijn geweest aan de stylistische denkbeelden en vormen die Hebreeuwse sprekers zouden hebben willen gebruiken in een Maya-context.

Deze punten met betrekking tot stijl doen ons vanzelfsprekend denken aan chiasma, de opvallende stijlfiguur die herhaaldelijk voorkomt in het Boek van Mormon en in oude teksten afkomstig uit het Midden-Oosten. [25] Chiasme is een omgekeerd soort parallelisme. Een voorbeeld van rechtstreeks parallelisme wordt gevonden in Spr. 15:1: „Een zacht antwoord keert de grimsmigheid af, maar een krenkend woord

wekt de toorn op." Deze zo goed als puntsgewijze overeenstemming tussen de gedachten in de twee regels wordt bij chiasma omgedraaid, zodat de tweede regel de omgekeerde volgorde vertoont: „Want mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet mijn wegen, luidt het woord des Heren." (Jes. 55:8.) Er zijn uitermate ingewikkelde voorbeelden van chiasma bekend. Een aantal daarvan in het Boek van Mormon beslaan teksten die duizend woorden lang zijn en kunnen alleen herkend worden met behulp van een zeer gedetailleerde analyse. [26] Ik heb Thompson tien jaar geleden gevraagd of chiasma voorkwam in de Maya-literatuur, maar hij moest bekennen nog nooit van dit begrip te hebben gehoord. Toen ik de stijlfiguur bescheef, was zijn belangstelling opgewekt en sprak hij het vermoeden uit dat bepaalde korte passages in de Chilam Balam teksten inderdaad weleens voorbeelden van chiasma konden zijn. Een aantal andere potentiële voorbeelden van chiasma in Mesoamerikaanse teksten en kunst verdienen, samen met het Yucateeks, een nadere bestudering. [27]

De woordspeling in de Maya-taal (en in andere Mesoamerikaanse talen) vindt haar weerga in de Semitische talen en in het Egyptisch. Carleton Hodge merkt op dat „de structuur van de Semitische talen een type woordspeling mogelijk maakt die op een bijzondere en subtiele manier kan worden ontwikkeld". Indo-Europese en vele andere talen staan dit soort woordspelingen niet toe. Hij is van mening dat de Egyptische hiëroglfen zich misschien ten dele ten gevolge van deze neiging hebben ontwikkeld. [28]

Dit alles komt op opmerkelijke wijze overeen met hetgeen het Boek van Mormon te kennen geeft. Koning Benjamin „liet (zijn zonen) ten volle in de taal van zijn vaderen onderwijzen, opdat zij daardoor verstandige mensen mochten worden". (Mos. 1:2; vanzelfsprekend is dat dit onderwijzen door priesters zou zijn gedaan.) Het ging de koning erom dat zijn zonen de esoterische taal zouden beheersen aan de hand waarvan de verslagen van hun voorouders, die „de verborgenheden van God" (Mos. 1:3) bevatten, gelezen konden worden.

In Yucatan was, ten tijde van de Europese verovering, kennis van het hiëro-

glyfische schrift voorbehouden aan de priesters, aan de zonen van priesters, aan enkele van „de voornaamste edelmannen", en „de jongere zonen van de edelmannen". [29] Benjamin deed zijn plicht als een goede koninklijke vader door zijn zonen te laten onderwijzen. Let ook op het feit dat Zeniff er zo trots op was deze kennis te bezitten, dat hij het speciaal vermeldde aan het begin van zijn verslag in Mos. 9:1, waar het vreemd aandoet. Deze taal, die zo moeizaam werd aangeleerd, bestond uit beide de „lettertekens, die onder (de Nephieten) de hervormd Egyptische worden genoemd" en de semantische middelen om ze te kunnen interpreteren, dat wil zeggen „de geleerdheid der Joden". (Morm. 9:32; 1 Ne. 1:2.) De tijdsinvestering die nodig was om het ingewikkelde systeem onder de knie te krijgen hield in dat de welgestelden, die over voldoende vrije tijd beschikten om te studeren, „hun gelegenheden om onderwijs te volgen" konden vergroten, terwijl anderen „ongelletterd waren wegens hun armoede". (3 Ne. 6:12.)

Nog een terrein van overeenkomst tussen de schrijfkunst van de Mesoamerikaanse talen en die van het Boek van Mormon, is de mogelijkheid om de lettertekens aan te passen voor verschillende talen. Hoewel er een fonetisch element was, waar reeds eerder op gewezen is, konden cultureel aan elkander verwante volkeren het systeem aanpassen door of de fonetische determinatieven te memoriseren, of deze met nieuwe te vervangen. Klaarblijkelijk vereiste de Egyptische taal in de loop van duizenden jaren wijzigingen om nieuwe uitspraken en vocabulaire weer te geven, en de tekens die in de tijd van Mormon en Moroni werden gebruikt zouden geen „hervormd" Egyptisch zijn genoemd als zij niet nog verder waren veranderd vergeleken met hetgeen als Egyptisch werd beschouwd in de tijd van Nephi.

Als er voldoende verandering had plaatsgevonden, zou het niet verwonderlijk zijn dat, zoals Moroni zei, „geen ander volk onze taal kent". (Morm. 9:34.) Het hiëroglyfische systeem zou in een andere richting zijn veranderd dan toen „de taal van Nephi" in de tijd van Alma „onder het gehele volk der Lamaniëten" onderwezen werd. Door de ideogrammen te lezen, konden de Lamaniëten, ondanks plaatselijke ver-

schillen in de spreektaal, met elkander communiceren, hetgeen hen in staat stelde „met elkander handel te drijven". (Mos. 24:4, 7.) Kooplieden konden bijgevolg hun zaken overal afhandelen in de geschreven *lingua franca*. Geen enkele andere reden schijnt te kunnen verklaren waarom het leren van „de taal van Nephi" handel en voorspoed kon stimuleren. Het hiëroglyfische schrift van de Maya's beantwoordde aan deze functie, daar het doorgaans te lezen was waar ook de twintig of meer Maya-talen gesproken werden – en misschien zelfs nog verder weg.

De overvloed van kronieken in de tijd van het Boek van Mormon wordt vaak ter sprake gebracht (bijvoorbeeld Hel. 3:15; 3 Ne. 5:9.) De meeste daarvan zouden, natuurlijk, op het goedkope en voor de hand liggende materiaal zijn geweest: papier. De Schriften die werden vernietigd toen de gelovigen in de stad Ammonihah in het vuur werden geworpen (zie Alma 14:8), waren zo goed als zeker van papier. De meeste verslagen in Mesoamerika waren op papier gemaakt van boomschors, dat tot een boek gevouwen werd. [30] Uit het Maya-gebied bestaan er nog maar drie codices uit het pre-Columbiaanse tijdperk. [31] De hiëroglfen werden in verticale kolommen op de „bladzijden" gezet. De Maya-inscripties hadden dubbele kolommen, waarbij elke hiëroglfy samen met die er naast paarsgewijs van boven naar beneden gelezen werd. Vóór ongeveer de tijd van Christus werden er alleen maar enkele kolommen gebruikt.

Merkt op dat de „Anthon-transcriptie", die in 1980 openbaar werd gemaakt als een door Joseph Smith gemaakt afschrift van tekens afkomstig van de platen van het Boek van Mormon, enkele kolommen vertoont, hetgeen overeenkomt met de grotere, pre-christelijke, ouderdom van „de taal van Nephi" waarin het Boek van Mormon geschreven was. [32] Het is dus niet verrassend dat professor Anthon, aan wie dit afschrift in 1828 door Martin Harris werd voorgelegd, uitgaande van de weinige gegevens die hem op dat moment ten dienste stonden, hetgeen hij te zien kreeg vergeleek met „de Mexicaanse kalender". [33]

Er zou nog meer geschreven kunnen worden over het gebruik van kronieken, bepaalde ideogrammen, schrijvers enzovoort, maar het behoort on-

De overloed van kronieken in de tijd van het Boek van Mormon wordt vaak ter sprake gebracht. De meeste daarvan zouden, natuurlijk, op het goedkope en voor de hand liggende materiaal zijn geweest: papier. De meeste verslagen in Mesoamerika waren op papier gemaakt van boomschors, dat tot een boek gevouwen werd.

derdehand duidelijk te zijn dat onze kennis van de Mesoamerikaanse schrijfkunst in de afgelopen decennia enorm is toegenomen. Aan de hand van deze nieuwe kennis kunnen wij nieuwe betekenissen ontwaren in het Boek van Mormon met betrekking tot boeken en het schrijven. Wij behoren nog vele veranderingen te verwachten, veranderingen die schriftuurlijke en wetenschappelijke kennis in toenemende mate met elkaar in overeenstemming zullen brengen. (Wordt vervolgd)

Verwijsmateriaal

[1] Sylvanus G. Morley, *The Ancient Maya*, 2e uitgave (Stanford: Stanford University Press, 1947), blz. 260–261. De aangehaalde uitspraak is in 1935 geschreven; zie blz. 259.

[2] Michael Coe, „Ancient Maya Writing and Calligraphy”, uit *Visible Language* 5 (1971), blz. 259.

[3] Idem, blz. 298.

[4] J. Eric Thompson, „Maya Hieroglyphic Writing”, in Gordon R. Willey, samensteller, *Handbook of Middle American Indians*, deel 3 (Austin: University of Texas Press, 1965), blz. 652–653; Thomas S. Barthel, „Writing Systems”, in Thomas A. Sebeok, samensteller, *Native Languages of the Americas*, deel 2 (New York: Plenum Press, 1977), blz. 37.

[5] Coe, 1971, blz. 301; David H. Kelley, *Deciphering the Maya Script* (Austin: University of Texas Press, 1976).

[6] Coe, „Ancient Maya Writing and Calligraphy”, blz. 301; Coe, *The Maya Scribe and His World* (New York: The Grolier Club, 1973), blz. 11.

[7] Coe, 1971, blz. 301.

[8] Het is duidelijk dat Mormon niet letterlijk bedoelde dat hun schrijfsysteem het zich toeleggen op hele onderwerpen niet toestond, in aanmerking genomen hoeveel onderwerpen er daadwerkelijk

in het Boek van Mormon worden behandeld. Ether 12:25 verduidelijkt ongetwijfeld zijn bedoeling, waar Moroni erop wijst dat zij struikelen wegens „het rangschikken onzer woorden”. Dat was de „onvolmaaktheid” die hun schrift verstoort. (Zie Morm. 9:31.) Mededelingen die, wegens het gebruik van een ideografisch in plaats van een alfabetisch schriftsysteem, voor meerdere uitleg vatbaar waren, zouden die moeilijkheid verklaren. (Vergelijk Morm. 9:33.)

[9] Thompson, blz. 646.

[10] Barthel, blz. 35; George C. Vaillant, *The Aztecs of Mexico* (Harmondsworth, Engeland: Pelican Books, 1950), blz. 201–204; Frances F. Berdan, *The Aztecs of Central Mexico: An Imperial Society* (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1982), blz. 150–151.

[11] Coe, „Early Steps in the Evolution of Maya Writing”, in H. B. Nicholson, samensteller, *Origins of Religious Art and Iconography in Preclassic Mesoamerica* (Los Angeles: UCLA Latin American Center and Ethnic Arts Council of Los Angeles, 1976), blz. 110 en verder. Coe vermeldt er dertien, maar gewaagt niet van de Olmeekse tekens die misschien hiërogliefen zullen blijken te zijn, of van de unieke Tlaticozegel, die een systeem vertoont dat op geen enkele andere lijkt. Belangwekkende overeenkomsten tussen dit systeem en de „Anthontranscriptie” worden aangetoond door Carl Hugh Jones in zijn artikel „The ‘Anthon Transcript’ and Two Mesoamerican Cylinder Seals”, *Newsletter and Proceedings, Society for Early Historic Archeology* 122 (september 1970), blz. 1–8, puttend uit het artikel van David H. Kelley, „A Cylinder Seal from Tlaticolco”, *American Antiquity* 31 (1966), blz. 744–7465.

[12] De Tlaticozegel vermeld in voetnoot 11 en Kaminaljuyu Stela 10; zie Coe, 1976, blz. 115.

[13] Joyce Marcus, „The Origins of Mesoamerican Writing”, *Annual Review of Anthropology* 5 (1976), blz. 44; hoewel haar datum nu misschien honderd jaar te laat is. In ieder geval zijn de hiërogliefen op dit gedenkteken (Monument 3, San Jose Mogote, Oaxaca) te gestileerd om niet een ontwikkelingsgeschiedenis van eeuwen achter zich te hebben.

[14] Barthel, op. cit.

[15] Linda Miller van Blerkom, „A Comparison of Maya and Egyptian Hieroglyphics”, *Katunob* 11 (augustus 1979), blz. 1–8.

[16] Carleton T. Hodge, „Ritual in Writing: An Inquiry into the Origin of Egyptian Script”, in M. Dale Kinkade et al., samenstellers, *Linguistics and Anthropology: In Honor of C.F. Voegelin* (Lisse, België: The Peter de Ridder Press, 1975), blz. 333–334, 344.

[17] Eric S. Thompson, *Maya Hieroglyphic Writing: An Introduction* (Norman: University of Oklahoma Press, 1960), blz. 9.

[18] Coe, 1971, blz. 305–306; 1973, blz. 18 en verder.

[19] Coe, 1971, blz. 305. Vergelijk Alfred M. Tozzer, samensteller, „Landa’s Relacion de las Cosas de Yucatan: A Translation”, *Harvard University, Peabody Museum of American Archeology and Ethnology Papers*, deel 18, 1941, blz. 169.

[20] Coe, 1973, blz. 8; David H. Kelley, „Astronomical Identities of Mesoamerican Gods”, *Archaeoastronomy* (Supplement van *Journal of the History of Astronomy*) 11 (1980), blz. 1–54.

[21] Barthel, blz. 45.

[22] Idem, Vergelijk Thompson, 1970, blz. 7; Tozzer, blz. 28.

[23] Thompson, 1960, blz. 61–62.

[24] Munro S. Edmondson, „The Book of Counsel: The Popol Vuh of the Quiche Maya of Guatemala”, *Tulane University, Middle American Research Institute, Publication* 35 (1971), blz. xi–xii.

[25] John W. Welch, samensteller, *Chiasmus in Antiquity: Structures, Analyses, Exegesis* (Hildesheim, West-Duitsland: Gerstenberg Verlag, 1981); John M. Welch, „Chiasmus in the Book of Mormon”, in Noel B. Reynolds, samensteller, *Book of Mormon Authorship: New Light on Ancient Origins* (Provo: Brigham Young University, Religious Studies Center, 1982), blz. 33–52.

[26] Welch, 1982, blz. 49–50.

[27] Bijvoorbeeld, Margaret McCleary, *Popol Vuh: Structure and Meaning* (Madrid/New York: Plaza Mayor, 1972), blz. 55, 67–90; Marvin Chohadas, „The Iconography of the Panels of the Sun, Cross, and Foliated Cross at Palenque: Part I”, in *Sociedad Mexicana de Antropología, XII-la Mesa Redonda, Xalapa, 1973* (Mexico, 1975), 75–101.

[28] Hodge, blz. 344.

[29] Tozzer, blz. 29.

[30] Idem, blz. 28.

[31] Thompson, 1960, blz. 23–26.

[32] Daniel W. Bachman, „Sealed in a Book: Preliminary Observations on the Newly Found ‘Anthon Transcript’”, *Brigham Young University Studies* 20 (1980), blz. 321–345; afzonderlijk te verkrijgen als Reprint BAC-80, Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, P.O. Box 7113 University Station, Provo, Utah 84602.

[33] B. H. Roberts, *New Witnesses for God*, jaargang 2, deel 2, „The Book of Mormon” (Salt Lake City: Deseret Book, 1926), blz. 95–100. Zie de bespreking van deze stof in mijn artikel „The Book of Mormon as a Mesoamerican Codex”, *Newsletter and Proceedings, Society for Early Historic Archeology* 139 (1976), blz. 2.

Onderwijzen door de Geest

Ouderling Loren C. Dunn
van het Eerste Quorum der Zeventig

Een jonge piloot in het afgelegen Yellowknife in de noordwestelijke territoriums van Canada is zich deze week onder gebed aan het voorbereiden om aanstaande zondag zijn priesterschapsquorum te onderwijzen. Een kantoorbediende in Darwin (Australië) heeft zijn collega gebeld om samen op huisonderwijs te kunnen gaan. Twee zendelingen in Tokio staan op het punt een les te geven aan een onderzoeker, terwijl een huisvrouw in Stuttgart zich al verheugt op haar volgende jeugdwerkles.

Van het ene uiteinde van deze aarde tot aan het andere, is een waar leger mannen en vrouwen, de leerkrachten van de kerk, een hoogst belangrijk werk aan het doen. Ieder van hen heeft gehoor gegeven aan de oproep om het evangelie te onderwijzen. En dat is wat ze ook doen – aan leden en niet-leden, aan kinderen en tieners, aan mannen en vrouwen in elke ring en elk district, in iedere wijk en gemeente door de hele kerk heen.

Wij kunnen deze trouwe leraren en leraressen niet genoeg prijzen voor het goede werk dat zij doen. Zij geven niet alleen maar kennis door. Hun roeping is veel groter. Zij onderwijzen het evangelie door de kracht van de Geest. Zij verheffen hen die naar hun woorden luisteren en inspireren hen tot goede werken.

De ideale onderwijssituatie wordt ons door de Heiland voorgoedhouden: „Wanneer gij zijt bijeenvergaderd, moet gij elkaar onderrichten en stichten, opdat gij moogt weten hoe te han-

delen.” (Zie LV 43:8.) Onderrichten is één ding, maar onderrichten en stichten houdt nog meer in. Stichten wil zeggen onderrichten door de kracht van de Geest. Wanneer iemand sticht of onderricht door de Geest, inspireert het de toehoorders om het beter te willen doen – om op de een of andere manier daadwerkelijk te reageren op hetgeen hun is onderwezen.

Het evangelie door de Geest onderwijzen is dus de eerste verantwoordelijkheid van elke leerkracht in de kerk. De wereld, die onderwijst volgens menselijke voorschriften, wisselt eenvoudig interessante gegevens of bijkomende feiten uit. Het onderwijzen door de Geest is echter een hele andere ervaring; wie dit doet spreekt tot de ziel van degene die luistert. Zowel spreker als toehoorder worden gesticht en verlicht. Er is een gevoel van vreugde en een verlangen om zich te verbeteren.

Er zijn een aantal manieren waarop een leerkracht in de kerk zich kan voorbereiden, onder andere door de basis cursus van de lerarenopleiding te volgen en de suggesties en hulpmiddelen te benutten die in de lesboeken van de kerk staan. Maar toch is de belangrijkste voorbereiding van een leerkracht de geestelijke voorbereiding, en die moet op een persoonlijke basis plaatsvinden.

Ons wordt gezegd: „Indien gij de Geest niet ontvangt, moet gij niet onderwijzen.” (LV 42:14.) Dit kan op twee manieren worden uitgelegd. Ten eerste moeten wij, om gehoor te kunnen geven aan een roeping om het evangelie

te onderwijzen, gedoopt zijn en de gave van de Heilige Geest hebben ontvangen, die de bron is van alle waarheid. Ten tweede moeten wij zo leven en handelen en bidden, dat de gave van de Geest gestalte krijgt in ons leven, hetgeen ons zal stichten of verheffen, alsmede degenen die wij onderwijzen. Ter bevestiging hiervan zei de Heer, in antwoord op de vraag „Waartoe waart gij geordend?": „Om Mijn evangelie te prediken door de Geest, namelijk de Trooster, Die werd uitgezonden om de waarheid te onderwijzen.” (LV 50:13–14.)

Dit is kennelijk de schriftuurlijke opdracht voor al het onderwijs in de kerk. Het belang hiervan wordt enkele verzen later onderstreept, wanneer de Heer zegt: „Hij, die Mijnentwege is geordend en uitgezonden om het woord der waarheid door de Trooster te prediken . . . predikt hij door de Geest der waarheid of op een andere wijze?

En indien het op een andere wijze geschiedt, dan is het niet van God.” (LV 50:17–18.)

Er is een geestelijke voorbereiding door iedere leerkracht in de kerk getroffen moet worden om zijn of haar welslagen bij die opdracht te verzekeren. Deze voorbereiding hangt niet altijd samen met ontwikkeling of ervaring of de mate van iemands kennis. Als men zich voorbereidt, zal de Geest hetgeen de leerkracht onderwijst verhelderen, hetgeen tot een toename van geloof zal voeren. De leerkracht zal in staat zijn zijn boodschap over te brengen in het hart van de luisteraar, en allen zullen worden „opgebouwd, en zij verheugen zich te zamen.” (LV 50:22.) Dit onderricht zal rechtvaardige handelingen te weeg brengen bij hen die aldus geïnspireerd zijn.

Voor zulke leerkrachten is het even belangrijk om de ervaring van het uitvoeren van geloof te hebben als om bekend te zijn met het beginsel geloof; even belangrijk om de zegeningen te genieten die voortvloeien uit het hooghouden van het priesterschap als om priesterschapsbeginselen te kunnen onderwijzen. De Geest komt tot degene die naleeft wat hij onderwijst.

Onderwijzen door de Geest is niet slechts een kwestie van het vertellen van inspirerende verhalen of het doorgeven van ervaringen die de emoties aanspreken. Het is veel meer. Sommigen zouden zelfs een beroep dat op de

gevoelens wordt gedaan kunnen verwarren met de zachte invloed van de Heilige Geest, maar deze twee zaken zijn niet noodzakelijkerwijs hetzelfde. De rustige, vredige bevestiging die gevoeld wordt wanneer men onderwezen wordt door een plichtsgetrouwe leerkracht is misschien helemaal niet het geven de wereld een emotionele ervaring zou noemen. Zij zal echter leerkracht en leerling stichten of geestelijk verheffen. Beiden zullen zich verheugen bij het leren en steeds opnieuw leren van geestelijke waarheden. „Zie, Ik zal in uw verstand en in uw hart tot u spreken,” en „gij zult gevoelen, dat het juist is”. (Zie LV 8:2; 9:8.)

Een leerkracht die door de kracht van de Heilige Geest onderwijst, bezit bepaalde kenmerken, waarvan ik er enkele wil noemen. Let wel hoe nauw zij onderling verbonden zijn.

1. *Genadigheid*. De Zaligmaker begon zijn bediening met deze woorden tot Jesaja: „De Geest des Heren is op Mij, daarom, dat Hij Mij gezalfd heeft, om aan armen het evangelie te brengen; en Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen loslating te verkondigen . . . om verbrokenen heen te zenden in vrijheid.” (Lucas 4:18.)

Tegen de aanwezigen in de synagoge zei de Heer vervolgens: „Heden is dit schriftwoord voor uoren vervuld.

En allen . . . verwonderden zich over de woorden van genade, die van zijn lippen komen.” (Luc. 4:21–22.)

Er is een genadigheid waarmee zij die het evangelie door de Geest onderwijzen, omgeven worden, die kennelijk voortvloeit uit hun ootmoed, geloof en grote, duurzame liefde voor hun medemens.

Enkele jaren geleden, toen wij in Nieuw-Zeeland woonden, hadden wij het geluk – wanneer wij ambtshalve niet ergens anders heen moeten – de cursus evangelieleer bij te mogen wonen in de wijk Mount Roskill Eight. In die tijd werd de cursus onderwezen door Joan Armstrong, een bekeerde tot de kerk. Uit haar lessen bleek dat zij zich onder het gebod voorbereide. Zij onderwees ons de beginselen van het evangelie aan de hand van het lesboek.

Maar zuster Armstrong onderwees tevens tegen de achtergrond van haar eigen geloof. De geest van haar onderwijs weerspiegelde de ervaringen die het leven haar gegeven had en hoe de Heer haar had geïnspireerd en geleid.

Zuster Armstrong was geen uiterlijk dynamische lerares of iemand die zich krachtig uitsprak. Maar zij was voorbereid, hetgeen haar een genadigheid gaf die haar door de Geest werd verleend. Diezelfde Geest heerste in de klas. Er was deelname, maar geen rancune. Er was discussie, maar weinig controverse. Zij stond niet stil bij verborgenheden of speculatie. Dat hoefde zij ook niet, want zij had zich voorbereid. De leden verlieten haar les met het gevoel gesticht en opgebouwd te zijn.

Er zijn duizenden leerkrachten in de kerk zoals zuster Armstrong. Zij geven zich over aan de influisteringen van de Geest, hetgeen in hen een genadigheid ontwikkelt die van de Geest afkomstig is en degenen raakt die zij onderwijzen. Dit geldt voor al deze leerkrachten, al zijn zij vrij een bepaalde les op zeer verschillende manieren te benaderen overeenkomstig hun karakter. Dit is hetgeen zij die een grote kennis van het evangelie hebben en zij die geroepen zijn om te onderwijzen, maar met beginnen het evangelie serieus te bestuderen, gemeen hebben en samenbindt.

2. *Getuigenis*. „Want Ik wil u uw zonden vergeven met dit gebod, dat gij met ernst en met de geest van gebed standvastig zult blijven in uw denken, en in het geven van uw getuigenis aan de ganse wereld van de dingen, die aan u zijn medegegeeld.” (LV 84:61.)

De lerarenopleiding is een zeer waardevol middel om leerkrachten te helpen zich te ontwikkelen. De lesboeken zijn erop gericht hen te helpen het evangelie te presenteren vanuit de Schriften en de profeten, en hun leerlingen te laten zien hoe zij de lessen in hun dagelijks leven kunnen toepassen. Maar geen van deze hulpmiddelen zijn in staat iemand te vormen tot een leerkracht die het evangelie onderwijst, tenzij hij of zij zelf het allerbelangrijkste bestanddeel draagt: het eigen getuigenis. Het gecombineerde kunnen van de gehele kerk is niet in staat een evangelielesboek te produceren dat goed genoeg is om te compenseren voor een leerkracht die geen getuigenis heeft ontwikkeld of die zijn getuigenis niet aanwendt om te onderwijzen. Wij zijn dan ook zo intens dankbaar voor de duizenden leraars en leressen in de kerk die het evangelie onderwijzen door middel van de kracht van hun persoonlijk getuigenis.

3. *De Schriften*. „Zij waren sterk ge-

worden in de kennis der waarheid want zij waren mannen van gezond verstand en zij hadden de Schriften ijverig onderzocht, opdat zij het woord Gods mochten weten.” (Alma 17:2.)

De Heer heeft de Schriften aan de kerk gegeven als gids. Met Schriften bedoelen wij niet alleen de vier standaardwerken, maar evenzeer de geïnspireerde geschriften van hedendaagse apostelen en profeten en andere kerkleiders naarmate „zij door de Heilige Geest worden gedreven”. (LV 68:4.)

Enkele jaren geleden had ik het voorrecht een avond vooravond voor onderzoekers bij te wonen in het ringcentrum van de Ring Parramatta Sydney. De voornaamste spreker was een lid van het Quorum der Twaalf. Zijn gehoor bestond uit een groot aantal mensen dat al een hele tijd bezig was de kerk te onderzoeken, dat onderwezen was in de beginselen van het evangelie, maar niet over een voldoende sterk getuigenis beschikte om er iets aan te doen. Het lid van de Twaalf was die avond, terwijl hij op zeer krachtige wijze over de herstelling van het evangelie vertelde, bijzonder gezegend. Stap voor stap ontvouwde hij de Schriften voor de aanwezigen, en de Geest getuigde dat hetgeen hij onderwees wáár was. Aan het eind van de vergadering waren zeven van die onderzoekers bereid hun doopdatum vast te stellen.

De leden van het Eerste Presidium en van het Quorum der Twaalf zijn voor de gehele kerk een voorbeeld van het belang van het onderwijzen van het evangelie en degenen die op zoek zijn naar de waarheid te stichten aan de hand van de Schriften.

Joseph F. Smith heeft eens gezegd: „Waardoor de inspiratie en de goddelijkheid der Schriften bovenal wordt gekenschetst is de geest waarin ze zijn geschreven, alsook de geestelijke rijkdom die ze overdragen op degenen die nauwlettend en getrouw daarin lezen . . . Ze zijn bedoeld om de geestelijke gaven van de mens te verrijken en de verbondenheid tussen hem en zijn God aan het licht te brengen en te verstevigen.” (De Ster van april 1969, blz. 112.)

4. *Gebed*. „En de Geest zal u door het gebod des geloofs worden gegeven.” (LV 42:14.)

De allerbelangrijkste stap bij geestelijke voorbereiding is het gebed. Bidden is een manier om hulp en begrip te verkrijgen. Het houdt de onderken-

ning in dat „de mens niet alle dingen begrijpt, die voor de Here begrijpelijk zijn“. (Mos. 4:9.)

Neem met een gebed in uw hart de stof door die u moet onderwijzen. Wanneer u denkt te weten hoe u de les moet geven, leg dit dan in een gebed aan de Heer voor. Laat u in deze ootmoedige stemming door uw impressies leiden. Hij zegt ons: „Indien gij zult vragen met een oprecht hart en met een eerlijke bedoeling, en geloof hebt in Christus, zal Hij door de kracht des Heiligen Geestes de waarheid er van aan u bekendmaken.“ (Moro. 10:4.) Als er een gevoel van vrede en verzekering is, ga dan voort op de ingeslagen weg. Als er verwarring en twijfel is, verzin dan een nieuwe benadering en bid ook daar weer over. Vraag de Heer nederig zijn Geest bij u te mogen hebben bij alles

wat u onderneemt, vooral wanneer u voor degenen staat die u geroepen bent te onderwijzen.

President Kimball zegt ons: „Hij staat voor de deur en klopt. Als wij niet luisteren, zal Hij de maaltijd niet met ons delen, noch antwoord geven op onze gebeden. Wij moeten leren luisteren, opletten, interpreteren en begrijpen. De Heer staat er en klopt. Hij trekt zich nooit terug. Maar Hij zal zich nooit opdringen. Als de afstand tussen Hem en ons groter wordt, zijn wij het die ons teruggetrokken hebben, niet de Heer. En als het ooit voor zou komen dat wij geen antwoord krijgen op onze gebeden, dan moeten wij de reden daarvan in ons eigen leven zoeken. Wij hebben dan verzuimd te doen wat wij behoorden te doen, of wij hebben iets gedaan wat wij niet hadden moeten doen. Wij

hebben ons gehoor of ons gezicht minder scherp gemaakt.“ (*Faith Precedes the Miracle*, blz. 208.)

En zo zien wij dat het grote beginsel voor alle leerkrachten in de kerk is: het onderwijzen van het evangelie door de kracht van de Geest. Joseph Smith heeft zelfs gezegd: „Allen moeten het evangelie verkondigen door de kracht en de invloed van de Heilige Geest; en niemand kan het evangelie zonder de Heilige Geest verkondigen.“ (*History of the Church*, deel 2, blz. 477.) De invloed van leerkrachten in De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen is even groot als die van welke andere groep mensen dan ook in de kerk. Moge de Heer hen zegenen met vreugde en succes in hun roeping en moge zij altijd worden aangetroffen al onderwijzend door de Geest. □

's Zondags gesloten

Quinten en LaRae Warr
Zoals verteld aan Ruth Heiner

„Als je eens een kijkje in mijn boeken nam, zou je niet zo staan te springen om je winkel 's zondags open te stellen. Ik kan je haarfijn voorrekenen dat we in alle jaren dat onze zaak 's zondags open was op die dag nooit winst hebben gemaakt!”

Als jong echtpaar werkten mijn vrouw en ik een aantal jaren in eethuisjes in Idaho Falls die ook 's zondags zaken deden. In die periode merkten we dat er op die dag vaak verlies werd geleden. Het was alsof de apparatuur uitgerekend op die dag uitviel en we dus geen klanten konden bedienen. Reparateurs rekenden op zondag twee keer zoveel en behoorlijk personeel was moeilijk te vinden. We namen ons heilig voor dat wij het anders zouden doen, als we ooit een eigen zaak konden beginnen.

De kans deed zich op een zeker moment voor met de koop van een klein wegrestaurant. We moesten een grote lening sluiten en zowel de geldschietter en de eigenaars van eethuisjes in de omgeving verzekerden ons, dat we het afbetalen van onze lening wel konden vergeten als we niet concurreerden op de drukste dag van de week: de zondag. Daar we de aanbetaling al hadden gedaan en een succes wilden maken van onze onderneming, hadden we het gevoel klem te zitten. We bleven open.

De zondag bleek inderdaad de drukste dag te zijn. Toen we eenmaal besloten hadden om die dag open te blijven, konden we er niet meer op terugkomen. We waren bang dat we erop

achteruit zouden gaan. Mettertijd groeide ook de onuitgesproken vrees dat, zouden we besluiten onze klanten niet van dienst te zijn op zondag ze helemaal zouden wegblijven, we niet in staat zouden zijn de grote som bij elkaar te krijgen die nodig was om de zaak tot ons eigendom te maken.

We hadden ons grote doel nagenoeg bereikt toen ik een hartinfarct kreeg. Daar goede hulp voor de zondag moeilijk te vinden was, besloten we de wintermaanden 's zondags dicht te blijven.

Mijn dokter was tevreden over ons besluit, blij dat ik wat broodnodige rust zou krijgen. Maar naarmate de maanden verstreken maakte ik me steeds meer ongerust over de geringe omvang van onze zaken die uit de boeken bleek. Op zekere dag vertelde ik mijn vrouw dat we voortaan maar weer open moesten zijn op de zondag. Ze keek me een paar tellen zwijgend aan en zei: „Ga eerst maar eens in de spiegel kijken. Vertel me eens, zie je er uit als een man die zeven dagen in de week zou kunnen werken?”

„Tja, ik hoef niet te kijken,” antwoordde ik schoorvoetend. „Dat idee kunnen we maar beter schrappen.”

Toen we er later voor gingen zitten om ons zakelijk jaar door te nemen en af te wegen, werd onze vrees bevestigd: onze bruto omzet was meer dan 17,000 dollar minder dan de jaren daarvoor! Maar ondanks de kleinere omvang, vertoonde onze balans slechts 10 dollar minder winst! We stonden verbaasd. Verheugd over zulke cijfers, spraken

we af ons bedrijf nog een jaar lang 's zondags dicht te houden. Weér was de omvang van de gedane zaken veel minder, terwijl de winst hetzelfde was ge-

bleven. Onze zaak was een succes zonder op zondag open te zijn!

Wanneer ik bedenk hoe mijn gezondheid heeft geleden en hoeveel werk ik

al die jaren *voor niets* heb verzet op zondag, verbaast het mij dat ik er zo lang voor nodig heb gehad om de les te leren dat gehoorzaamheid aan de wet van de

sabbat haar eigen beloning met zich meebrengt. De sabbat is de dag des Heren. Wij zullen gezegend worden voor het eren ervan. □

Het unieke verjaarscadeau

Floy Daun MacKay

Achtien worden is een hele belangrijke gebeurtenis. Daar Eric's verjaardag midden in zijn studiejaar aan de Brigham Young University viel en hij dus niet thuis zou zijn, besloten we hem iets bijzonders te sturen. Ieder lid van het gezin kreeg een opdracht. Zijn zusje Jennifer zou iets lekkers voor hem maken, zijn vader zou hem geld sturen, zijn oudere broer, Brad (die ook aan de BYU studeerde) zou hem helpen bij het besteden ervan, zijn jongere broer, Jeff, zou tekeningen maken, terwijl ik een gedicht zou maken voor een opzienbarende verjaarskaart.

Ik werd heel enthousiast over mijn opdracht en besloot een apart vers te wijden aan elk jaar van zijn leven.

Ik ging ervoor zitten en moest lachen bij het schrijven van de eerste coupletten. En toen dacht ik aan Eric toen hij zes was.

„Eric heeft een meisje! Eric heeft een meisje!“ Ik herinnerde mij nog zo goed hoe Brad zijn broer plaagde toen ze na school thuiskwamen.

Eric zweeg. Ik kon geen lachje, geen fons, helemaal niets op zijn engelachtige snoetje ontdekken. Hij keurde Brad nog geen blik waardig en vroeg alleen: „Mam, kunnen we morgen een beetje vroeger ontbijten? Ik wil wat eerder naar school.“

„Best, jongen,“ antwoordde ik. Ik stond verbaasd over zijn zelfbeheersing. „Natuurlijk kan dat. Wil je erover praten?“

„Nee, liever niet.“ Hij schudde zijn hoofd, lachte me toe en liep de achterdeur uit om te gaan spelen.

„Zie je wel. Ik zei het al!“ was Brad's triomfantelijke commentaar.

Ik ben geen nieuwsgierige moeder – althans, een klein beetje maar. Ik wilde best weten waarom Eric een weeklang 's ochtends een kwartier eerder naar school was gegaan en 's middags een kwartier later thuis was gekomen. Maar hij zei er helemaal niets over.

Op de dinsdag moest ik mijn bibliotheekboeken terugbrengen. Ik besloot om tien voor twee van huis te gaan zodat ik een half uur later, als de school uitging, daar in de buurt zou zijn.

Ik was toch aan de late kant en moest zo goed als helemaal naar huis rijden voor ik Eric zag. Er liep een meisje naast hem. Van achteren gezien zag ik dat ze lang, blond haar had en een leuk jurkje droeg. Maar er was wat. Ze kon haar linkerbeen niet zo goed optillen als haar rechter, en toen ik voorbereed, zag ik dat haar linkerarm slap neerhing. Eric zag me. Hij lachte en zwaaide. Bij het teruglachten constateerde ik een snoezig meisje met een betoverende glimlach en grote blauwe ogen.

Aan tafel besloot ik de zaak bespreekbaar te maken. Ik wilde Eric laten weten dat het heel normaal is om in de eerste klas veel vriendjes en evengoed vriendinnetjes te hebben.

„Ik zag daarstrak je vriendinnetje, Eric. Ze is mooi.“

„Ze is aardig,“ vulde hij aan.

„O, daarom ga je dus vroeg naar school?“ vroeg zijn vader.

„Ja.“

„Nou, vertel er eens wat over. Hoe heet ze? Hoe ziet ze eruit?“

„Ze heet Jena en ze ziet eruit als . . . als, uh . . . als een meisje.“

Iedereen moest lachen. „Ze is heel mooi,“ voegde ik eraan toe. „Ze heeft blond haar, blauwe ogen en een hele lieve glimlach.“

„Wat mankeert er aan haar been?“ vroeg Brad onschuldig.

Verontwaardigd en met stemverheffing antwoordde Eric: „Er is helemaal niks met haar been!“

„Brad bedoelde het niet gemeen, Eric. Er is inderdaad wat met haar been en ook haar arm. Ze lijkt aan een vorm van verlamming. Maar daarom is ze niet minder mooi of aardig.“ Ik onderwees lichamelijk gehandicapte kinderen en aanvaardde het gegeven dat iedereen bepaalde beperkingen heeft.

Begin december werd ik opgebeld.

„Spreek ik met Eric's moeder?“

„Ja, dat klopt,“ antwoordde ik.

„Ik ben mevrouw Hamilton, de moeder van Jena.“

„O, ja, dag mevrouw Hamilton.“

„Ik bel u op omdat ik me heb afgevraagd of u wel weet wat Eric al een tijdje voor ons doet – ja, eigenlijk voor Jena – maar in wezen raakt het ons hele gezin.“

Ik wist niet waar het op sloeg. „Nee, ik geloof van niet,“ antwoordde ik heel eerlijk.

„Kent u Jena?“

„Ik heb haar een keer zien lopen. Het is een beeldschoon meisje.“

„Dan heeft u dus wel opgemerkt dat ze een probleem heeft met haar linkerarm en -been. Ze lijkt aan een vorm van hersenverlamming.“

„O, het spijt me.“

„Toen we afgelopen zomer hier kwamen wonen en haar op school gingen aanmelden, wilden ze haar niet accepteren. Verstandelijk mankeert haar niets. Alleen haar motoriek is aangetast, maar zij hielden vol dat zij zó door haar medeleerlingen beschmidt zou worden, dat we er spijt van zouden krijgen. Ze stelden voor haar op een bijzondere school te doen, maar ik stond erop dat ze het op deze school mocht proberen. Ze waren sceptisch, maar ik was vastbesloten.“

„Ik begrijp uw gevoelens.“

„Toen het schooljaar begon, bleek dat ze het bij het rechte einde hadden gehad. Een aantal kinderen deed niet anders dan haar uitjouwen en belachelijk maken. En niemand wilde met haar spelen. Maar nadat zij anderhalve week iedere dag in tranen uit school kwam, gebeurde er een klein wonder: Eric!“

„Eric?“

„Hij besloot dat het welletjes was geweest en vroeg Jena of ze in de pauze

met hem wilde spelen. De jongens lachten hem uit en scholden op hem, maar hij trok er zich niets van aan.“

„Dat is mijn Eric helemaal niet,“ dacht ik bij mijzelf.

„Hij liep met Jena naar huis onder de spottende opmerkingen van de anderen. Vanaf dat moment heeft hij haar 's ochtends afgehaald, in de pauze met haar gespeeld en haar 's middags naar huis gebracht. In de derde schoolweek begonnen wat jongens stenen naar Jena te gooien. Eric beloofde hun een terdege kennismaking met zijn vuisten als ze niet ophielden.“

Ja, dat was toch mijn Eric. Hij was wel vijf centimeter korter dan alle anderen, maar nooit bang om ergens voor te vechten als het nodig was.

„Hij heeft dit kennelijk zo overtuigend gezegd, dat zij inderdaad besloten haar met rust te laten. Het gaat nu heel goed met Jena. De andere kinderen spelen met haar en niemand let meer op haar probleem.“

„Dat is geweldig!“

„Maar het verhaal is nog niet uit,“

vervolgde ze. „Gisteren hield ik Eric even aan voor ons huis. Ik was zo blij met de manier waarop alles nu gaat en ik zei: 'Wat ben je toch een aardige jongen! Hoe is dat toch gekomen!' Het was als opmerking en niet als vraag bedoeld, maar gelijk antwoordde hij: 'Onze kerk leert alle jongens om aardig te zijn.' Ik was zo verbaasd, dat ik vroeg: En welke kerk is dat dan wel, Eric?

En hij zei: 'De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, die ook wel de mormoonse kerk wordt genoemd. Wil u de zendingen hebben?' Het is werkelijk een hele knul!“

„En, *wilt u de zendingen inderdaad hebben?*“ hoopte ik dat mijn stem zou zeggen. Maar het wilde er niet uit. „Ja, dat is het wel. Ik moet zeggen, ik stel het erg op prijs dat u mij gebeld heeft.“

Jana Hamilton had Eric daarna niet zo hard meer nodig. Ze waren bevriend, maar voortaan speelde hij weer met de jongens en noemde hij alle meisjes „stom“. Een jaar of wat later verhuisden niet alleen de Hamiltons maar ook wij.

Ik keek naar de verjaarskaart waar ik mee bezig was en besloot geen couplet te schrijven over de zesjarige Eric. Het was een te bijzondere ervaring geweest.

Later deed ik de mammoetkaart op de post en genoot van de gedachte dat Eric zijn leven zou voorlezen aan zijn kamergenoten.

Het was die vrijdag haast middernacht toen de telefoon ging.

„Mam, met Eric.“

„Eric! Het is je verjaardag. Je hebt mijn kaart ontvangen! Je hebt ook het geld ontvangen! Je bent blij met allebei! Maar je hoefde ons niet op dit tijdstip te bedanken.“

„Mam! Moet je eens luisteren! Brad en ik zaten hier in het studentenhuis wat herinneringen op te halen, toen de telefoon ging. Het was een meisje.“

Ze zei: 'Spreek ik met Eric Miller? Waarschijnlijk weet je niet meer wie ik ben. Het is al zo lang geleden. Ik ben Jena Hamilton.'

„Jena! Wat ongelooflijk! Natuurlijk weet ik nog wie je bent. Wat doe je hier in Utah? Op bezoek bij familie soms?“

„Ik studeer, net als jij, aan de Brigham Young University.“

„Hoezo? Wat heeft je daartoe gebracht?“

„Wel, een jaar of drie geleden waren mijn moeder en ik net bezig met de afwas toen er twee jongemannen aanbelden. Ze stelden zich voor als vertegenwoordigers van Jezus Christus en wilden een boodschap bij ons achterlaten. Mijn moeder zei: 'Nee, dankjewel, we hebben echt geen belangstelling.' Maar om de een of andere reden vroeg ze toch: 'Hoe heet jullie kerk?' En ze antwoordden: 'Wij zijn lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, die soms de mormoonse kerk wordt genoemd.' Ze keek me aan en we zeiden allebei: 'Dat is Eric's kerk.' We waren natuurlijk niet geïnteresseerd, maar we wilden niet onbeleefd zijn tegen iemand van Eric's kerk. Nou ja, je weet wel hoe zoiets gaat! We zijn na de vierde les gedoopt!“

„Jena! Dat heerlijk! Zeg, ik ben jarig en we zijn het aan het vieren. Waar woon je? Kunnen we bij je komen?“

Eric maakte zijn verhaal af. Ik veegde een traan van mijn neus en kin. Hij zweeg een poos. „En?“ vroeg ik. „Ben je gegaan? Hoe maakt ze het verder?“

„Ze is heel mooi!“ antwoordde Eric geestdriftig.

„En haar been? Is dat goedgekomen?“

„Haar been? Was er dan wat met haar been?“ □

Laten wij ons eigen huis in orde brengen

President Marion G. Romney
Eerste raadgever in het Eerste Presidium

Deze bewerking van een reeds eerder door president Romney gehouden toespraak wordt geplaatst om door de leden persoonlijk en in gezinsverband te worden bestudeerd

„Oefen de knaap volgens de eis van zijn weg, ook wanneer hij oud geworden is, zal hij daarvan niet afwijken.“ (Spr. 22:6.)

Deze raad wordt ingegeven door de overtuiging dat het opvoeden van onze kinderen het beste tegengif is voor het materialisme, het afwijzen van godsdienst, het zedelijk verval, de toenemende misdaad onder zowel jongeren als ouderen, en het algemene voorbijgaan aan de wetten van God en aan de waardigheid van de mens, waar onze huidige samenleving zo onder te lijden heeft.

Het is niet mijn bedoeling u angst aan te jagen door stil te staan bij de laag-bij-de-grondse aspecten van onze tijd. Nee, ik doe dit erop om u erop te wijzen, dat tenzij er aan deze verderfelijke invloed een halt wordt toegeroepen in onze gezinnen en in ons eigen leven, zij groot verdriet zullen brengen in het leven van ouders, van kinderen en van allen die bezijken voor de met geestelijke waarden in tegenspraak zijnde filosofieën, houdingen en praktijken van onze tijd.

De kerk kan en zal de ouders in het opvoeden van hun kinderen bijstaan. Maar daar blijft het bij. De kerk is geen en kan geen vervangmiddel zijn voor de ouders bij hun allerbelangrijkste ouderlijke taak, die volgens de Heer het

onderwijzen van hun kinderen is „in de leer van bekering, geloof in Christus, de Zoon van de levende God, en van doop en de gave des Heiligen Geestes door het opleggen van handen, wanneer zij acht jaar oud zijn“. (LV 68:25.)

Anderhalf jaar na deze instructie aan de profeet Joseph Smith, legde de Heer uit dat alle kinderen in hun kinderlijke staat onschuldig voor Hem zijn, maar dat daarna, „de boze komt, en (door hen tot ongehoorzaamheid over te halen), licht en waarheid wegneemt . . .

Maar Ik heb u geboden uw kinderen in licht en waarheid groot te brengen.“ (Zie LV 93:38–40.)

Vervolgens richtte de Heer zich tot enige leiders, in de eerste plaats tot Frederick G. Williams: „Gij hebt uw kinderen, in strijd met de geboden, geen licht en waarheid onderwezen; en de boze heeft nog steeds macht over u, en dit is de oorzaak van uw smart.“ Ik vraag me af of wij een gedeelte van onze smart, een gedeelte van onze jeugdmisdaad, te wijten hebben aan het feit dat aan sommige kinderen geen licht en waarheid is onderwezen.

De Heer liet broeder Williams niet in het ongewisse wat betreft zijn verantwoordelijkheid in deze aangelegenheid, want Hij vervolgde: „En nu geef Ik u een gebod: Indien gij wilt worden

bevrijd, moet gij uw eigen huis in orde brengen.“ (LV 93:41–43.)

Daarna liet de Heer Sidney Rigdon weten dat hij „de geboden aangaande zijn kinderen niet (had) onderhouden“, en gelastte hem dat te gaan doen. Hij berispte ook bisschop Newel K. Whitney aangaande het gedrag van zijn kinderen en zei dat deze „zijn gezin in orde (moest) brengen, en er voor zorgen dat zij thuis ijveriger zijn en meer belangstelling tonen“. (Zie LV 93:50.)

Zelfs de profeet Joseph Smith ontving een berisping voor het niet naar behoren opvoeden van zijn kinderen: „Uw gezin moet zich noodzakelijk bekeren en enige dingen verzaken.“ (LV 93:48.)

De ouders van tegenwoordig zijn eveneens als deze broeders van weleer verplicht om hun kinderen te leiden en aan te sporen die dingen te verzaken die een beltsel vormen voor de aanwezigheid van de Geest in hun leven. De gevolgen van het in gebreke blijven om onze kinderen op te voeden in de beginselen van het evangelie zijn vandaag even ernstig als toentertijd. En hoewel de Heer in die openbaring tot de vaders sprak, rust de verplichting even zwaar op de moeders.

Bij het nakomen van deze enorme verantwoordelijkheid moeten wij het niet zo druk hebben met voeding, kleding, onderdak en het anderszins voorzien in de stoffelijke behoeften van onze kinderen, dat wij de werkelijke belangrijke dingen verzuimen, de dingen die bedoeld zijn om hen in staat te stellen het kwaad van de wereld te weerstaan en zich voor te bereiden op het eeuwige leven. We moeten niet, zoals iemand eens zei, zo vervuld worden van het beklimmen van de berg, dat we wegens ons uitgeput zijn geen oog meer hebben voor het prachtige uitzicht vanaf de top. Sommigen onder ons gaan dermate op in de dingen van deze wereld, dat wij, naar ik vrees, het evangelische uitzicht uit het oog verloren hebben.

Het behoort de heiligen der laatste dagen ernstig te stemmen om te bedenken hoe volledig de jeugdmisdaad van onze tijd uitgeschakeld zou kunnen worden als allen in de praktijk brachten wat de Heer ons nadrukkelijk heeft geboden om aan onze kinderen te leren.

Gehoorzaamheid, bijvoorbeeld. „Uw gezin moet . . . noodzakelijk . . . ernstiger acht geven op uw woorden,

of uit hun plaats worden verwijderd," zei de Heer tegen de profeet Joseph Smith. (LV 93:48.) En wat zei de profeet zelf over wetteloosheid? „Wij geloven . . . de wet te moeten gehoorzamen, eerbiedigen en hooghouden." (Twaalfde Artikel des Geloofs.)

Een goede opvoeding in dit fundamentele beginsel van waarachtige en bereidwillige gehoorzaamheid aan de landswetten zou op doeltreffende wijze een eind maken aan veel vandalisme en misdaad.

Nog een beginsel dat de Heer ons heeft opgedragen onze kinderen te onderwijzen, is het beginsel werk. Nalatigheid op dit terrein draagt bij aan veel van de ergnissen met betrekking tot onze jeugd. „Ledigheid is des duivels oorkussen," luidt een oud gezegde. Dit is ongetwijfeld waar, want de Schriften brengen ledigheid, of luiheid, in verband met zeer verachtelijke zaken. In zijn beschrijving van het overblijfsel van zijn volk aan de hand van het visioen waarin hij hen had gezien, zei Nephi: „Nadat zij in ongeloof hadden rondgedoold, zag ik, dat zij een walgelijk en vuil volk werden, *lui* en vol van allerlei verfoelikheden." (1 Ne. 12:23; cursivering toegevoegd.)

Bij het veroordelen van lediggang in onze bedeling, brengt de Heer deze ongeduld in verband met jeugdmisdaad

en goddeloosheid, en in het bijzonder met hebzucht: „De Here," zegt Hij, „zal Zich de leegloper herinneren." En Hij voegt eraan toe: „Ik . . . ben niet tevreden over de inwoners van Zion, want er bevinden zich leeglopers onder hen, en ook hun kinderen groeien op in goddeloosheid; *evenmin zoeken zij ernstig de rijkdommen der eeuwigheid, maar hebzucht spreekt uit hun ogen.*" (LV 68:30–31; cursivering toegevoegd.)

Ik wil nog iets te berde brengen dat de Heer ons nadrukkelijk geboden heeft onze kinderen te leren, en dat is bidden.

Sprekend over de inwoners van Zion, zei de Heer: „Zij moeten hun kinderen eveneens leren te bidden en oprecht voor de Here te wandelen." (LV 68:28.)

„Bid altijd," zegt de Heer tegen de

profeet Joseph Smith, „opdat gij als overwinnaar uit de strijd te voorschijn moogt komen; ja, dat gij Satan moogt overwinnen, en dat gij moogt ontkomen aan de dienstknechten van Satan, die zijn werk ondersteunen.” (LV 10:5.)

Dagelijks persoonlijk en gezinsgebed is bijzonder noodzakelijk in deze tijd, waarin de culturen van de laatste dagen erop uit schijnen te zijn om God en zijn gerechtigheid te verwijderen uit het dagelijks leven en de aangelegenheden van de mensen.

Geen enkele verstandige ouder die lid is van de kerk en zich bewust is van de macht van het gebed en de ongelovig-tendens van onze samenleving, zal verzuimen om zijn of haar kinderen te leren bidden. Niemand beschikt over een doeltreffender wapen tegen de

macht van het kwaad dan hij of zij die met onafgebroken regelmaat 's ochtends en 's avonds in oprecht en nederig persoonlijk gebed voor onze Hemelse Vader op de knieën gaat. Voorts hoop ik dat ouders de macht van hun eigen dagelijkse gebeden ten behoeve van hun kinderen niet onderschatten. Het waren de gebeden van Alma ten behoeve van zijn weerspannige zoon en diens metgezellen die hen tot beke-ring hielpen brengen.

Vanzelfsprekend zijn er vele andere waarheden waarvan de Heer verwacht dat wij ze onze kinderen zullen leren. Ze staan in de Schriften en in de raadgevingen van de hedendaagse profeten.

Eens nadat we weten *wat* we precies moeten onderwijzen, moeten we evenzeer weten *hoe* we ons gezin de waarheden van het evangelie moeten bijbre-

gen. Het *hoe* van het onderwijzen is iets dat we voor onszelf moeten leren door studie, ervaring en de leiding van de Heilige Geest, die ons „door het gebed des geloofs (zal) worden gegeven”. (LV 42:14.) We moeten echter bedenken dat ons onderwijs, wil het geslaagd en doeltreffend zijn, ongeacht onze methode onze kinderen moet overtuigen dat het naleven van het evangelie de manier is om gelukkig te worden. Wanneer zij het gevoel hebben dat de discipline, zienwijzen en gewoonten waaraan zij onderworpen worden niet meer dan grillen onzerzijds zijn, dat zij erdoor beknot worden in hun activiteiten en ervan weerhouden worden van het leven te genieten, dan zullen zij zich er alleen naar voegen zolang zij onder onze onmiddellijke invloed staan.

Hoe kunnen wij dan alles wat wij

Het opvoeden van onze kinderen is het beste gegengif voor . . . het algemene voorbijgaan aan de wetten van God . . . (waar) onze huidige samenleving zo onder te lijden heeft.

doen op een manier die passen in het aan zal moedigen om dicht bij het evangelie te blijven? De volgende raad, die de profeet Joseph Smith van de Heer ontving, is een zekere leidraad voor alle ouders:

„Geen macht of invloed kan of dient krachtens het priesterschap te worden gehandhaafd, dan alleen door overreding, lankmoedigheid, zachtmoedigheid, ootmoed en door ongeveinsde liefde;

Door vriendelijkheid en zuivere kennis, die de ziel zonder huichelarij en zonder bedrog grotelijks zal ontwikkelen –

Intijds met scherpe woorden bestrafende, wanneer door de Heilige Geest daartoe gedreven, en dan daarna een toename van liefde tonende jegens hem, die zij hebt bestraft. opdat hij u niet als zijn vijand beschouwe;

Opdat hij moge weten, dat uw getrouwheid sterker is dan de banden des doods.” (LV 121:41–44.)

Door het uitoefenen van geduld, lankmoedigheid en liefde, zullen we de welwillendheid en het vertrouwen van onze kinderen winnen. Wanneer tijd en begrip worden geïnvesteerd om hen te onderwijzen en te trainen in het zich vrijwillig voegen naar de waarheden van het evangelie, zullen wij, beetje bij beetje en als reactie op uw leiding, gaan beseffen en waarderen dat „de mensen zijn, opdat zij vreugde mogen hebben” (2 Ne. 2:25.) De profeet Joseph Smith heeft gezegd: „Het doel en de opzet van ons bestaan is vreugde; en het zal ook het resultaat ervan zijn, mits wij het pad volgen dat ertoe voert.” Onze kinderen moeten, als gevolg van onze leiding en hun eigen ervaring, gaan geloven en weten dat de profeet de waarheid sprak toen hij zei: „Dat pad is deugdzaamheid, rechtschapenheid, getrouwheid, heiligheid en het onderhouden van alle geboden Gods.”

(*History of the Church*, deel 5, blz. 134–135.)

Laten we onze kinderen leren dat, zoals Alma zijn zoon Corianton leerde, „goddeloosheid nimmer geluk bracht”. (Alma 41:10.) Laten we hun leren dat het uitstellen van bekering uiteindelijk tot vernietiging voert: „Doch ziet, de dagen van uw proeftijd zijn voorbij,” vertelde Samuël de Lamaniet de weerspannige Nephieten, „gij hebt de dag uwer zaligheid uitgesteld, totdat het voor immer te laat is, en uw ondergang is verzekerd; ja, want gij hebt gedurende al de dagen uws levens gezocht naar hetgeen gij niet kondet verkrijgen; en gij hebt naar geluk gezocht door ongerechtigheid te bedrijven, wat

in strijd is met de aard van die gerechtigheid, die in ons Groot en Eeuwig Hoofd is.” (Hel. 13:38.)

Wij moeten onze kinderen onder het opgroeien door de inspiratie van de Heilige Geest helpen om deze grote waarheden te begrijpen. Wij kunnen dit begrip bij hen aankweken door onze goedkeuring te uiten over betamelijk gedrag en door hen erop te wijzen dat onbetamelijk gedrag verdriet met zich meebrengt.

Onze samenleving, en welke samenleving dan ook, zal dan pas in orde worden gebracht wanneer ouders door voorschrift en voorbeeld hun kinderen een vastberaden bereidwilligheid bijbrengen om de beginselen van het

Suggesties voor huisonderwijzers

Enkele belangrijke punten die u desgewenst kunt gebruiken bij uw huisonderwijs:

1. Het opvoeden van onze kinderen is het beste gegengif voor de problemen waar onze huidige samenleving onder te lijden heeft.
2. De kerk kan en zal de ouders in het opvoeden van hun kinderen bijstaan. Maar zij is geen en kan geen vervangmiddel zijn voor de ouders.
3. Wij moeten het niet zo druk hebben met het voorzien in de stoffelijke behoeften van onze kinderen, dat wij de dingen verzuimen die bedoeld zijn om hen in staat te stellen het kwaad van de wereld te weerstaan en zich voor te bereiden op het eeuwige leven.
4. Als we eenmaal weten wat we moeten onderwijzen, moeten we evenzeer weten hoe we ons gezin de waarheden van het evangelie bij moeten brengen. Het „hoe” moeten we voor onszelf leren door studie, ervaring en de leiding van de Heilige Geest, die „door het gebed des geloofs (zal) worden gegeven”.

5. Wil ons onderwijs doeltreffend zijn, dan moet het onze kinderen ervan overtuigen dat het naleven van het evangelie de manier is om gelukkig te worden. Door het uitoefenen van geduld, lankmoedigheid en liefde, zullen we de welwillendheid en het vertrouwen van onze kinderen winnen.

Wenken voor de bespreking

1. Bespreek uw eigen gevoelens over de belangrijkheid van „het in orde brengen van ons eigen huis”. Vraag de gezinsleden naar hun gevoelens dienaangaande.
2. Zijn er teksten of aanhalingen in dit artikel die het gezin voor zou kunnen lezen en bespreken?
3. Zou deze bespreking beter tot haar recht komen als er van tevoren met het gezinshoofd werd gesproken? Is er een boodschap van de quorumleider of bisschop over onderlinge verantwoordelijkheid?

evangelie van Jezus Christus na te leven, en hen ook daartoe inspireren. Want hij die een getuigenis ontvangt van de goddelijkheid ervan en een zweem opvangt van hun vreugdevolle belofte, zal vurig bidden, ijverig werken en de geboden Gods stipt onderhouden, hetgeen natuurlijk ook de landswetten omvat.

Ik zou graag willen dat ouders de geest van het Boek van Mormon voelen wat dit onderwerp, het opvoeden van hun kinderen, aangaat. Sprekende tot zijn volk, dat tot bekeering was bewogen en in zijn geloof was versterkt door zijn grote afscheidsrede, onderwees koning Benjamin hun als volgt over deze aangelegenheid:

„En wederom zeg ik u, zoals ik eerder heb gezegd, dat zo gij kennis hebt verkregen van de heerlijkheid Gods . . . en vergeving van uw zonden hebt ontvangen, hetgeen zulk een grote vreugde in uw ziel veroorzaakt, zo zou ik willen, dat gij de groetheid Gods . . . zoudt gedanken en altijd in herinnering houden, en u vernederen in de diepste ootmoed, en dagelijks de naam des Heren aanroepen, standvastig staande in het geloof . . .

Ziet, ik zeg u, dat, indien gij dit zult doen, gij u altijd zult verblijden en van de liefde Gods vervuld zult zijn, en altijd vergeving van uw zonden zult behouden . . .

En gij zult geen lust hebben om elkander kwaad te doen, maar alleen om vreedzaam te leven en ieder mens te geven, wat hem toekomt.

En gij zult niet toestaan, dat uw kinderen hongerig of naakt gaan; en evenmin zult gij toestaan, dat zij de wetten van God overtreden, met elkaar vechten en twisten en de duivel dienen . . .

Maar gij zult hun leren om in de wegen der waarheid en ingetogenheid te wandelen; gij zult hun leren elkander lief te hebben en elkander te dienen.” (Mos. 4:11–15.)

Ik herinner me hoe ik deze passage samen met een van mijn jongens doorlas toen hij nog op het jeugdwerk zat. We lazen het hele Boek van Mormon samen, om de beurt een vers. Toen we bij deze verzen kwamen, was hij zo ontroerd door de woorden „gij zult niet toestaan, dat . . . zij de wetten van God overtreden, met elkaar vechten en twisten en de duivel dienen”, dat de tranen hem in de ogen schoten bij de gedachte aan een aantal van zijn eigen

streken. Vanaf dat moment tot hij een volwassen man was, vulden zijn ogen zich met tranen wanneer hij op het punt stond ruzie te maken en deze passage onder zijn aandacht werd gebracht.

Ik verzeker u, broeders en zusters, dat het opvoeden van onze kinderen eenvoudiger zal zij als wij hen de geest van deze grote rede van koning Benjamin kunnen laten voelen. Laten wij ernaar streven onze kinderen te doordringen van de geest van het evangelie, waarna zij niet van zins zullen zijn elkander of wie dan ook kwaad te doen, maar wel om vreedzaam te leven en iedereen te geven wat hem toekomt. Leert hun, zoals Benjamin zei, „om in de wegen der waarheid en ingetogenheid te wandelen . . . elkander lief te hebben en elkander te dienen”. (Mos. 4:15.)

Als vaders en moeders bereid zouden zijn hun eigen leven, onder leiding van de Heilige Geest, in overeenstemming te brengen met de geboden des Heren en vervolgens zijn raad en die van zijn profeten op te volgen om hun kinderen te oefenen volgens de eis van hun weg, dan zouden de heiligen der laatste dagen weldra op de drempel staan van die

heerlijke toestand die de Nephieten genoten toen „er geen twisten en woordwisselingen onder hen (waren), en iedereen rechtvaardig handelde met zijn medemens”, toen er „wegens de liefde Gods, die in het hart der mensen woonde . . . geen afgunst of strijd, of moeilijkheden, of hoerijen, of leugen of moord, of enigerlei ontucht” waren. (4 Ne. 1:2, 15–16.)

Die heiligen waren zo gezegend, dat de profet-geschiedschrijver opmerkte: „Er kon waarlijk geen gelukkiger volk zijn onder alle mensen, die door God waren geschapen.” (4 Ne. 1:16.)

Laten wij niet vergeten dat de Heer ons de verzekering heeft gegeven dat onze eigen bedeling een soortgelijke samenleving zal genieten.

Maar er is nog veel werk aan de winkel met betrekking tot het uitroeien van de kwade invloeden van onze tijd. Ouders, leerkrachten en leiders van de kerk, moeten met hernieuwde ijver aan de slag gaan om hun huis in orde te brengen en, onder innig gebed, ernaar streven hun kinderen liefdevol – en met succes – te leren hoe zij moeten leven om ware vreugde in hun leven te krijgen. □

De Artikelen des Geloofs op de gezinsavond

Elizabeth Martinsen

Wij hadden al een hele poos een probleem met het plannen van opbouwende, geestelijke gezinsavonden voor onze kleine kinderen, die vijf, drie en twee zijn.

Toen stelde mijn man voor onze wekelijkse lessen uit te laten gaan van de Artikelen des Geloofs. Hij tekende een poster met afbeeldingen van het eerste artikel en hielp de kinderen bij het „lezen” ervan, hetgeen iedere avond vóór het gezinsgebed geoefend werd. Bin-

nen een week kenden ze het uit het hoofd, zelfs de jongste. Een maandlang ging de les op de gezinsavond over dat Artikel des Geloofs. Iedere maand leren wij er een nieuw artikel bij. Op die manier kunnen wij onze gezinsavonden gemakkelijk een maand vooruit plannen en de kinderen hebben er plezier in de Artikelen des Geloofs uit het hoofd te kunnen opzeggen en de beginselen van het evangelie te leren. □

Volgens zijn verlangens

Ouderling Dean L. Larsen
van het presidium van het Eerste Quorum der Zeventig

Bij verschillende gelegenheden is mij het vermoedelijk waargebeurde verhaal verteld, dat ongeveer als volgt gaat: Een gids of gastheer in een van de bezoekerscentra van de kerk werd op zekere dag aangesproken door een oude man. Deze gaf toe lid van de kerk te zijn, maar vertelde dat hij sinds zijn jeugd niets meer met de kerk te maken had gehad, toen hij op een keer, kennelijk wegens wangedrag, uit zijn zondagsschoolklas was gestuurd. Vanaf die dag, zei hij, had hij geen voet in een kerkgebouw gezet. Voorts vertelde hij dat van al zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen – over de honderd in totaal – er geen één lid van de kerk was.

Iedere keer dat ik dit verhaal heb horen vertellen, was het gewoonlijk bedoeld om te laten zien wat een verschrikkelijke prijs er moest worden betaald voor het onbezonnen optreden van een boze zondagsschoolleerkracht. Maar diens kant van het verhaal krijgen we niet te horen. Evenmin wordt er rekening gehouden met de verantwoordelijkheid van de jongeman voor zijn *eigen* gedrag en voor de jaren van aanhoudende, onboetvaardige verbittering en vijandigheid die niet alleen zijn eigen leven, maar ook dat van zijn nakomelingen hebben vergald.

Dit is een tragisch verhaal. Maar wie is ervoor verantwoordelijk en hoe had het vermeden kunnen worden?

Bij mijn bezoeken aan de roeien van de kerk, hoor ik vaak over de moeilijkheden die de leerkrachten van jongemannen en jonge vrouwen in de klassen van de zondagsschool, de jongevrouwen en de quorums van de Aäro-

nische priesterschap ontmoeten. Bij tijd en wijle worden er situaties onder mijn aandacht gebracht waarbij het roepen van nieuwe leerkrachten zo vaak voorkomt, dat de priesterschapsleiders nauwelijks in staat zijn plaatsvervangers te vinden. Dergelijke omstandigheden worden gewoonlijk aangehaald om aan te geven hoezeer de kerk behoefte heeft aan doeltreffende lerarenopleiding. Het is buiten kijf dat die behoefte bestaat, maar het komt mij voor dat de verantwoordelijkheid voor deze betreurenswaardige toestanden niet volledig bij de leerkrachten ligt.

Ik wordt al jaren achtervolgd door een persoonlijke ervaring op dit terrein. Op een zeker moment werkte ik in een plaatsje waar er zich een full-time seminarie bevond naast de plaatselijke „high school“. In de loop van het schooljaar viel er een leerkracht om gezondheidsreningen uit op het seminarie. Ik werd uitgenodigd dagelijks enkele klassen voor hem waar te nemen totdat er een vervanger werd gevonden. Over het algemeen was het een bijzonder plezierige ervaring waar ik fijne herinneringen aan over heb gehouden. In een van de klassen zat echter een jongeman die een hele uitdaging voor me bleek te zijn. Het was een intelligente, begaafde knaap uit de eindexamenklas. Het leed ook geen twijfel dat hij populair was bij zijn medeleerlingen en grote invloed op hem had. Zijn gedrag in de seminarieklas was over het algemeen zeer storend. Hij was erop uit aandacht te trekken en gewoonlijk kreeg hij die ook ten gevolge van zijn wangedrag in de klas.

In mijn verlangens om een sfeer in de

klas te scheppen waar wij geestelijke zaken konden bespreken en tot grotere kennis komen, werd ik, dank zij de capriolen van deze jongeman, herhaaldelijk gedwarsboemd. Hij wilde persé de aandacht van zijn klasgenoten hebben. Verschillende gesprekken onder vier ogen brachten geen enkele verbetering in de toestand. Tijdens het gesprek was hij alleszins redelijk, maar het volgende lesuur verviel hij gelijk in zijn oude manier van doen.

Ik sprak met verschillende mensen van de „high school“ en vernam dat de jongeman thuis geen vader had en ook verder doorlopend moeilijkheden veroorzaakte in de klas, ondanks het feit dat verschillende toetsen hadden uitgewezen dat hij over gaven en talenten beschikte die boven het gemiddelde lagen.

Er kwam tenslotte een dag waarop ik wist een bepaalde daad te moeten stel-

len wilde ik nog enige orde in de klas handhaven. Na een typerend incident nodigde ik de jongeman uit om even met mij de gang op te gaan, waar ik hem vertelde dat ik niet langer in staat was de lestijd van de andere leerlingen op te offeren aan zijn onverantwoordelijke gedrag. Ik zei dat hij pas welkom zou zijn in de klas als hij had geleerd zich te beheersen en bij te dragen aan de geestelijke sfeer die onontbeerlijk is in een seminarieklas. Zonder een woord draaide hij zich om en liep het gebouw uit. Ik heb hem daarna nooit meer gezien.

Zijn moeder belde mij 's middags op om haar ongenoegen en bezorgdheid over mijn maatregel mede te delen. Ze waarschuwde me dat de verwijdering van haar zoon uit de seminarieklas nog jarenlang mijn gemoed zou bezwaren.

Haar voorspelling is uitgekomen. Ik heb deze ervaring nooit helemaal van

me af kunnen zetten. Enkele weken na deze gebeurtenis kreeg ik ander werk in een ander deel van het land. Ik heb geen idee of de jongeman ooit is teruggegaan naar het seminarie. Ik kan me zelfs zijn naam niet herinneren, want het is al meer dan twintig jaar geleden. Ik heb me wel eens afgevraagd of er ergens een vader van een groot gezin is, die zijn verwijdering van de kerk aan het optreden wijt van een vervelende seminarieleerkracht vele jaren geleden.

Ik weet zeker dat ik in de tussenliggende jaren een aantal dingen heb geleerd die mij geholpen zouden hebben om de situatie beter af te handelen. Zeker zijn er dingen die ik toentertijd had kunnen doen maar verzuimde te doen om de jongeman te helpen zijn houding en gedrag te veranderen. Bij het terugkijken op die ervaringen, echter, herinner ik me heel levendig mijn bezorgdheid om de andere leerlingen in de klas

en mijn vurige verlangen om op de een of andere manier een zegen voor hen te zijn. Wanneer ik die hele episode weer eens overdenk, kom ik onvermijdelijk weer bij hetzelfde probleem waarmee ik geconfronteerd werd op de dag dat ik de jongeman vroeg de seminarieklas te verlaten. Wat was, naast mijn verantwoordelijkheid voor zijn geestelijke vooruitgang, mijn verantwoordelijkheid voor de anderen in de klas, wiens vooruitgang door het wangedrag van hun klasgenoot werd bedreigd? Wat was, trouwens, zijn verantwoordelijkheid?

Ik heb pas geleden nog iets anders meegemaakt dat wel enigszins een contrast vormt met hetgeen ik met die bewuste jongeman had ervaren. Ik was op bezoek in een ring ter gelegenheid van de ringconferentie en werd na de vergadering op de zaterdagavond aangesproken door een zuster die mij

vroeg: „Kent u mij nog?” Haar gezicht kwam mij wel bekend voor, maar ze moest mij toch een beetje helpen. Deze zuster herinnerde mij eraan dat ze vele jaren geleden bij me in de klas had gezeten. Gelijk wist ik weer wie ik voor me had. Zij was tweeëndertig jaar daarvoor een van de aanvoerters van haar leeftijdsgenoten geweest en een goede leerlinge. Wij wisselden enige tijd herinneringen uit, waarna ze haar gezin aan mij voorstelde. Een aantal van haar kinderen was al getrouwd en één zoon was op zending. Er waren verschillende kleinkinderen. Dit was kennelijk een degelijke familie, die een belangrijke bijdrage leverde aan de samenleving en aan de kerk.

In de loop van ons gesprek vroeg deze fijne zuster plotseling: „Herinnert u zich de keer dat u mij de klas uitstuurde?” De vraag verraste mij en ik kon me het voorval niet voor de geest halen. Ik vroeg me af of zij de dingen misschien door elkaar had gehaald, want ik kon mij niets dan goeds over haar herinneren. Zij hield echter voet bij stuk: „Ik weet het heus nog goed; op een keer had ik heel veel gekletst onder de les en toen u mij terechtwees, maakte ik een aantal brutale opmerkingen die beslist niet op hun plaats waren. Toen u mij vroeg het leslokaal te verlaten, schrok ik. Geen enkele leerkracht had mij ooit op die manier toe de orde geroepen. Ik weigerde, waarna u mij naar de gang begeleidde en zei dat ik er weer in mocht zodra ik geleerd had mij als een dame te gedragen.

Ik was verschrikkelijk boos en geneeerd. Ik dacht aan allerlei dingen die ik kon doen om het u betaalt te zetten. Mijn vader was een van de plaatselijke kopstukken en zou dit niet tolereren.

Later op de dag begon ik na te denken over het gebeurde. Ik ging inzien dat u gelijk had gehad en ik ongelijk. Op dat moment wist ik dat de leerkrachten en mijn klasgenoten al te vaak dit soort gedrag van mij hadden getolereerd en dat dat niet goed was geweest. Ik ontdekte een trek in mezelf waar ik nog nooit erg in had gehad en besloot te veranderen. Toen ben ik naar u toegegaan en heb mijn excuus gemaakt voor mijn gedrag in de klas. Het was op een heel belangrijke manier een keerpunt in mijn leven en ik zal u daar altijd dankbaar voor zijn.”

Hier hadden we het geval van een jonge vrouw die zich in een vervelende

situatie bewust werd van haar eigen verantwoordelijkheid en de juiste stap ondernam om alles weer goed te maken. Dit heeft mij de nodige stof toe nadenken opgeleverd. Maar reageerden deze jonge vrouw en die jongeman die uit de seminarieklas werd gestuurd zo verschillend? En hoe anders is hun leven in de tussenliggende jaren gelopen tengevolge van hun reactie op deze en nog andere soortgelijke situaties?

Ouders, leerkrachten, leiders, vrienden – allen dragen een verantwoordelijkheid om belangstellend te zijn, om lief te hebben en te helpen. Maar er is een punt waarop hun verantwoordelijkheid zich voegt bij de verantwoordelijkheid van hen op wie deze belangstelling, liefde en hulp gericht is. Iemand die vaak van mening verschilt met anderen of moeilijkheden met hen heeft, moet zichzelf in alle oprechtheid afvragen in welke mate hij zelf debet is aan het probleem. Daarnaast moet hij voldoende verantwoordelijkheidsbesef hebben om gedrag te corrigeren dat schadelijk is voor zijn eigen welzijn of dat van anderen. Wanneer we onze eigen fouten door de vingers zien en de schuld afschuiven op hen waarmee wij te maken hebben, zal er niets anders dan verdriet zijn voor onszelf en voor anderen. Wij moeten verantwoordelijke mensen zijn.

Alma, de leraar en leider uit het Boek van Mormon, was bekend met de frustraties die gepaard gaan aan het zich inspinnen om mensen te helpen en te motiveren die niet van zins zijn om daaraan mee te werken. Het was op zo'n moment dat hij uitriep: „O, dat ik een engel ware, en mijn hartewens vervuld kreeg, dat ik mocht uitgaan en spreken als met de bazuin Gods, met een stem, die de aarde zou doen beven.” (Alma 29:1.)

Ik vermoed dat Alma moest denken aan iets dat hij had meegemaakt in de stad Ammonihah, waar men hem verworpen had. Als hij de aarde had kunnen laten schudden onder de voeten van deze mensen, had hij hen misschien door middel van angst tot onderworpenheid kunnen brengen. Maar Alma bedacht dat dat niet de manier van de Heer is.

„Ik moest mij in mijn wensen niet bekommeren over het vaste besluit van een rechtvaardig God, want ik weet, dat Hij de mensen geeft volgens hun verlangen, hetzij ten dode of ten leven;

ja, ik weet, dat Hij de mensen bedeeft naar hun wil, hetzij voor hun heil of voor hun ondergang.

Ja, en ik weet, dat het goede en het kwade aan alle mensen is voorgelegd; hij, die geen onderscheid weet tussen goed en kwaad, is schuldeloos; doch aan hem, die goed en kwaad kent, wordt volgens zijn verlangen gegeven, hetzij hij goed of kwaad verlangt, leven of dood, blijdschap of gewetenswroeging.” (Alma 29:4-5.)

Eens dat wij weten wat goed en wat kwaad is, moeten wij persoonlijk verantwoordelijk zijn voor ons eigen gedrag. Het is van vitaal belang om goede ouders te hebben, maar het is even belangrijk en noodzakelijk om een goede zoon of dochter te zijn. Wij zijn tenslotte verantwoordelijk schuldig. Goede leerkrachten en leiders hebben is onontbeerlijk, maar het is even onontbeerlijk om goede leerlingen en goede volgelingen te zijn. Wij kunnen onze verantwoordelijkheid niet op anderen schouderen leggen. De Heer heeft de aard van het sterfelijk leven zo opgezet, dat wij niet kunnen ontkomen aan de uiteindelijke gevolgen van onze eigen moedwillige daden.

Jongelui, wanneer jullie klagen over saai, ontoereikende leerkrachten, adviseurs en leiders, vragen jullie je dan in alle oprechtheid af of jullie wel goede leerlingen, klasleden, quorumleden, zonen of dochters zijn? Doen jullie wel alles wat binnen jullie vermogen ligt om de mogelijkheden voor jullie zelf en voor anderen te verbeteren, of vinden jullie excuses om bij te dragen aan de problemen die weleens bestaan? En wanneer jullie fouten maken, hebben jullie dan voldoende moed en integriteit om voor jullie aandeel in het probleem uit te komen en jullie voor te nemen om het voortaan beter te doen?

Ik hoop almaar dat ik op zekere dag, bij een van mijn bezoeken aan een of ander deel van de kerk, als volgt door een broeder zal worden angesproken: „Herinnert u zich mij nog? Ik ben die seminarieleerling die toen uit uw les is weggelopen. Ik heb sindsdien een aantal belangrijke levenslessen geleerd en ik wil u graag laten weten dat alles op zijn pootjes terecht is gekomen.”

Dan zal de bezorgdheid die ik sinds die dag twintig jaar geleden heb gevoeld misschien verdwijnen. En misschien zullen zijn dromen dan ook wat rustiger zijn. □

Nieuws uit de regio

Moment met president Spencer W. Kimball

Elke dag weer wandelt president Kimball als oefening de hal van zijn appartement op en neer. Een goede gezondheid betekent veel voor hem, en zeker nu wordt hij daarin zwaar bezocht. Maar opgeven doet hij niet. Elke dag weer doet hij wat oefeningen en maakt hij zijn wandelingetje de hal op en neer.

Op 28 maart werd president Kimball 90 jaar. Hij geeft toe dat die leeftijd hem aan te zien is en dat hij wat vermoeid is. Maar de ergste pijn waaronder hij gebukt gaat is die van de frustratie. Hij wil werken, als het maar even kan bezoekt hij de vergaderingen en voelt zich vaak op zijn best in de vergaderingen in de tempel. Daar geniet hij in de vertrouwde sfeer met de algemene autoriteiten.

"Ik moet geduld hebben en lang lijden", zegt hij. "En op zich is dat ook werken".

Deze filosofie stemt overeen met die van president Heber J. Grant, die placht te zeggen: "Mijn leven is als mijn schoenen, om in dienstbetoon te worden versleten".

President Kimball hanteert een positieve levensopvatting: "Alles wat God doet heeft zo zijn bedoeling", zegt hij. "God weet van het begin af aan wat het einde zal zijn. Hij weet wat ons sterker zal maken of verzwakken, wat een programma zal uithollen en wat ons eeuwige vreugde zal brengen.

De Heer zal zijn zieke niet altijd zegenen, of hem redden die in gevaar is, want

daarmee zouden er andere doelen verstoord kunnen worden. Hij zal niet altijd troost schenken waar dat gewenst is en zelfs kunnen omstandigheden, die op het eerste gezicht bijzonder nadelig voor ons lijken, deel uitmaken van een zinnig plan. Natuurlijk zullen we minder gewenste situaties ver van ons willen houden, maar al te vaak blijken er toch grote zegeningen in te zijn verpakt".

President Kimball heeft in zijn leven heel wat problemen met zijn gezondheid gekend. Hij onderging verscheidene zeer ernstige hartoperaties en eens een zware operatie vanwege keelkanker. Dat waren obstakels op zijn levensweg. Ze konden hem alleen maar voor een tijdje van zijn werk afhouden. Hij was niet te stoppen. Het is heel erg belangrijk voor hem om voort te kunnen gaan.

Wijk Apeldoorn bouwt aan haar toekomst

DE KERK VAN
JESUS-CHRISTUS
VAN DE HEILIGEN
DER LAATSTE
DAGEN

Zoals de meeste wijken en gemeenten in Nederland begonnen de zondagsschool en avondmaalsvergaderingen in Apeldoorn in een gehoord pand. Maar in de zomer van 1967 werd een kerkgebouw aan de Boerhaavestraat in gebruik genomen.

Na zeventien jaar is de oorspronkelijke kleine gemeente uitgegroeid tot zo'n grote wijk, dat een grondige uitbreiding van het gebouw nodig was.

Deze "levende" wijk telt ruim honderdentwintig actieve leden, waarvan er een ringpresident is en er vier hogeraadsleden zijn.

Aan het jeugdwerk nemen veertig kinderen deel; een veelbelovende toekomst voor deze wijk! Natuurlijk speelden zendingen een rol in de groei, maar ook kwamen er zendingen uit de wijk voort: één bouwzending, twee tempelzendingen en zes "gewone" zendingen, terwijl er op het moment nog twee

zendingen in het veld zijn.

De uitbreiding van het kerkgebouw met een nieuwe vleugel, waarin acht vertrekken, plus een verdubbeling van de ruimte, geeft veel mogelijkheden, die vooral het jeugdwerk vreugde zullen geven. Voor deze groep werd de laatste tijd een school gehoord. Bij het bereiken van het hoogste punt van de nieuwbouw kregen de bouwvakkers in plaats van de traditionele "pannebiër" een financiële blijf van waardering, alsmede de brochure "Ter kennismaking". Een grote activiteit van de Apeldoornse wijk is zeker vermeldenswaard: de sportvereniging "Moroni", waarin veel takken van sport zijn ondergebracht. Een goed streven om door sport de jongelui te helpen ontspanning te zoeken in een gezonde omgeving, waardoor eveneens de saamhorigheid wordt opgebouwd. De eerste groep, de judoka's, groeide uit tot een officiële vereniging, die zich bij de judo-

bond heeft aangesloten, zoals ook de tafeltennisgroep zich inmiddels bij de officiële bond heeft aangemeld. Aan de activiteiten in de recreatiezaal wordt ook door niet-leden deelgenomen.

Ook heeft zich in Apeldoorn aan actieve scoutinggroep ontwikkeld; maandelijks worden er onder leiding van het activiteitencomité haardvuuravonden georganiseerd, terwijl een maandelijks wijkkrant niet alleen boodschappen van de bisschop publiceert, maar ook nieuws over leden verspreidt en de leden informeert met artikelen van algemeen belang.

Al met al kunnen de leden van de Wijk Apeldoorn trots zijn op hun wijk, op hun gebouw, op hun werkzaamheden, op hun groei, waardoor de uitbreiding noodzaak werd.

Met hoop en geloof vragen zij Gods zegen voor de toekomst.

”Muziek en het gesproken woord” nu ook in Denemarken

Langer dan vijftig jaar luisterden vele duizenden Amerikanen naar de wekelijkse uitvoering van het Tabernakelkoor en een toespraak van zo'n vijf minuten. Met haar eerste uitzending in 1929 is "Muziek en het gesproken woord" het oudste programma in de geschiedenis van radio-uitzendingen. Het is getuige geweest van vele voorvallen van historische betekenis; heeft met de wereld meer dan een halve eeuw vreugde en verdriet gedeeld, heeft troost gebracht aan de bezochten in tijden van beproeving en gedeeld in de vreugde in tijden van vreespoed.

Meer dan achthonderd radio- en televisiestations zenden iedere zondag "Muziek en het gesproken woord" uit en worden ontvangen door miljoenen luisteraars en kijkers. Jarenlang werd het ook uitgezonden naar de Amerikaanse militaire bases buiten de Verenigde Staten, maar sinds augustus 1983 werd het alleen nog maar in het Engels uitgezonden.

In 1967 richtte een niet-mormoon en enthousiast koorfan, Kent Kade Oleson, in Denemarken de Deense Fanclub van het Mormoonse Tabernakelkoor, op. Op zijn initiatief werden er enige programma's naar Denemarken gestuurd, daar vertaald naar het Deens en aan de radiostations aangeboden.

Op 28 augustus 1983 werd er voor het eerst een "Muziek en het gesproken woord" in het Deens uitgezonden, ditmaal door een klein radiostation. Walter Hartmann, een niet-mormoons predikant, presenteerde deze eerste uitzending in Denemarken; de reacties waren overspelend. Honderden telefoontjes kwa-

men binnen om te bedanken voor het heerlijke programma, om te complimenteren met de goede kwaliteit en de fijne geest. Walter Hartmann zou naderhand zeggen dat "Muziek en het gesproken woord" het hoogtepunt van zijn werk was geweest, en dat de boodschap in het "gesproken woord" hem later als een bron van inspiratie is geweest in menig preek in zijn eigen kerk.

Weldra nam een tweede lokale radiozender het programma over, en binnen niet al te lange tijd volgden er meer. Overal waar "Muziek en het gesproken woord" werd uitgezonden, werd het met enthousiasme ontvangen. Maar voor de kleinere stations betekende de uitzending ervan meer werk dan zij aankonden, zij moesten namelijk alle programma's helemaal zelf verzorgen. Stuk voor stuk moesten zij het opgeven, totdat er nog maar één zender, Radio Vejlefjord, overbleef.

Zover gekomen ging Kent Gade Oleson onderhandelen met Bonneville Media Communications in Amerika, om te proberen het programma op professionele basis uitgezonden te krijgen in het Deens, zodat de programma's kant en klaar konden worden aangeleverd aan alle Deense radiostations. "Muziek en het gesproken woord" werd nooit eerder op professionele basis gepresenteerd buiten de Verenigde Staten en er moest heel wat worden doorgesproken. Het nam alles bij elkaar nog twee jaar voordat men besloot broeder Curtis Dahl, een medewerker van Bonneville Media Communications, naar Denemarken te zenden om voor een heel jaar programma's van "Muziek en het gesproken woord" uit te werken in het Deens; klaar voor uitzen-

ding in 1985 door de Deense radiostations.

De programma's werden voor vertaling naar Denemarken gezonden en maandag, 14 januari 1985, arriveerde broeder Dahl in Denemarken, om voor een heel jaar de programma's op te nemen. Walther Hartmann sprak de Deense tekst in. In twee kleine kamertjes legden broeder Curtis Dahl, Walther Hartmann en diens assistent, Andi King, tot laat in de avond in bijna een week tijd, alle teksten uit het gesproken woord op de band vast.

Invijds had Kent Gade Oleson een contract opgesteld en verzonden naar alle radiostations in Denemarken, waarbij de kant en klare programma's werden aangeboden. Vier stations hebben er getekend, zodat in 1985 iedere zondag het programma te beluisteren zal zijn, terwijl er nog meer gegadigden zijn.

Hiermee is nog niet het eind van dit verhaal rond de Deense versie van "Muziek en het gesproken woord" bereikt. Na Denemarken zullen ongetwijfeld Zweden en Noorwegen, en mogelijk later ook de rest van Europa met de uitzending beginnen, waarmee "Muziek en het gesproken woord" een wereldwijd programma zal worden.

Het Mormoons Tabernakelkoor is een middel bij uitstek om zending te bedrijven, en het wekelijkse halfuurtje, tesamen met een christelijke boodschap, zullen zeker bijdragen tot het succes van het zendingswerk in Europa.

Tom A. Jensen, Deense redacteur plaatselijk nieuws.

1984 - Een jaar van groei

Het jaar 1984 werd gekenmerkt door fenomenale tempelactiviteiten, mutaties in de leiding en belangrijke successen van leden.

Er werden terzelfder tijd twee nieuwe apostelen geroepen, een feit wat zich in veertig jaar niet had voorgedaan. En voor het eerst in de geschiedenis werden er nieuwe leden geroepen voor het Eerste Quorum der Zeventigen voor een periode van drie tot vijf jaar, in plaats van voor het leven.

Op de aprilconferentie werden Russell M. Nelson, wereldvermaard hartchirurg, en Dallin H. Oaks, vroeger BYU-president en lid van het hoogste rechtscollege van de staat Utah, steun verleend als leden van de Raad der Twaalf Apostelen; zij vulden hiermee de door het overlijden van de Ouderlingen LeGrand Richards en Mark E. Petersen vrijgekomen plaatsen op.

Op diezelfde conferentie werden er zes nieuwe leden tot het Eerste Quorum der Zeventig geroepen, ditmaal niet een roeping voor het leven, maar voor een periode van zo'n drie tot vijf jaar. Deze zes broeders zijn: John K. Garmack, Russell C. Taylor, Robert B. Harbertson, Devere Harris, Spencer H. Osborn en Philip T. Sonntag. Op de oktoberconferentie werden de broeders John Sonnenberg, F. Arthur Kay en Keith W. Wilcox, onder dezelfde voorwaarden, tot dit Quorum geroepen.

Op de aprilconferentie, één van de meest belangwekkende van de laatste jaren, vonden bovendien veranderingen plaats in de leiding van de zusterhulpvereniging, waar zuster Barbara B. Smith werd afgelost door zuster Barbara W. Winder; terwijl de jonge-vrouwenpresidente Elai-

ne A. Cannon werd opgevolgd door zuster Ardeth G. Kapp.

In juni werden er, ook voor het eerst in de geschiedenis, leden van het Eerste Quorum der Zeventig geroepen om als gebiedspresidiums alle kerkwerk te overzien. Tot dit doel werd de wereld in dertien stukken verdeeld, zeven in de Verenigde Staten en Canada, en zes in andere delen van de wereld.

In het Presidium van het Eerste Quorum der Zeventig wisselden de Ouderlingen J. Thomas Fyans, Carlos E. Asay, M. Russell Ballard en Richard G. Scott hun taken, terwijl in oktober Ouderling Marion D. Hanks tot dit Presidium werd geroepen.

Op 26 november maakte het Eerste Presidium bekend dat de zendingstermijn voor alleenstaande ouderlingen, die op 1 april 1982 was teruggebracht tot anderhalf jaar, per 1 januari 1985 weer twee jaar zou bedragen.

Er werden drie nieuwe zendingsgebieden geopend in 1984; Het Zendingsgebied Port-au-Prince Haiti ontstond door reorganisatie van het Zendingsgebied West-Indië; het Zendingsgebied Fort Lauderdale werd opnieuw georganiseerd nadat het in 1983 was gesloten en het Zendingsgebied Kaapstad Zuid-Afrika, waarmee er in dat land nu twee zendingsgebieden zijn.

Ook werden er zes nieuwe tempels ingewijd, te weten in Sydney (Australië), Manila (Filippijnen), Boise en Dallas (VS), Tai-pei (Taiwan) en Guatemala (Guatemala). Daarnaast werd de bouw aangekondigd van vijf nieuwe tempels in Bogota (Colombia), Toronto (Canada), San Diego, Las Vegas, en Portland (VS). Wanneer deze, samen met de al eerder aangekondigde of in aanbouw zijnde tempels, gereed zijn, zullen er zeventien-veertig tempels zijn.

Tekenend voor de groei van de kerk was de organisatie van de 1.500ste ring van de kerk, op 28 oktober in Mexico.

Ook voor het Tabernakelkoor was het een druk jaar. Het maakte een tournee door Canada en de Verenigde Staten, zong op het gala van de Olympische Spelen in Los Angeles en ontving een nationale onderscheiding voor een langstlopende, wekelijks uitgezonden programma dat in grote delen van de wereld wordt beluisterd.

1984 was een jaar van successen.

Leden deden van zich spreken op de Olympische Spelen in Los Angeles. Zo legde Peter Vidmar beslag op twee gouden en een zilveren medaille. Naast hem namen er nog elf andere leden deel in verschillende onderdelen van de Spelen.

De astronaut Don L. Lind begon zijn training om in de loop van 1985 een ruimtereis aan te vangen, terwijl senator Jake Garn de eerste congressman zal zijn die (ook in 1985) de ruimte te gaan.

Sharlene Wells, dochter van Robert E. Wells (van het Eerste Quorum der Zeventig) en Helen Walsler, werd in september uitgeroepen tot Miss Amerika 1985, terwijl Deborah Wolfe in mei de titel Miss Amerika verwerfde.

In augustus 1984 vond de inwijding plaats van een winkelpand van Newel K. Whitney in Kirtland, waar Joseph Smith vele openbaringen ontving en de "School der Profeten" begon. Het restaureren van dit pand nam bijna een vol jaar.

Evenseens gericht op de geschiedenis was met de opening van het Kerkelijk museum van kunst en geschiedenis op Temple Square in Salt Lake City in april.

Van vriend tot vriend

Uit een gesprek dat Janet Peterson heeft gevoerd met ouderling James E. Faust van het Quorum der Twaalf

„Niemand heeft ooit een betere vader gehad dan ik,” vertelde ouderling James E. Faust bij het ophalen van liefdevolle herinneringen aan zijn vader, George A. Faust, die rechter was. „Vader was een tuchtmeester en moeder

een bijzonder tedere vrouw, die ons onderwees uit het Boek van Mormon en de andere schrifturen. Maar het Boek van Mormon was haar lievelings-schriftuur.”

De familie Faust telde vijf jongens -

een eigen basketbalteam. James was de op één na oudste. „Als moeder zich ooit teleurgesteld voelde door het ontbreken van dochters,” zei ouderling Faust, „heeft zij daar nooit iets van laten merken.”

Ouderling Faust werd geboren te Delta (Utah). Later verhuisde het gezin naar het plaatsje Cottonwood nabij Salt Lake City, dat in die tijd een plattelandsgemeente was en er heel anders uit zag dan nu het geval is met al die woonwijken en winkelcentra.

Sprekende over de manier van leven die hij als jongen heeft meegemaakt, zei ouderling Faust: „Elk jaar kozen we een lammetje uit om groot te brengen. Daarnaast hadden we ook paarden en honden. Vader was op en top een man die van het buitenleven hield en een geweldige hengelaar. En wij waren even gek op het buitenleven als hij.”

Toen ouderling Faust wat groter werd, brachten hij en zijn broer de zomer door op de ranch van hun grootvader, waar zij grotere verantwoordelijkheid op zich leerden nemen.

„Ik ben altijd dankbaar geweest voor de invloed die mijn grootouders op mij hebben gehad. Ik herinner me mijn grootmoeder als een statige vrouw. Mijn vader kon behoorlijk streng zijn en mijn grootouders wezen hem er dan op dat we slechts kinderen waren.

In die jonge jaren vonden we ons vertier in de activiteiten van de kerk. We

gingen vaak naar evenementen die door de wijk georganiseerd werden en in ons wijkgebouw werden gehouden.”

Ouderling Faust herinnert zich ook hoe zij 's winters „het paard met de slee meenamen naar Butler Hill om daar van het sleetrijden te genieten”.

Newell B. Stevenson, een jeugd-vriend van ouderling Faust, vertelt dat Butler Hill ook de plek was waar iedereen ging skiën: „Dat was in die tijd dat we nog nooit van skilaarzen en al die mooie dingen van tegenwoordig hadden gehoord. We maakten zelf een soort skischans, en als je geluk had, kwam je heelhuids naar beneden. Daarna moest je natuurlijk weer naar boven lopen. Op een keer verloor Jim (ouderling Faust) een ski, waardoor hij viel en zijn sleutelbeen brak.

„'s Zomers gingen we vaak samen zwemmen in een meer vlak bij huis. Het water was flink koud, vanwege de bron waardoor het meer gevoerd werd. Als het mogelijk was geweest hadden we graag ons hele leven daar doorgebracht. We zijn er meerdere malen heel vroeg in de lente heengegaan, waarna we elkaar uitdaagden om erin te springen. Het was zo koud, dat we er niet vlug genoeg uit konden komen!”

Ook andere takken van sport interesseerden ouderling Faust, in het bijzonder voetbal en baansporten. Zijn vader was zijn vurigste supporter. Bij het op-

halen van herinneringen aan die tijd zei broeder Stevenson: „Ik meen geen enkele keer naar een wedstrijd te zijn geweest waar een van de kinderen Faust aan meedeed, zonder dat hun vader er was om hen aan te vuren.

„Zelfs als jongen – maar voorval toen we de tienerjaren bereikten – was Jim de geestelijke leider van onze groep. We deden alles samen en het is werkelijk aan hem te danken dat het niet fout met ons ging. Hij was nooit aanmatigend, bazig of overdreven vroom – hij deed gewoon altijd wat goed was.”

„Het is heerlijk om ouders en grootouders te zijn,” stelde ouderling Faust vast. Hij en zijn vrouw, Ruth, hebben vijf kinderen – drie zoons en twee dochters – en zestien kleinkinderen.

Bij het onderstrepen van hoe belangrijk de invloed van ouders en grootouders wel is, gaf ouderling Faust de volgende raad: „Jongens en meisjes, stel vertrouwen in de leiding en de raad van jullie ouders en grootouders, die meer van jullie houden dan wie ook op aarde. Zij hebben altijd jullie belangen op het oog. Ik heb het advies en de leiding die ik van mijn ouders en grootouders ontving weleens in twijfel getrokken, maar ik heb nooit getwijfeld aan het feit dat zij van mij hielden. Ik leerde dan ook dat zij in een betere positie verkeerden om meer te weten over goed en kwaad dan ik wist vanuit mijn beperkte begrip en ervaring.” □

Abraham en Sara

Ongeveer tweeduizend jaar vóór de geboorte van Jezus, woonde er in de stad Ur een jongeman, die Abraham heette. Ur was een slechte stad, vol mensen die niet langer in God geloofden. Ze vonden het heerlijk om slechte dingen te doen en aanbaden afgoden van hout en steen. Die afgoden konden niet zien, denken, horen of voelen en toch aanbaden de mensen ze en verwachtten dat deze afgoden hun gebeden zouden verhoren. Ze brachten zelfs offers aan deze uit hout gesneden beelden. En niet alleen dieren, maar zelfs mensenoffers.

Abraham verafschuwde deze boze daden. Hij was een goed en eerlijk mens, die veel van God hield en vaak tot Hem bad. Hij wilde verschrikkelijk

graag het priesterschap van God ontvangen en zijn Hemelse Vader dienen. Hij beseftte dat het grootste geluk in het leven bestaat uit het dienen van God, geen afgoden. Op het juiste ogenblik ging Abraham dus naar de hogepriester, Melchizedek, om tot het priesterschap te worden geordend.

De Heer hield van Abraham, omdat hij zo gehoorzaam en trouw was en trouwde hem een heilig instrument toe, de Urim en Tumim. Met behulp van dit instrument kon Abraham Gods bedoelingen begrijpen en de mensen over God leren. Abraham kreeg ook alle verslagen van het volk van de Heer. Die verslagen waren sinds de dag van Adam van de ene profeet op de andere overgegaan.

Abraham hield veel van zijn familie en vrienden en probeerde hun de waarheid te vertellen. Het deed hem verdriet dat zij het evangelie verwierpen. Hij vertelde hun dat er een grote hongersnood zou uitbreken, als zij geen berouw toonden. Maar zij weigerden naar zijn waarschuwendende woorden te luisteren.

Abraham bleef het volk oproepen tot bekering, maar zij werden kwaad en wilden hem doden. Abrahams eigen vader, Terach, deed aan het wrede plan mee. Abraham werd gevangen genomen en ze sleurden hem naar een groot altaar, dat werd gebruikt om op te offeren. Een grote schare mensen die hun gebeden tot de grote stenen afgoden hadden gericht, stond toe te kijken hoe Abraham op het altaar werd vastgebonden.

Abraham was doodsbang. Hij wist dat de priesters van plan waren hem te offeren aan de afgoden, waar hij zo'n

verschrikkelijke hekel aan had. Hij stribdelde tegen en vocht voor zijn leven, maar hij kon zich niet bevrijden. In zijn zielsangst riep hij zijn Hemelse Vader aan, hem op de een of andere manier te helpen aan dit vreselijke lot te ontkomen.

Terwijl de priester al klaar stond om een mes in Abrahams lichaam te stoten, werd Abraham vervuld van de Heilige Geest en in een visioen aanschouwde hij God. Een engel stond naast hem en maakte de dikke touwen los, waarmee Abraham op het altaar gebonden lag. Abraham was vrij.

En toen daalde de toorn van God neer op het volk. De afgoden en het altaar, waaraan Abraham maar ternauwernood ontsnapt was, werden volkomen vernietigd. De boosaardige priester werd geveld en stierf. Door de macht van God was Abraham beschermd en gered.

Zoals Abraham had voorspeld, liet God een grote hongersnood over het land komen, zodat de mensen het hard te verduren kregen. Abraham hoopte dat de mensen zich hierdoor tenslotte zouden afkeren van het aanbidden van afgoden. Terach had het heel erg te kwaad met zichzelf en begon eindelijk na te denken over de dingen die zijn zoon hem had willen bijbrengen. Hij zag in hoe slecht en gemeen hij was geweest en bekeerde zich.

De hongersnood werd steeds erger en Abrahams broer, Haran, kwam te overlijden. Haran had drie volwassen kinderen, Sara, Milka en Lot. Sara was een knappe, jonge vrouw. Ze hield heel veel van God en onderhield zorgvuldig zijn geboden. Abraham hing van Sara. Hij wist dat zij een bijzondere vrouw was en dus trouwde hij met haar.

Isaak

Abraham en Sara waren al bijna dertig jaar getrouwd, maar tot nu toe was hun huwelijk kinderloos gebleven. Sara werd er niet jonger op en Abraham maakte zich ongerust. De Heer had hem gezegd dat door zijn afstammelingen de volken van de aarde gezegend zouden zijn, maar zonder kinderen kon hij helemaal geen afstammelingen krijgen. Abraham bad tot God over de dingen die hem bezighielden en de Heer beloofde hem dat hij op een goede dag een zoon zou krijgen. Abraham kon

maar niet begrijpen hoe deze belofte in vervulling zou kunnen gaan. Hij wist dat er een wonder moest gebeuren wilde Sara een baby krijgen, want Sara was al oud. Maar Abraham had vertrouwen.

Veel jaren gingen voorbij. Abraham was ongeveer honderd jaar en Sara was negentig, toen de Heer Abraham het grote nieuws meedeelde: Sara zou wel dra een zoon krijgen. Zijn naam zou Isaak zijn. Abraham was zo blij, dat hij zijn hoofd boog en in alle nederigheid de Heer dankte.

Toen de baby geboren was, was Sara opgetogen. Na veertig jaar wachten had ze dan eindelijk een kindje. Ze wist dat deze geboorte werkelijk een zegen was van God.

Abraham en Sara hielden veel van Isaak en zorgden goed voor hem. Toen hij opgroeide, vertelden ze hem over onze Hemelse Vader en leerden hem hoe hij moest bidden. Hij was een goede zoon en Abraham en Sara waren erg trots op hem.

Op een dag, toen Isaak al groot was, kreeg Abraham een openbaring. De Heer zei tegen hem: „Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaak, en ga naar het land Moria, en offer hem daar tot een brandoffer op een der bergen, die Ik u noemen zal.”

Abraham was geheel ontmoedigd en er kwamen allerlei vragen bij hem op. Hoe kon hij zijn dierbare zoon offeren als brandoffer? Abraham haatte bovendien het idee van mensenoffers! En hoe kon hij afstammelingen krijgen, die de volken tot zegen zouden zijn, als Isaak gedood werd? Waarom beval de Heer hem zo iets gruwelijks te doen, vooral nadat hij zo lang op een zoon gewacht had? Maar omdat Abraham zeer gelovig was, bereidde hij zich erop voor het bevel van de Heer uit te voeren.

Abraham en Isaak stonden 's morgens heel vroeg op, zadelde de ezels en namen twee jonge knechten mee. Met een vracht brandhout voor het brandoffer gingen ze op weg naar het land Moria. Ze deden drie dagen over de reis. Abrahams hart was zwaar van verdriet. Hij hield zo verschrikkelijk veel van Isaak. Waarom toch had hij dit bevel gekregen?

Tenslotte konden ze Moria in de verte zien liggen. Abraham gaf de beide knechten de volgende instructies: „Blijft gij hier met de ezels, terwijl ik en de jongen daarginds heengaan” om te

aanbidden. Abraham legde de bundel brandhout voor het brandoffer op Isaaks schouders en nam zelf het mes en een fakkel mee.

Terwijl ze zo samen naar Moria liepen om het brandoffer te gaan brengen, realiseerde Isaak zich dat ze iets vergeten hadden en hij vroeg: „Hier is het vuur en het hout, maar waar is het lam ten brandoffer?”

Bedroefd antwoordde Abraham: „God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer, mijn zoon.”

Toen ze bij een bepaalde plek gekomen waren, bouwde Abraham een altaar en legde er het hout op. Toen bond hij wanhopig Isaak met sterke touwen vast en legde hem op het altaar. Isaak begreep wat dit betekende, maar hij vertrouwde zijn vader. Hij wist dat zijn vader alleen datgene zou doen, wat goed was. Isaak was bereid zijn leven te offeren, als zijn vader dat beval.

Abrahams hart deed pijn, maar hij hief de hand met het mes erin op om zijn geliefde zoon te doden.

Op dat moment riep de stem van een engel hem toe en zei: „Abraham, Abraham . . . Strek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet ik, dat gij godvrezend zijt, en uw zoon, uw enige, Mij niet hebt onthouden.”

Abraham werd verwuld van dankbaarheid en een geweldig gevoel van opluchting. Nu begreep hij dat de Heer zijn geloof had beproefd. En omdat Abraham gehoorzaam was geweest, had hij de proef doorstaan. Hij dankte de Heer. Toen hij zijn ogen opsloeg, zag hij achter zich een ram, die met zijn horens verward zat in het struikgewas. En Abraham nam de ram en offerde hem ten brandoffer in plaats van zijn zoon.

Weer riep de engel des Heren Abraham uit de hemel toe en zei: „Aldus luidt het woord des Heren: omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, zal Ik u rijkelijke zegenen, en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren des hemels en als het zand aan de oever van de zee. . . En met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegend worden, omdat gij naar mijn stem gehoord hebt.”

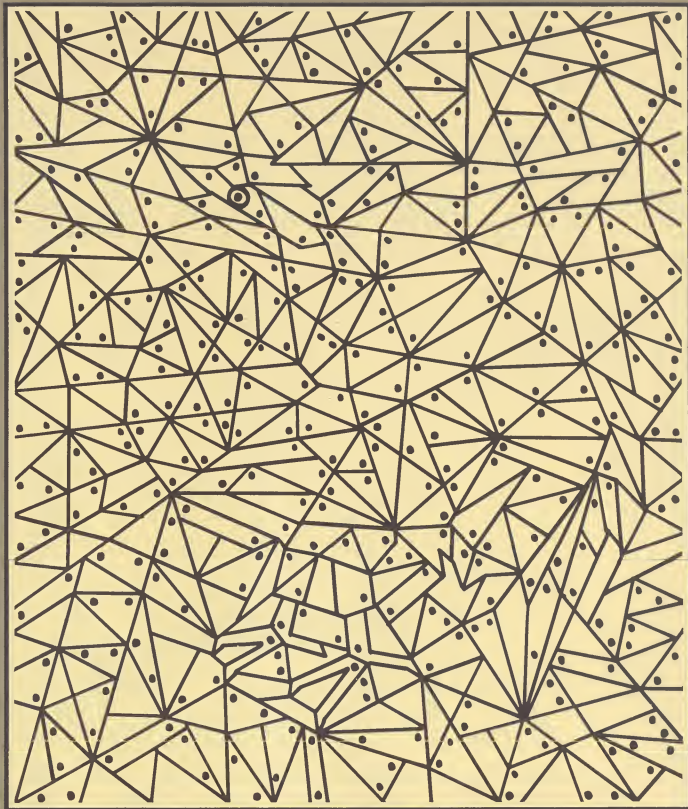
Dankbaar keerden Abraham en Isaak naar de knechten terug en gingen naar huis. □

(Dit verhaal staat in Abraham 1-2 en Gen. 22.)

Wie heeft zich verstopt?

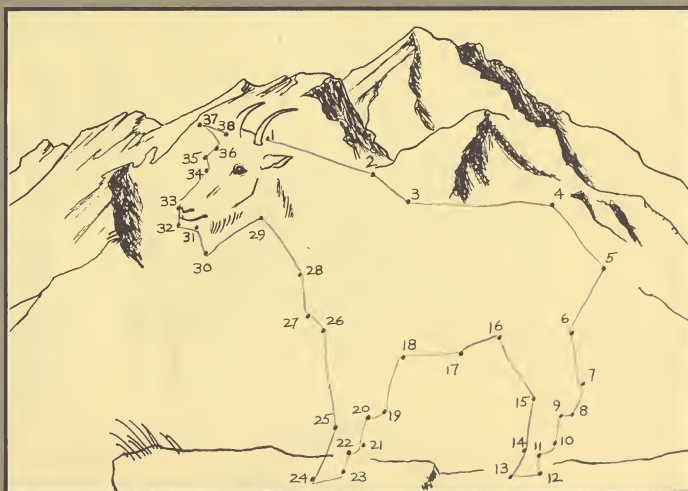
Coleen Fahy

Kleur de vakjes met maar één stip.

Van stip naar stip

Carol Conner

De ruil

Paula DePaolo

Lisa was dol op dansen. Twee keer in de week ging ze naar de balletschool van mevrouw De Jong. Maar hoe hard ze ook werkte, Lisa wist dat ze nooit zo goed zou zijn als Sonja of Jenny, de beste leerlingen van de klas. Het bewijs werd geleverd door de spiegels, waarmee een hele wand van de grote oefenruimte bekleed was.

O, die knieën! dacht Lisa al starend

naar haar spiegelbeeld. *Waarom moeten ze zo uitstekend, terwijl alle anderen mooie rechte knieën hebben?* Lisa maakte zich zorgen omdat haar tenen niet zo'n mooie punt vormden en haar benen niet zo hoog opkwamen als die van de andere meisjes. Ze was er ook van overtuigd dat zij de enige was die weleens viel wanneer zij om de beurt schuin door de oefenruimte hun rondjes

moesten vertonen. Lisa wilde graag in de eerste rij zijn, waar alle goede danseressen opgesteld waren, in plaats van in de tweede of derde rij. Als ze maar van goed genoeg werd, zou mevrouw de Jong haar wel vooruitzetten, maar dat leek wel onmogelijk.

Op een middag grabbelde Lisa in haar tas naar haar roze balletschoentjes, maar ze waren er niet. Ze had ze thuis laten liggen. „Mevrouw De Jong,” riep ze, „mag ik een paar schoentjes lenen?”

„Jazeker,” antwoordde haar lerares en bracht haar een grote doos vol schoentjes die zij voor zulke noodgevallen achter de hand hield. Elk paar werd keurig bijeengehouden met een elastiekje.

Na enkele paren samen met mevrouw De Jong te hebben bekeken, vond Lisa een zo goed als nieuw paar roze schoentjes, dat niet met elastiekjes vastzat, zoals haar eigen schoentjes, maar met satijnen linten. De maat was precies goed! „Mag ik deze?” vroeg ze. „Prima,” antwoordde mevrouw De Jong, en voegde eraan toe: „Ik herinner me die schoentjes nog. Ze zijn van Eveline Weber geweest, die nu bij een groot balletgezelschap danst. Ik ben er trots op te kunnen zeggen dat ze een van hun beste danseressen is.”

Lisa deed de schoentjes aan en bond de gladde satijnen linten om haar enkels vast. Wat zaten ze prettig. Ja, Eveline Webers balletschoentjes voelden heel bijzonder aan. En Lisa voelde zich ook heel bijzonder. Ze gleed weg in een dagdroom waarin ze een beroemde ballerina was, totdat iemand haar aan haar schouders schudde. „Kom je mee, het is tijd,” zei Sonja.

Die middag danste Lisa beter dan anders. Ze deed iedere pas zo goed als ze maar kon. Ze wilde graag een tweede Eveline Weber zijn, en de schoenen hielpen haar daarbij! De spiegels weerkaatsten het beeld van een hele nieuwe Lisa. Mevrouw De Jong vroeg haar zelfs een bepaalde pas voor te doen.

Voor een keer moesten Sonja en Jenny haar volgen en Lisa deed haar uiterste best om geen fouten te maken.

Na de les ging Lisa naar mevrouw De Jong toe en vroeg: „Mevrouw, als ik u mijn oude schoentjes geef, mag ik dan dit paar houden?”

„Jazeker, als je dat graag wilt,” antwoordde mevrouw de Jong. „Zitten ze echt wel goed?”

„Ze zitten heerlijk,” zei Lisa.

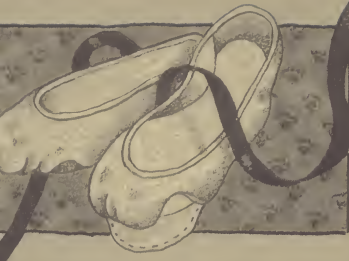
Bij de volgende les ruilde Lisa haar eigen versleten schoentjes voor de haast nieuwe van Eveline Weber. Ze begon wat vroeger te komen, zodat ze vóór de les wat extra kon oefenen. Soms bleef ze ook na met Sonja en Jenny om de verschillende passen en pirouettes nog beter onder de knie te krijgen. En weldra werd ze in de eerste rij gezet. Ze was ook de eerste leerling die erin slaagde twee pirouettes achter elkaar te maken.

„Geweldig was dat, zeg,” zei Sonja heel oprecht.

„Dankjewel,” antwoordd Lisa. Ze kon Sonja natuurlijk niet vertellen dat het de schoentjes waren die haar zo goed deden dansen. Dat moest een geheim blijven. Er was geen enkel paar dat ermee te vergelijken was. Ze hield haar haar om hoger te springen, om zachter neer te komen, haar voeten gracieuzer te welfen en rond te draaien als een tol.

Naarmate de avond kwam waarop alle leerlingen in de klas hun vorderingen ten toon zouden spreiden voor een publiek bestaande uit ouders en bekenden, kwam Lisa's klas vaker bijeen om hun dansen te repeteren. Lisa merkte dat haar schoentjes begonnen te slijten. Het eens zo gladde leer zag er gerimpeld uit en de zacht roze kleur was nu niet zo roze meer. De linten waren er al keer op keer opnieuw aangenaaid. Maar omdat de schoentjes zo belangrijk voor Lisa waren, stond mevrouw De Jong er niet op dat ze nieuwe moest

aanschaffen voor de opvoering. „Knop ze maar zo goed mogelijk op,” zei ze.

Lisa was net haar solo aan het oefenen kort voor de voorstelling op de eerste avond zou beginnen, toen ze ineens de vloer door haar ene schoentje heen voelde. Het zoaltje was helemaal gescheurd en nu zat er een groot gat in! Ze moest mevrouw de Jong vinden.

„Och, kind toch,” zuchtte mevrouw De Jong. „Het is maar goed dat ik de doos met extra schoentjes heb meegebracht, want deze zijn echt niet meer te dragen. Ze zien er niet alleen verschrikkelijk uit, maar deze die gescheurd is, is ronduit gevaarlijk. Lisa, dit paar is heus helemaal op.”

„Maar, mevrouw de Jong,” riep Lisa met grote ogen van de schrik, „ik móet ze dragen! O, probeer die zool, alstublieft, te maken. Zonder deze schoentjes lukt het me niet!”

Lisa voelde zich misselijk. *Als ik die schoentjes niet heb, zal ik net als de oude Lisa dansen. Dan maak ik fouten en zet ik iedereen voor schut.* De gedachten die door haar heen gingen deden haar rillen.

„Nou, goed, meisje,” suste mevrouw De Jong. „Ik zal mijn uiterste best doen. Ga je nu maar verkleeden. Ik breng je schoentjes wel.”

Lisa ging naar de kleedkamer. Zenuwachtig frunnikte ze aan haar haar. *Waar is mevrouw De Jong?* vroeg ze zich af. Ze maakte een paar snelle pirouettes om na te gaan of haar haar stevig genoeg zat. Alles was in orde. *Waar blijft ze nou?* Haar klasgenoten snaterden en

hielpen elkaar met kostuums en make-up. Lisa trok haar dansjurk aan en ging eens kijken of haar lerares al in aantocht was.

„Rustig maar, Lisa,” zei Sonja. „Ze zal zo wel komen.”

Een paar minuten voor het doek open zou gaan kwam mevrouw de Jong haastig de gang aflopen. „Hier zijn je schoentjes, Lisa,” zei ze, helemaal buiten adem. „Schiets nu op, want jullie meisjes zijn het eerst aan de beurt.”

„Vlug deed Lisa de schoentjes aan. „O, dank u wel,” zei ze en gaf haar lerares een dikke zoen. „Nu gaat alles prima.”

Lisa haastte zich naar haar plaats in de rij tussen Sonja en Jenny, waarna ze één voor één het helder verlichte toneel opdansten onder het applaus van het publiek.

De uitvoering verliep naar wens. Lisa's klas kreeg zelfs extra applaus voor een serie ingewikkelde danspassen. Lisa had nog nooit zo goed gedanst. Ze wist dat haar familie trots op haar was.

Toen alles voorbij was, gingen Lisa en haar ouders nog even afscheid nemen van mevrouw De Jong.

„Nogmaals dank u wel, mevrouw, voor het maken van mijn schoentjes,” zei Lisa. „Ik had het anders nooit gered.”

„Maar dat heb je wel,” zei mevrouw De Jong, terwijl ze Eveline Webers aan flarden gedanst schoentjes omhooghield. „Ik kon het je niet eerder vertellen omdat je er zó van overtuigd was dat je goede dansen aan de schoentjes lag. Maar nu is het tegendeel bewezen. Je hebt het aan je eigen harde werken te danken en ik ben dan ook heel trots op je.”

Lisa staarde naar Eveline Webers versleten schoentjes.

„Je mag haar schoentjes best houden,” vervolgde mevrouw De Jong, „maar draag voortaan, alsjeblieft, die van jou. Ik heb er vanavond alleen maar linten aangehaaid voor je.”

Lisa trok de schoentjes die ze die avond gedragen had uit haar tas en zag haar eigen initialen erin staan. *Het is hetzelfde paar dat ik heb ingeruild voor die van de beroemde danseres!* zei ze verbaasd tegen zichzelf.

„Heeft u het gehoord?” zei ze tegen haar moeder. „Het lag niet aan de schoentjes. Ik ben het steeds zelf geweest en ik wist het geeneens. Wacht maar tot morgenavond. Dan ga ik zelfs nog beter dansen!”

En dat deed ze ook. □

BYU-centrum in Jeruzalem

In Jeruzalem zijn de grondwerkzaamheden begonnen voor de bouw van een studiecentrum van de Brigham Young University. Het gebouwencomplex, waarin het BYU-centrum voor Midden-Oostenstudies wordt ondergebracht, wordt op zo'n vijfthonderd meter van de Hebrew-huisvesting gevestigd, op een van de Israëliëse regering gehuurd stuk land van 20 ha. Het zal het centrum worden voor alle buitenlandse activiteiten.

De gebouwen, die een oppervlakte van 12 ha. zullen beslaan, bieden een permanent onderkomen aan het buitenlandse studieprogramma, dat al sedert 1968 door vele studerenden wordt gevolgd. In Wenen en Londen zijn dergelijke BYU-programma's te volgen.

De projectleider voor Jeruzalem is Fred A. Schwendiman, al eenendertig jaar verbonden aan de BYU; de laatste jaren als vice-president. De financiële besomeringen staan onder leiding van dr. Robert J. Smith, als financieel vice-president in dienst van de BYU in Provo (Utah).

Er worden in het nieuwe gebouwencomplex slaap- en eetaccomodaties gebouwd ten behoeve van tweehonderd studenten, alsmede een aula, bibliotheek, museum en diverse lesruimten. Het geheel is ontworpen door de Jeruzalemse architect David Reznik in samenwerking met een bureau uit Salt Lake City; Fowler, Ferguson, Kingston and Ruben. Men rekent erop dat binnen drie jaar de bouw geheel gereed zal zijn.

Uit: Ensign, november 1984.

Joseph-Smithplein in Campinas

In Campinas, in grootte de tweede stad in de Braziliaanse provincie Sao Paulo, heeft men het plein in het stadscentrum omgedoopt in Joseph Smithplein.

Campinas volgt hiermee het voorbeeld van Curitiba in de Braziliaanse provincie Parana. Bij de officiële handeling werd een gedenkplaat onthult met de naam van de profeet, informatie over zijn positie en de woorden "De heerlijkheid Gods is intelligentie" met de tekstverwijzing (LV 93 : 36).

Uit: Ensign, februari 1985.

De kerk organiseert haar 1.500ste ring

Op 4 november 1984 bereikte de kerk een nieuwe mijlpaal in haar geschiedenis; met de organisatie van de vijftienhonderdste ring, de Ring Ciudad Obregon Mexico Yaqui. Om enige indruk te krijgen van de drastische groei van de kerk hoeft men alleen maar te bedenken dat de eerste ring, de Ring Kirtland Ohio, in 1836 werd georganiseerd, in 1970 vond de organisatie van de vijftienhonderdste ring plaats, negen jaar later werd de duizendste ring georganiseerd en in 1984 (niet meer dan vijf jaar daarna!) de vijftienhonderdste.

Uit: Ensign, januari 1985.

Vastendag voor Afrika: overweldigende respons

De respons op de 27 januari j.l. gehouden speciale vastendag voor de slachtoffers in Afrika en andere delen van de wereld is "overweldigend en bewonderenswaardig" geweest, zei president Gordon B. Hinckley, tweede raadgever in het Eerste Presidium. "Het geld stroomde binnen. De opbrengst wordt overgedragen aan betrouwbare instanties, die geen behandelingskosten berekenen. Het gehele binnengekomen bedrag komt dus ten goede aan de slachtoffers". President Hinckley zei dat kerkliders de verzekering kregen "van mensen waar we ons vertrouwen in stellen dat het volledige bedrag gebruikt zal worden voor voedsel en medicijnen voor de mensen die het nodig hebben".

Richard P. Lindsay, directeur van de afdeling public communications van de kerk zei dat de respons op de vastendag "hartverwarmend en in vele gevallen overweldigend" geweest was: "Voor de kerkleden is deze extra vastendag een bijzondere, geestelijke zegen geworden". Roy Saunders, assistent-administrateur voor de financiën, in de Wijk Spruce Grove van de Ring Edmonton Alberta voegde hier aan toe dat de bijdragen in de wijk die speciale vastendag "veel hoger waren, wel tien maal zoveel, als op een gebruikelijke vastendag. Het was indrukwekkend. Zelfs de mensen die het helemaal niet zo breed hebben, droegen bij".

Bisschop Richard Kaiser van de Wijk Fairview van de Ring York Pennsylvania zei naar aanleiding van de vastendag: "De actie sloeg enorm aan bij de leden; allen waren bereid eraan deel te nemen.

Wij hebben het gevoel dat het ons goed gedaan heeft. Wij zijn blij dat de kerk de leden de gelegenheid in de gelegenheid heeft gesteld hulp te bieden aan de slachtoffers van de hongersnood".

Naast de opbrengst van deze extra vastendag heeft de kerk uit haar eigen middelen nog een schenking gedaan ten behoeve van de slachtoffers van de hongersnood.

Ouderling John Sonnenberg van het Eerste Quorum der Zeventig

In januari loste Ouderling John Sonnenberg Ouderling Derek A. Cuthbert af in het gebiedspresidium voor Europa; onderstaand publiceren wij een korte levensbeschrijving van deze energieke broeder, die op de oktoberconferentie van 1985 werd geroepen als lid van het Eerste Quorum der Zeventig.

In de zevenendertig jaar die hij als tandarts heeft gepraktiseerd, bouwde hij een goede reputatie op, niet alleen als tandarts, maar ook als hartelijk, meelevend mens, waar men zijn vertrouwen in kan stellen.

Deze eigenschappen - meeleven met anderen en toegewijde, deskundige dienstverlening - zullen Ouderling John Sonnenberg in staat stellen velen tot zegen te zijn.

Zijn fijnevoeligheid en werklust, zo zegt hij zelf, zijn gedeeltelijk het resultaat van de ervaringen uit zijn jeugd. John Sonnenberg werd op 11 april 1922 geboren te Schneidemühl. - "Ik bezocht de universiteit al voordat ik de naam kon spellen", zegt hij lachend. - (Tijdens zijn geboorte lag Schneidemühl in Duitsland, maar het is tegenwoordig beter bekend als Pita in Polen). Zijn ouders Otto en Lucille Mielke Sonnenberg, waren enkele maanden voor zijn geboorte lid van de kerk geworden en besloten toen hij ongeveer vijf jaar oud was naar Amerika te emigreren.

Zijn vader reisde in 1928 vooruit. Op het eerste gezicht leek "het land van belofte" helemaal niet zo veelbelovend - hij belandde in Chicago (Illinois) aan het begin van de grote recessie. Toen de familie een jaar later arriveerde was Otto de taal nog niet machtig en ondervonden zij een moeilijke tijd. De jonge John Sonnenberg leerde al snel het hoofd te bieden aan vooroordeel en armoede.

Hij bekostigde zijn studie met een baan-
tje als badmeester en behaalde graden in

natuurwetenschappen. In 1942 nam hij dienst bij de marine en werd later naar de University of Louisville School of Dentistry gestuurd, waar hij in 1947 afstudeerde als doctor in de tandheelkunde.

Louisville betekende een keerpunt; daar maakte hij kennis met de zendingspresident Graham H. Doxey, en Narven Scherzinger, de gemeentepresident. Deze beide broeders wakkerden zijn liefde voor het evangelie aan. "Ik was in zekere zin inactief, President Scherzinger voelde mijn eenzaamheid en besefte dat ik het evangelie hard nodig had. Hij sloeg zijn arm om mij heen en gaf mij het gevoel erbij te horen". Hij riep de jonge student als zondagsschoolkracht. Ouderling Sonnenberg ziet dienstbetoon nu dan ook als de sleutel tot een getuigenis: "Iedereen kan door dienstbetoon ontdekken dat dit evangelie waar is. Wanneer u de Heiland dient, zullen licht, kennis en intelligentie toenemen. Met het leren

kennen van mensen en het ontdekken van de grootsheid van hun ziel, groeit uw getuigenis".

Verhuisd naar Chicago ervoer hij de geestelijke uitstraling van zijn ringpresident John K. Edmunds en bleef groeien in het evangelie. Hij werkte als ringzending, hogeraadslid, raadgever in een ringpresidium (Ouderling Dallin H. Oaks, nu lid van het Quorum der Twaalf, was de andere raadgever) en ringpresident (Ouderling Oaks was, voor hij BYU-president werd, een jaar zijn raadgever). Sinds 1980 heeft hij gediend als regionale vertegenwoordiger en als voorzitter van het tempelcomité voor de tempel van Chicago.

Een andere belangrijke persoon in die gemeente in Louisville was zuster Joyce Dalton, een zendinge uit Tooele (Utah) met wie hij later trouwde in de tempel in Salt Lake City.

Ouderling Sonnenberg glimlacht en pakt de hand van zijn vrouw als hij over haar spreekt: "Zij is de grootste vreugde in mijn leven; het idee dat ik de eeuwigheid met haar mag doorbrengen is altijd in mijn gedachte. Zij steunt mij actief in mijn roepingen, en is de grote architect van ons gezin".

Hun zeven kinderen - John, Jim, Brent, Joan (gehuwd Wardell), Dean, Scott en Clair (gehuwd Dick) - trouwden allemaal in de tempel. "Wij hebben veel samen gedaan," zegt zuster Sonnenberg, "gezinsavonden, sport, activiteiten op cultureel gebied en vakanties. John speelde vaak met hen en nam ze geregeld mee golfen, zwemmen, vissen en naar honkbalwedstrijden". Zelfs nu nog nemen ze hun vijftienvintig kleinkinderen vaak mee uit waterskiën.

Een leven vol dienstbetoon en liefde hebben Ouderling Sonnenberg geleerd "dat de Heiland werkelijk leeft; dat de kerk waar is; en dat we geleid worden door mannen Gods".

Unieke tempelreis Wijk Den Haag

Op 22 oktober vertrok een bus met leden van de Wijk Den Haag naar Londen, om daar - als groep - een tempelweek te mogen doorbrengen. Dank zij het tempelfonds, waarover in "De Ster" van november al werd geschreven, behoefde niemand reiskosten te betalen. Zielsgelukkig, maar toch wel gespannen, ging bisschop Hogeworst het eerste uur door het smalle pad van de bus om hier met een glimlach en daar met een praatje de leden op hun gemak te stellen. Vooral voor de vijf leden, die deze reis voor het eerst maakten, was het een spannende onderneming.

De reis, die via Brugge naar Calais voerde, zou daar per Hoover-speed naar Engeland gaan. En dan met de bus verder naar de Londense tempel.

Hoewel de busmoter aanvankelijk problemen leek te geven, was het oponthoud kort; het gebed voor een goede reis werd verhoord, Calais werd op tijd bereikt, doch in verband met de weers-

omstandigheden werd de reis met de veerboot in plaats van de Hoover-speed gemaakt. Dank zij de goede organisatie kon iedereen in Engeland vlot worden ondergebracht in de kamers van het gastenverblijf naast de tempel.

En dan begint op dinsdagmorgen de lang verwachte tempelweek. Naarmate de vrijdag nadert, verandert de sfeer in een groot geestelijk festijn! Een vijftigtal zusters en broeders vertoefde enige dagen buiten de telestiale wereld en veranderde binnen de muren van de Londense tempel in een hechte eenheid van Zion. Het feest werd nog verrijkt door het tempelhuwelijk voor tijd en eeuwigheid van twee echtparen, alsmede door de viering van een verjaardag, en de aanwezigheid van de volledige bisschop met hun echtgenotes.

Ook uit de aanwezigheid van het hele ringpresidium met hun echtgenotes bleek een bijzondere belangstelling voor deze buitengewone tempelweek. Alles was één grote bevestiging van het eeuwig karakter van het evangelie. Juist toen de geestelijke stemming tot een hoogtepunt kwam, werd deze week op donderdagsavond als het ware afgesloten met een "haardvuuravond" in het zeventiende

eeuwse "Manor House", waar veel antiek kon worden bewonderd.

De sfeervolle muziek, zowel ingestudeerd als geïmproviseerd, deed dit unieke gebouw alle eer aan en allen, de buschauffeur inclusief, genoten met volle teugen.

Een lid van het ringpresidium gaf een les over de levensloop van de mens, waarbij verteld werd dat de mens na het veertigste jaar, lichamelijk vrij snel achteruit gaat. Ondanks alle hilariteit was de groep kennelijk gelukkiger met de aanvullende mededeling dat men daarentegen op geestelijk gebied grotere hoogte kan bereiken.

Met deze geruststelling aanvaardde de groep, vermoeid maar voldaan, vrijdagmiddag de thuisreis, enkelen met tranen in de ogen zwaaiend naar de achterblijvenden. De chauffeur vertelde verwoonderd te zijn dat de bus - zonder reparatie - weer geheel in orde was gekomen. De glimlach op het gezicht van de bisschop was er een van volle tevredenheid. Voor zich uit starend en peinzend zat hij zijn droomwens voor volgend jaar uit te werken. Dan zullen er vast nog meer Haagse leden mee kunnen. De tempel biedt immers plaats aan 150 personen, en dit keer waren het er 50.

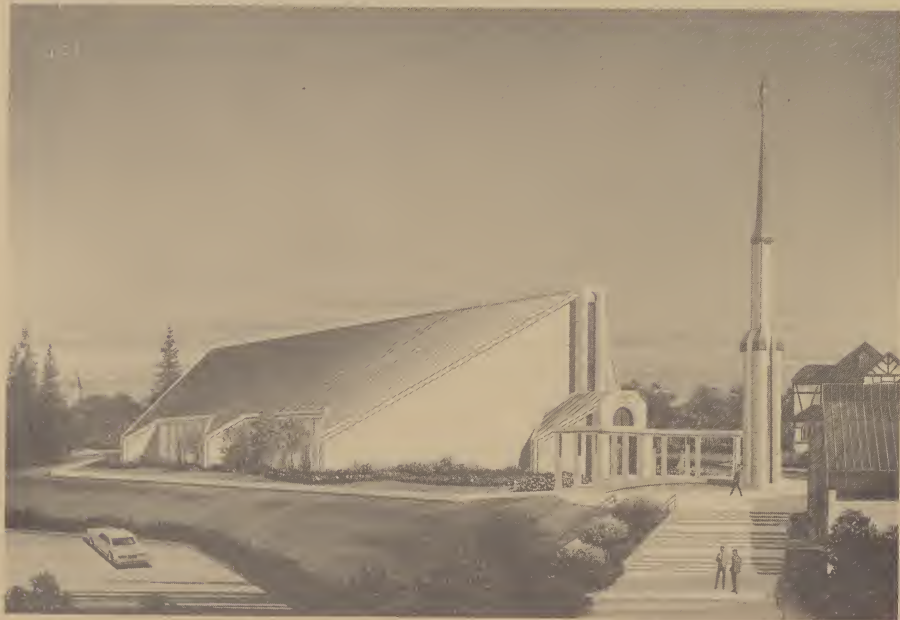

Tempel te Freiburg (Oost-Duitsland).

Op dit moment is men doende aan de afwerking van het interieur; de datum van de inwijding is nog niet bekend.

Tempel te Frankfort (West-Duitsland).

Naar verwachting zal de bouw dit voorjaar een aanvang nemen.

Het antwoord op vragen van algemeen evangeliebelang geldt als leidraad en niet als officiële uitspraak aangaande het beleid van de kerk

Vraag en antwoord

Vraag:
Kan iemand zich bekeren door middel van persoonlijke communicatie met de Heer, of moet hij met zijn bisschop spreken?

Antwoord:
Jerry Taylor,
bisschop van de Wijk 32 Provo van de Ring Provo Utah

Deze vraag bestaat eigenlijk uit twee delen en het antwoord op allebei is ja. In zijn boek *Het wonder der vergeving*, schreef president Spencer W. Kimball

(die op dat moment lid van het Quorum der Twaalf was): „Vele overtreders hebben in hun schaamte en trots hun geweten althans tijdelijk gerestgesteld met enkele in stilte tot de Here opgezonden gebeden, en zo geredeneerd dat deze schuldbelijdenis wel voldoende was. ‘Ja, maar ik heb mijn zonde toen voor mijn Hemelse Vader beleden,’ houden ze dan vol, ‘en dat is immers het enige dat nodig is?’ Dit gaat niet op waar het een zwaardere zonde betreft. Dan wordt er tweemaal vergeving vereist om de overtreder vrede te kunnen schenken, namelijk van de bevoegde kerkelijke autoriteiten en van de Heer Zelf. Dit komt tot uiting in de toelichting op het bestuur van de kerk zoals Alma die van de Heer ontving:

Daarom zeg Ik tot u: Ga, en wie tegen Mij overtreedt, zult gij oordelen volgens de zonden, die hij heeft begaan; en *indien hij zijn zonden voor u en Mij belijdt*, en zich in de oprechtheid zijns harten bekeert, zult gij hem vergeven, en zal Ik hem eveneens vergeven.” (Mos. 26:29; cursivering toegevoegd.) (*Het wonder der vergeving*, blz. 189.)

Om de tweede helft van de vraag te kunnen begrijpen, moeten we weten waar het belijden toe dient. Wij leren in de Leer en Verbonden dat de geest veel op het lichaam lijkt, maar dat geestelijke materie „fijner of reiner”

is. (LV 131:7.) Wanneer ons lichaam ernstig letsel oploopt, gaan we naar de dokter, die een behandeling voorschrijft om ons weer te genezen. Hetzelfde geldt voor letsel van de geest. Wil de geest behoorlijk genezen, dan bestaat de behandeling ten dele uit het belijden van de overtreding.

Onlangs brak de ontstoken blindedarm van onze zevenjarige zoon Wade door. De infectie had zich door de hele buikholte verspreid, maar uiterlijk scheen er niets ernstig aan de hand te zijn. Zonder de juiste medische verzorging, echter, zou de afloop zeker dodelijk zijn geweest. Net zoals iemand met een ernstige lichamelijke ziekte, zal de geest zich na een ernstige overtreding niet kunnen herstellen zonder bekentenis. De spiritualiteit van degenen die dit verzuimt te doen kan alleen zwak blijven, enigszins aarzelend bij het nastreven van haar eeuwige doel, en kan zelfs zo afnemen dat zij sterft.

De vergelijking is wellicht ook nuttig dat we niet met ieder wisselwasje naar de dokter gaan, en dus evenmin iedere „kleine” overtreding aan de bisschop behoren te belijden. President Brigham Young gaf de raad: „Vertel niemand over uw domme gedrag dat alleen uzelf bekend is.” (*Journal of Discourses*, deel 8, blz. 362.) De sleutel is dus om een eerlijk onderscheid te kunnen maken tussen ernstige

Vraag en antwoord

overtredingen en „dom gedrag“. President Kimball heeft ons in *Het wonder der vergeving* duidelijke richtlijnen gegeven om ons hierbij te helpen: „De overtreder moet ‘een gebroken hart en een verslagen geest’ hebben, en bereid zijn zich te vernederen en alles te doen wat van hem wordt vereist. Eén van die door de Heer gestelde vereisten is het belijden van iemands grootste zonden tegenover een bevoegde kerkelijke gezagsdrager. Onder deze zonden vallen overspeling, ontucht, andere seksuele overtredingen en andere zonden van daarmee vergelijkbare zwaarte.“ (Blz. 189.)

Wanneer u niet zeker bent of een overtreding uwerzijds onder die bepaling valt, raadpleeg dan uw bisschop. Hij zal u goede raad geven en het hem geschonken vertrouwen niet schenden.

Het allerbeste tijdstip om met uw bisschop te spreken over een overtreding is nu. Bel hem op en maak een afspraak. Hij staat altijd klaar om de leden van de wijk te helpen en raad te geven.

Alle jongemannen en jonge vrouwen in de kerk hebben ook het voorrecht regelmatig een persoonlijk gesprek met de bisschop te mogen hebben. Bij die gelegenheid vraagt hij naar de waardigheid van degenen die hij voor zich heeft. Het is belangrijk dat deze vragen naar waarheid beantwoord worden. De verleiding kan heel groot zijn om over overtredingen te liegen, om pijnlijke momenten te vermijden, maar president Kimball heeft daar streng tegen gewaarschuwd.

„Zij die tegen leiders van de kerk liegen, vergeten of nemen geen notitie van een belangrijke regel en waarheid die de Here heeft ingesteld, namelijk dat wanneer Hij mannen tot hoge posten in Zijn Koninkrijk heeft geroepen en ze met gezag heeft bekleed,

een leugen tegenover hen dan gelijktstaat met een leugen tegenover de Here; opstand tegen Zijn dienstknechten is te vergelijken met opstand tegen de Here, en elke overtreding tegen de algemene autoriteiten, die de sleutelen van het evangelie dragen, is een gedachte of een daad die gericht is tegen de Here. Hij heeft dit zo uitgedrukt: ‘Want hij, die Mijn dienstknechten ontvangt, ontvangt Mij; en hij, die Mij ontvangt, ontvangt Mijn Vader.’ (LV 84:36-37.)” (*Het wonder der vergeving*, blz. 193.)

De Schriften onderstrepen herhaaldelijk hoe belangrijk het is ernstige overtredingen te belijden aan de daarvoor gestelde gezagsdrager.

„Ziet, hij, die zich van zijn zonden heeft bekeerd, ontvangt vergeving, en lk, de Here, gedenk ze niet meer.

Hierdoor moogt gij weten of iemand zich van zijn zonden bekeert; Ziet, hij zal ze belijden en verzaken.“ (LV 58:42-43.)

„En zij, die hun zonden niet wilden belijden en zich niet van hun ongerechtigheid wilden bekeren, werden niet onder het volk der kerk gerekend, en hun namen werden uitgewist.“ (Mos. 26:35-36.)

„Doch denkten, dat gij op deze, des Heren dag uw offers en uw sacramenten de Allerhoogste moet offeren, en uw zonden voor uw broeders en voor de Here belijden.“ (LV 59:12.)

In hoofdstuk dertien van *Het wonder der vergeving* heeft president Kimball dit punt verder uitgediept:

„Het belijden van zonden brengt vrede teweeg. Hoe vaak zijn er mensen uit mijn kantoor vertrokken die opgelucht waren en wier hart lichter was dan het in lange tijd was geweest! Hun lasten waren lichter geworden, daar zij iemand anders er deelgenoot van hadden gemaakt. Ze waren vrij. De waarheid had hen vrijgemaakt.“ (Blz. 197.) □

Vraag:
Welke beperkingen zijn satan opgelegd? Kan hij ons bepaalde gedachten ingeven? Kan hij onze gedachten lezen?

Antwoord:
Lawrence R. Peterson jr., voormalig bisschop van de Wijk 31 Butler van de Ring Brighton Salt Lake

Een van de meest indrukwekkende leerstellingen uit het Boek van Mormon is dat satans macht over de mens groter wordt naarmate deze goddelozer wordt, totdat hij uiteindelijk „door de duivel gevangengenomen“ wordt en met „de ketenen der hel“ gebonden wordt. (Alma 12:11.) Satans werkwijze is het beïnvloeden van ‘s mensen gedachten, hen zo verleiden en verlokken en zo altijd „in het hart der mensenkinderen“ werken. (2 Ne. 28:20.) Nephi geeft een beklemmende

Vraag en antwoord

beschrijving van zijn methode: „Hij fluistert in hun oren, totdat hij hen in zijn verschrikkelijke ketenen slaat, waaruit geen bevrijding is.“ (2 Ne. 28:20.)

Satans macht is echter niet onberperkt. Joseph Smith leerde dat satan alleen macht over ons heeft wanneer wij hem die geven. (Zie *Lvdps*, blz. 162.) En Nephi legde uit dat de rechtvaardigheid van een volk satan van zijn macht berooft, „want hij heeft geen macht over het hart der mensen, omdat zij in gerechtheid zijn.“ (2 Ne. 28:20.)

Satans macht is echt)

Tussen de twee uitersten van satans macht om gevangen te nemen en zijn volslagen machteloosheid ligt het ganse spectrum van zijn vermogen om te verlokken of te verleiden. Als geestelijk wezen werkt hij ook op het geestelijk terrein, waar de Geest van God als tegenwicht fungeert. Aldus wordt de vrije wil gehandhaafd, doordat wij een keuze kunnen maken tussen goed en kwaad. Zoals Lehi leerde: „De mens kon . . . niet zelfstandig handelen, tenzij hij door het een of het ander werd verlost.“ (2 Ne. 2:16.) Als satan ons tot het kwade verlost, zo verlost de Heilige Geest ons tot het goede. (Zie Mos. 3:19.) De vrije wil vereist dat noch de Heilige Geest noch de kwade geest macht zal hebben om de mens tegen zijn wil in bedwang te houden.

Deze krachten, die geestelijk zijn, werken rechtstreeks op het gemoed – ofwel, zoals de Schriften het noemen, het hart – totdat de persoon moedwillig verkiest om de een te gehoorzamen en de ander te negeren. Op dat moment treedt er een verschuiving van het machtsevenwicht op en begint de mens zich omhoog te bewegen in de richting van het eeuwige leven, of omlaag naar de ondang en ellende. Iemand die voor de doop gekozen heeft en de gave van de Heilige Geest

heeft ontvangen, heeft het evenwicht zeer ten gunste van Gods invloed veranderd, terwijl iemand wiens goddeloosheid ertoe heeft gevoerd dat hij „in zijn eigen geweten gebrandmerkt“ is, zoals Paulus het stelt (zie 1 Tim. 4:2), zich misschien volledig binnen de kring van satans invloed heeft gesteld. De Geest des Heren zal misschien ophouden met zo iemand te strijden. (Zie 1 Ne. 7:14.)

Satan beschikt over grote macht bij zijn inspanningen om de mens te verlokken. Zoals ouderling Joseph Fielding Smith leerde: „Wij moeten voor satans toenaaderingen altijd op onze hoede zijn . . . Hij heeft de macht om gedachten bij ons te doen opkomen en ons in te fluisteren om onze lusten en verlangens te bevredigen, en op verscheidene andere manieren werkt hij op onze zwakheden en wensen in.“ (Keuze uit antwoord op *evangelievragen*, deel 2, blz. 116.) De verleidingen waar wij allemaal aan blootstaan, nemen vaak de vorm aan van influisteringen en aansporingen in onze gedachten. De vraag of satan onze gedachten kan lezen is niet zo gemakkelijk te beantwoorden. In een uitspraak die in de Leer en Verbonden opgetekend staat, zegt de Heer tegen Oliver Cowdery: „Buiten God is er niemand, die uw gedachten en de voornemens uw harten kent.“ (Zie LV 6:16.)

Sommigen hebben deze uitspraak uitgelegd als zou God het enige wesen zijn dat andermans gedachten kan weten. Dit standpunt staven zij door te wijzen op Mozes 4:6 in de Parel van grote waarde, waar staat dat satan de voornemens van God niet kent. Anderen opperen dat de Heer in LV 6:16 (en in vers 24) misschien duidt op het onvermogen van de mens om een andermans gedachten te kennen, en dat Moz. 4:6 niet spreekt over het kennen van 's mensen gedachten door satan. Aldus wordt de vraag of

satan al dan niet in staat is onze gedachten en voornemens rechtstreeks te ontwaren niet behandeld.

Wat het antwoord uiteindelijk ook moge zijn, het is mogelijk dat satan tenminste in staat is onze gevoeligheid voor een bepaalde verleiding te bepalen uit onze woorden en daden, die onze gedachten verraden. Zoals de Heiland leerde, wordt de boom gekend aan zijn vruchten, en „waar het hart vol van is, daarvan spreekt de mond“. (Luc. 6:45–46.) Satan kan even goed als wie dan ook onze vruchten zien, en wij kunnen er zeker van zijn dat hij er als de kippen bij zal zijn om misbruik te maken van de zwakheden waar wij blijk van geven.

De vraag of satan in staat is onze gedachten te kennen, is zeer interessant. Maar uiteindelijk maakt het waarschijnlijk weinig uit welke schijnbare kansen satan heeft. Ons wordt beloofd dat we niet boven ons vermogen om te weerstaan zullen worden verzocht (zie 1 Kor. 10:13); wij kunnen gestaag ervoor kiezen alle vormen van verleiding te weerstaan, als dat ons verlangen is.

President Kimball heeft geschreven: „Iedereen krijgt . . . met verzoeken te maken. Het verschil tussen de goddeloze en de rechtvaardige bestaat in de regel hierin dat de een voor de verleiding is bezwaken en de ander er weerstand aan geboden heeft.“ (*Het wonder der vergeving*, blz. 96.)

Door ernaar te verlangen God met geheel ons hart, macht, verstand en sterkte te dienen, kunnen wij satans macht over ons – wat de macht is om ons ellendig te maken – uitschakelen. Het gevecht voor de zielen der mensen wordt in ieder hart uitgevochten, en ieder van ons heeft de macht om te overwinnen. Bij ons streven de Heiland te volgen, moeten wij trachten zulke reine gedachten te hebben, dat het niet uitmaakt wie ze kent. □

Wees een lid dat zendingswerk doet

Lindsay R. Curtis

„Ik heb bij twee verschillende gelegenheden geprobeerd om vrienden in contact te brengen met de zendingen, maar kreeg allebei de keren nul op het rekest!“ vertelde de zestienjarige Mari. „Ik voelde me opgelaten toen ze me lieten weten er niets voor te voelen meer over onze kerk te weten te komen.“

Mari is een aantrekkelijke, intelligente „high-school“-leerlinge. Ze woont het seminarie bij en komt uit een godvruchtig gezin dat zich op zendingswerk toelegt. Ik begrijp hoe frustrerend het voor haar is om te willen doen wat de profeet ons gevraagd heeft, maar schijnbaar daardoor toch haar goede vrienden van haar te zien vreemden.

Het lijkt geen twijfel dat een geslaagde zendingservaring heel bevredigend is, maar hoe kunnen we de onaangename ervaringen vermijden. Het is wellicht niet mogelijk iedere keer succes te hebben, maar laten we nog eens wat andere benaderingen proberen.

Robin was net negentien toen zij in dienst trad van de marine en naar de oostkust van de Verenigde Staten werd gestuurd. Zij moest daar een kamer delen met een heilige der laatste dagen, die zij weldra heel aardig vond.

„Ik bewonderde de levensstijl van mijn kamergenote, haar hoge idealen en normen. Zij vertegenwoordigde alles wat ik ook in mijn leven wilde hebben. Ik wilde graag bij haar zijn en bij degenen die ook zulke normen nastreefden. Ik hunkerde naar een uitnodiging om met de activiteiten van haar jongerengroep mee te doen, maar de gelegenheid werd me eenvoudig nooit geboden.“

Enkele maanden daarna werd Robin naar een marinebasis aan de westkust

overgeplaatst. Het was wel een heel groot toeval dat haar kamergenote notabene weer een heilige der laatste dagen was. Uit hun gesprek die eerste avond bleek al gauw dat deze kerkgroep even actief was als die andere. Het verschil was, echter, dat Robin gelijk werd uitgenodigd om haar nieuwe kamergenote te vergezellen.

Binnen enkele weken kreeg ze les van de zendingen en werd ze gedoopt. Robin werd het lid dat in die omgeving het meeste zendingswerk verzette. Ze bracht steeds collega's van de marine mee naar de kerk zodat zij het evangelie konden onderzoeken. Nadat Robins dienstverband bij de marine was beëindigd, werd zij gelijk als full-time zendingeroepen.

Een tweede ervaring betreft een zending die in ons zendingsgebied werkzaam is en die het volgende vertelde over zijn bekering:

„Tijdens mijn eerste jaar op 'high-school' werd ik me bewust van een groepje medeleerlingen dat onderling een bijzonder hechte band scheen te hebben. Zij gedroegen zich anders dan de overige leerlingen. Hun taalgebruik was behoorlijk, hun normen waren hoog, zelfs hun uiterlijk was anders. Ze gebruikten geen drugs, en ze rookten of dronken niet. Ik had bewondering voor hen en deed mijn best met hen in contact te komen.

Ze hadden altijd zoveel plezier samen en hadden hun eigen feestjes, dansavonden en andere gezellige activiteiten. Er werd mij verteld dat zij lid waren van de kerk van de heiligen der laatste dagen, maar dat kon mij niets schelen. Ik wilde nog steeds heel graag bij hen horen.

Ik liet zoveel als ik maar durfde door-

scheren dat ik wel graag wat van hun avonden wilde bijwonen, maar ze begrepen mijn wenken niet. Tenslotte verzamelde ik in mijn laatste jaar voldoende moed om ze regelrecht te vragen of ik met hen meemocht, al was ik geen lid van de kerk.

Binnen enkele weken werd ik in hun kerk gedoopt en hier sta ik dan, anderhalf jaar later, als zending voor onze kerk. Wanneer ik zie hoe moeilijk het is om bekeerlingen te vinden in het zendingsveld, vraag ik me af waarom deze medeleerlingen het zo moeilijk vonden om mij uit te nodigen om hen te vergezellen.

Toen ik, als hun bisschop, persoonlijke gesprekken had met de jonge mensen van onze wijk, vroeg ik ieder van hen: „Ga je om met iemand die geen lid is van de kerk?“

Susan zei: „Ik ga uit met Bill. We kennen elkaar heel goed. We zijn goede vrienden.“

„Ken je hem goed genoeg om hem uit te nodigen voor het studentenfeestje van de wijk?“ vroeg ik.

Susan bracht Bill mee naar het feest en onze wijkzendingen deden de rest. Bill maakt nu deel uit van een bisschop in Houston (Texas), na een zending voor de kerk te hebben vervuld. En de ervaring van Bill en Susan heeft zich door de hele kerk heen herhaald.

Beginnen de ideeën al te komen? Hoeveel van jullie vrienden of vriendinnen zouden best jullie feestjes, dansavonden en uitstapjes bij willen wonen? Hoeveel van hen zouden met jullie mee willen doen in al jullie plezierige activiteiten? Dit is toch zeker een gemakkelijke manier om hen kennis te laten maken met het evangelie van Jezus Christus, een manier die absoluut

geen aanstoot geeft? Gewoonlijk kunnen jullie het aan de zendingen overlaten om hen voor de lessen uit te nodigen en hen te onderwijzen.

Ik herinner me de keer dat mijn vrouw en ik onze tienerzonen en -dochters uitnodigden om gehoor te geven aan een bepaalde uitdaging, hetgeen zij ook deden. Ze moesten ernstig bidden of de Heer hen wilde helpen te weten te komen wie zij konden helpen om lid van de kerk te worden. Het hoefde niet binnen een bepaalde tijd te gebeuren. Ze moesten bidden en zoeken en wachten tot de Geest tot hen sprak, tot zij die bewuste persoon hadden gevonden die hun uitnodiging zou aannemen om deel te nemen aan een activiteit van de kerk, of naar de boodschap van onze zendingen te luisteren.

Wij beloofden hun dat zij het heel zeker zouden weten, omdat het zou zijn alsof de Heer met zijn vinger naar die persoon wees. Zij moesten ook bidden dat zij op dat moment zouden weten wat ze tegen die persoon moesten zeggen.

Een van de jongens kwam een week of twee later terug met het verhaal dat hij stellig de indruk had gekregen een jongeman aan te spreken die tijdens de colleges vaak naast hem zat. Hij vertelde hem over de keer maar ving bot. Hij voelde zich natuurlijk ontmoedigd en zette vraagtekens bij de deugdelijkheid van ons project.

„Had je die jongeman werkelijk lief?” vroeg ik hem, „of was het je alleen maar om de statistiek te doen? Was er liefde in je hart en je ogen toen je hem aansprak? Was je attent op de leiding van de Heilige Geest terwijl je met hem sprak?”

„Laat ik het nog eens proberen,” zei onze zoon. „Ik zal erover vasten en bidden. Dan doe ik nog een poging.”

Na erover gevast en gebeden te hebben, had hij nog steeds de indruk dat dit de jongeman was die hij in contact moest brengen met de kerk. Hij sprak hem nog een keer aan, deze keer met grote liefde in zijn hart, in zijn ogen en in zijn ziele.

De jongeman stemde erin toe samen met onze zoon en de zendingen te spreken over de kerk.

De jongeman werd niet alleen gedoopt, maar zijn inactieve vrouw werd gereactiveerd en hun drie kinderen zullen nu de zegen kennen van het op-

groeien in een gezin dat actief is in de kerk.

Zelfs een jongeman die omging met een van onze dochters (en later haar man werd) nam de uitdaging aan om te bidden en te zoeken naar iemand die bereid zou zijn de boodschap van de zendingen te aanvaarden. Hij werd gewezen op een vriend die hij zijn leven lang gekend had maar nooit over de kerk had aangesproken. Deze jongeman werd binnen een maand in de kerk gedoopt.

Iedereen heeft een andere benadering, een die afgestemd is op zijn of haar persoonlijkheid en waar hij zich prettig bij voelt. Hoewel degene die wij benaderen misschien niet nú tot de kerk toetreedt, is het best mogelijk dat hij de boodschap later wel zal aanvaarden. Wij zijn ervan overtuigd dat deze mensen op een zeker moment in hun leven lid van de kerk zullen worden.

Of we het feit nu willen aanvaarden of niet, als wij naleven wat wij geloven, zijn we nu eenmaal anders dan de wereld om ons heen. Ik wil u in dit verband vertellen over twee zendingen.

Het was estijndij en de regen plensde neer. Ondanks het beestenweer gingen deze zendingen rustig van huis tot huis. Misschien is het goed als we een bewoner van een van die huizen eens aan het woord laten:

„Ik was moe en hongerig thuisgekomen uit mijn werk en wilde alleen maar met rust gelaten worden. Ik wil daar nog aan toevoegen dat ik een hekel heb aan colporteurs.

Ik was net aan tafel gegaan toen er werd gebeld. Ik weet niet wat ik op de stoep verwachtte, maar ik was niet van plan om erg vriendelijk te zijn tegen wie dan ook die mij wilde storen op dat uur.

Misschien was ik aanvankelijk te verbaasd om boos te zijn, maar om de een of andere reden sloeg ik de deur niet voor hun neus dicht. Er stonden twee jongemannen voor me, die met een stralende glimlach vertelden een bijzondere boodschap te hebben voor mij en mijn gezin. Ik weet nog steeds niet wat mij ertoe bracht hen binnen te vragen, behalve dat er iets heel bijzonders aan hen was. Zij straalden iets uit wat ik nog nooit tevoren mee had gemaakt.

Ik kan u zeggen dat toen ik hen binnenvroeg, ik tegelijkertijd de geweldigste zegeningen binnen vroeg die ooit in mijn leven en in het leven van mijn gezin zijn gekomen. Ja, wij zijn al-

lemaal lid geworden van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.”

In LV 88:67 wordt ons gezegd: „En indien uw oog alleen op Mijn eer is gericht, zal uw ganse lichaam met licht worden vervuld.” Wij zijn werkelijk anders wanneer wij leven zoals de Heiland ons heeft geleerd te leven. Ons lichaam zal gevuld worden met licht en de mensen zullen zich hiervan bewust worden.

Op zekere dag kwam er een man het zendingshuis binnen met het verzoek meer over onze kerk te mogen horen. „Ik heb in een vliegtuig naast een van uw leden gezeten,” vertelde hij, „en ik zal vermoedelijk nooit meer dezelfde zijn. Hij vertelde me over zijn gezin en de liefde die er tussen hen bestond. Terwijl hij sprak lag er een bijzondere glans op zijn gezicht.”

Deze man was met meer wereldse trekken behept dan de doorsnee man maar hij zei: „Ik weet dat ik een aantal ingrijpende veranderingen in mijn leven zal moeten aanbrengen, maar ik wil wat die man heeft. Mijn gezin betekent heel veel voor me.”

Als wij naleven wat wij geloven, kan ons voorbeeld een doeltreffend zendingswerktuig zijn voor onszelf en voor de kerk, en wel in het bijzonder voor hen die op zoek zijn naar de „voortrefliker weg” (Ether 12:11). Er zijn veel mensen die onze levensstijl en onze gedragsnormen bewonderen. Zij willen die levensstijl ook voor zichzelf en voor hun gezin.

LV 123:12 vertelt ons dat „er nog velen op aarde (zijn) onder alle sekten. . . die alleen verre van de waarheid worden gehouden, omdat zij niet weten, waar zij deze kunnen vinden”. Hoe kunnen we hen dus helpen haar te vinden? Hoe kunnen wij als leden van de kerk doeltreffende zendingen zijn?

Het zou kunnen dat *jouw* beste methode is om steeds je beste gedrag ten toon te spreiden. Wees vriendelijk en bereid om met anderen te delen. Nodig degenen om je heen die geen lid van de kerk zijn uit om te delen in het plezier en de vreugde waar zij misschien stilletjes ook naar verlangen.

In plaats van vrienden te verliezen, zul je misschien vriendschappen opbouwen die niet alleen in dit leven maar ook in het leven hierna stand zullen houden. □

Herinneringen aan vader en moeder

President David O. McKay
en zuster Emma Ray Riggs McKay

David L. McKay

Wie zou ooit president David O. McKay en zijn toegewijde vrouw, Emma Ray, kunnen vergeten? Er zijn zoveel herinneringen, daar zijn dienen in het Eerste Presidium en het Quorum der Twaalf ruim drieënzestig jaar heeft geduurd – een langere tijdsspanne dan die van welke andere algemene autoriteit dan ook in deze bedeling. En door al die jaren heen stond zijn vrouw aan zijn zijde en maakte deel uit van alles wat hij presteerde.

Voor mij en mijn broers en zussen waren ze, natuurlijk, meer dan alleen maar president en zuster McKay; ze waren vader en moeder. Een van vaders meest gedenkwaardige uitspraken was: „Geen enkel succes weegt op tegen falen in het gezin.“ Onze beide ouders maakten een succes van hun gezin door hun liefde en blijdschap en nalen van het evangelie. Wij hadden onmogelijk nog meer gezegend kunnen zijn.

David O. McKay werd geboren te Huntsville (Utah) op 8 september 1873. Zijn verlangen naar kennis bleek al vroeg, toen hij de post te paard naar La Plata bracht, een mijnplaatsje ten noorden van Huntsville. Tijdens de rit leerde hij hele stukken literatuur van buiten – hetgeen als kleurrijke onderdelen van zijn toespraken verscheen in latere jaren.

Hij had een bijzonder voorliefde voor Shakespeare en haalde deze in zijn ge-

wone spreken vaak aan. Ik herinner me een keer in Stockholm, toen een verslaggever hem om een interview vroeg. Hij antwoordde met een aanhaling uit Othello: „Spreek dan van mij, zoals ik ben; bewimpel niets, maar laster mij ook niet.“ (Vijfde bedrijf, tweede toneel, regel 342–343.) Hij hield ook van de Schotse dichter, Robert Burns. Het was een genot om in Schotland in zijn gezelschap een bezoek te brengen aan het huis waar Burns had gewoond en het enthousiasme van de bewaarder daar te ervaren zodra hij vader de dichter hoorde declameren.

De jonge David O. ging naar school in Huntsville en vervolgde zijn opleiding aan de Weber Stake Academy in Ogden (Utah). Na een poos les te hebben gegeven aan de school in Huntsville, vertrok hij naar Salt Lake City om aan de University of Utah te studeren. Het was daar in Salt Lake City dat hij kennis maakte met Emma Ray Riggs, het mooie dochtertje van zijn hospita.

Ray, zoals zij werd genoemd, werd op 23 juni 1877 in Salt Lake City geboren. Haar vader vertelde dat zij naar „a ray of sunshine“ – een zonnestraal – was genoemd, een naam die heel toepasselijk bleek te zijn. Zij groeide op als een rustig, mooi meisje, met een vastberaden en vindingrijke aard. Een van haar docenten aan de University of Utah vertelde haar dat zij wegens haar verlegenheid wel nooit getapt zou zijn. Kort daarna waren zij allebei te gast

op een soiree. Het dreigde nogal saai uit te vallen, dus begaf Ray zich naar de piano, speelde een aantal populaire liedjes en bracht de aanwezige jongelui ertoe te gaan zingen en vervolgens spelletjes te doen. De avond werd een daverend succes. De docent sprak haar later aan en maakte zijn excuus voor zijn foutieve beoordeling van haar karakter.

Mevrouw Riggs verhuurde een aantal kleine woningen die achter haar eigen huis stonden. Op zekere dag keken Ray en haar moeder uit het raam naar de nieuwe bewoners die net met hun moeder waren aangekomen. Het waren twee jongemannen die aan de universiteit gingen studeren, David O. en zijn broer, Thomas E. McKay. Mevrouw Riggs zei: „De meisjes die met-tertijd met die jongens trouwen treffen het. Kijk maar eens hoe attent ze zijn voor hun moeder.“

Ray antwoordde: „Ik vind de donkere het leukst.“ (Dat was David O.)

Hun eerste afspraak was op de dansavond die gehouden werd ter gelegenheid van zijn vertrek als zending. Zijn dagboek vermeldt dat hij „juffrouw Riggs“ had uitgenodigd om naar Huntsville te komen:

„Naar Ogden geweest om mevrouw White en juffrouw Riggs af te halen . . . om 6 uur vandaar vertrokken . . . 's avonds afscheidsfeest. Vele vrienden aanwezig. Heerlijke tijd gehad.“

Kort daarna noemde hij haar „Ray“: „Zondag, 1 augustus. Zondagschool en vergadering bijgewoond. 's Avonds uit rijden geweest over de South Hills. Paarsgekleurd laaggebergte bij zonsondergang een schitterend gezicht. Zondagavond gewandeld met Ray. Elkander geheimen toevertrouwd. Een avond om nooit te vergeten.“

Moeder vertelde ons later: „We hebben de hele avond hand in hand gelopen.“

Toen Ray hoorde dat David O. op de terugweg was van zijn zending in Schotland, logeerde ze net bij familie – de Whites – die een ranch hadden op Antelope Island – destijds een echt eiland – in het Grote Zoutmeer. De veerboot zou haar niet op tijd op het vasteland brengen om David O. af te halen, dus tuigden zij en haar nichtje, Belle, een roeiboort op met een zeil, waarna de twee meisjes het meer over roeiden en zeilden om zijn aankomst in Salt Lake City mee te kunnen maken.

Na zijn zending gaf David O. les aan de Weber Stake Academy, waar hij in 1902 als hoofd werd aangesteld. Intussen studeerde Ray af aan de University of Utah, waarna zij twee onderwijsaanstellingen aangeboden kreeg, één in Salt Lake City en de andere aan de Madison school in Ogden, die vlak bij de Weber Academy stond – alleen gescheiden door het Lester Park. Haar ouderlijk huis, familie en vrienden bevonden zich allemaal in Salt Lake City, dus was er alle reden om daar te blijven. Maar ze koos Ogden.

Ray en David O. zagen elkaar vaak in het park tussen hun beider scholen in. Het was daar dat hij haar ten huwelijk vroeg. „Weet je wel zeker dat ik het echt ben?“ antwoordde ze.

„Héél zeker,“ zei hij.

Ze trouwden op 2 januari 1901 en waren zo het eerste stel dat in deze eeuw in de tempel te Salt Lake City in de echt verbonden werd.

Zij huurden een woning in Ogden, waar ook hun eerste kind geboren werd. Toen de baby twee weken oud was en het afgelopen was met de kraamhulp, gaf David O. zijn vrouw een kus en vertrok naar een vergadering van het zondagsschoolbestuur van de ring. Ray kon nauwelijks bevatten dat de man waar zij zoveel van hield haar helemaal alleen achterliet met een baby om te verzorgen en de vuile vaat te doen! Ze begon te huilen. Toen dacht ze aan haar moeder, die altijd zei: „Huil niet vóór je pijn hebt,“ en „Huil niet over zaken die toch niet te verhelpen zijn.“

Als klein meisje vroeg Ray dan: „Als ik van tevoren en daarna niet mag huilen, wanneer mag ik dan wèl huilen?“ „Helemaal niet,“ was het antwoord.

Toen zij zich dit herinnerde, hield Ray zich voor dat ze niet dom moest doen. En op dat moment besloot ze zich nooit verwaarloosd te voelen als David weg moest voor de kerk. Het was maar goed dat zij dat besluit genomen had, want er lag een leven voor haar waarin haar man zich steeds voor de kerk in zou zetten.

Vader had vele mogelijkheden aan de Weber Stake Academy. Het Moenchgebouw, het enige schoolgebouw, puild uit. Ik weet nog dat ik weleens speelde in de grote prullenmand in vaders kantoor, een klein plekje tussen de twee voordeuren van het gebouw. Het schoolbestuur, waarvan de leden reeds

een hypotheek op hun eigen huis hadden genomen om het Moenchgebouw te zetten, was absoluut niet in staat om een uitbreiding te financieren. Directeur McKay riep dus de hulp in van zijn leraren en leraressen en zette zichzelf in voor het bijebrengen van bijdragen. Ik herinner me nog hoe opgetogen hij op een avond thuiskwam en vertelde dat Samuel Newhouse, een niet-lid, hen net vijfduizend dollar had geschonken. In die tijd was dat een groot bedrag. Het bijgebouw kwam er en bood onderdak niet alleen aan klaslokalen, maar ook aan een timmerplaats en scheidkundelokal.

Al vroeg in zijn loopbaan besloot directeur McKay dat de school behoefte had aan een orkest, dus organiseerde hij dat en trad zelf op als dirigent. Op zekere dag liep Ernest Nichols, een toonkunstenaar, langs de school terwijl er gerepeteerd werd. De wonderlijke geluiden die zijn oor troffen waren hem teveel, dus liep hij naar binnen om het hoofd te vertellen dat hij een behoorlijke dirigent nodig had. Broeder Nichols werd ter plekke in dienst genomen. Hij was mijn orkestleider aan de Academy van 1915 tot 1919.

Vader werd verzocht als assistent op te treden van Thomas B. Evans in het zondagsschoolbestuur van de Ring Weber. Hij kreeg de verantwoordelijkheid voor het onderwijs en stelde het maken van lesschema's in, alsmede leerkrachtenvergaderingen en uniforme lessen. Vaak nam hij moeder en mij in de buggy mee om een bezoek te brengen aan de zondagsschool in de verschillende wijken en gemeenten.

Toen wij op 9 april 1908 in Salt Lake City waren ter gelegenheid van de algemene conferentie en bij vrienden thuis aan de lunch zaten, werd er opgebeld om te vragen of David O. zich onmiddellijk naar het kantoor van de Raad der Twaalf wilde begeven. Vader vertrok gelijk in de veronderstelling dat hij zou worden geroepen voor de onderwijsraad van de kerk. Hij werd op weg opgevangen door ouderling George Albert Smith, die hem naar het kantoor van de quorumpresident, president Francis M. Lyman, bracht.

„Zo, u bent dus David O. McKay,“ begon president Lyman. „Wel, David O. McKay, de Heer wil dat u deel gaat uitmaken van het Quorum der Twaalf Apostelen.“ Vader was ontzet en

Een foto uit 1903 van ouderling en zuster McKay met hun oudste zoon, David Lawrence, die op dat moment ongeveer twee was.

zweeg in alle talen. „Heeft u niets te zeggen?” vroeg president Lyman.

„Ik ben waardig noch bekwaam om een dergelijke roeping te aanvaarden,” antwoordde vader.

„Niet waardig? Niet waardig? Waar slaat dat op?”

Vader legde uit dat hij geen overtredingen van de zedenwet had begaan, zoals president Lyman misschien begrepen had, maar dat hij gewoon van mening was niet goed genoeg te zijn en onvoldoende bekwaamheid te bezitten om zo'n hoge roeping te vervullen.

„Gelooft u dan niet dat de Heer u die bekwaamheid kan schenken?”

„Jazeker, president, dat geloof heb ik.”

„Goed dan. Vertel niemand iets hierover tot uw naam vanmiddag tijdens de conferentie wordt voorgedragen.”

Vader zweeg dus en moeder wist niets van deze roeping af tot zij in de vergadering zaten en de namen van de Twaalf voor de steunverlenende stem van de kerk werden voorgedragen. Ray hoorde: „... George F. Richards, Orson F. Whitney, David O. McKay,” en barstte in tranen uit. Vader hoorde iemand achter hen zeggen: „Kijk, daar heb je d'r een – zijn vrouw zit te huilen.”

Vader bleef aan als hoofd van de Weber Academy totdat het nieuwe gebouw er stond. Hij had een heel druk bestaan tussen zijn werk op school en zijn vergaderingen in Salt Lake City. Vaak lukte het maar net om de trein van Ogden naar Salt Lake City te halen door hard naar het station te hollen. Op een keer kwam een onbekende dame met een auto hem te hulp. Een andere keer hield hij een jongen te paard staande en reed in gestrekte draf naar het station. Dit werd door een leerling opgemerkt en de jaarlijkse uitgave van een leerlingenblad bevatte dan ook een karikatuur van een breedlachende directeur McKay te paard met de jongen achterop.

Zelfs nadat hij zijn baan op school had opgegeven, zorgde zijn quorumwerkzaamheden ervoor dat hij meer weg dan thuis was. In die tijd deed men er langer over om naar St. George in het zuiden van Utah te reizen dan men er nu over doet om in Zuid-Afrika te komen. Op een keer toen vader na een lange afwezigheid moeder zijn compliment maakte over het avondeten en zij hem bedankt had, zei mijn vierjarig

zusje, Lou Jean: „U moet beslist nog eens komen.”

Het was dus moeder die veel van de verantwoordelijkheid droeg voor de opvoeding van de kinderen. Moeder was degene die ons stuk voor stuk aan de rand van ons bed leerde bidden en leerde vertrouwen op onze Hemelse Vader. Het was moeder die ons vertelde dat we 's zondags geen basketbal mochten spelen. Ze was een geweldige kameraad. Er was dan ook helemaal geen generatiekloof tussen haar en ons. Ze ging samen met ons naar de bioscoop, waar ze evenzeer genoot van de capriolen van de komieken als wij en slotte zelfs vader ervan overtuigde dat de films werkelijk humoristisch waren. Ze las ons 's avonds goede literatuur voor, vertelde verhalen en zong ons voor. Ze hield ook van gezelschapspelletjes en vader deed vaak mee aan onze gezellige avonden.

Moeder stond absoluut niet toe dat wij ruzie maakten en alle stemverheffing was verboden. Zij was hierin ons voorbeeld, want zij riep ons nooit vanuit het huis wanneer zij ons binnen wilde hebben.

Moeder stond niet alleen niet toe dat wij ruzie maakten, maar zij en vader waren het nooit oneens in het bijzijn

Een familiefoto genomen in Liverpool terwijl president McKay het Europese zendingsgebied presideerde. Op de voorgrond hun zoon, Robert. Staande achter hun ouders, van links naar rechts, Emma Rae, Lou Jean en Edward.

van de kinderen. Op een keer merkte ik iets op wat misschien een meningsverschil inhield. Ik had een aanbidding gezien voor een gezamenlijk abonnement op twee tijdschriften waar ik erg tuk op was. Ik vroeg moeder of wij ons mochten abonneren en kreeg de indruk dat zij het goed vond, maar ze zei: „Vraag het maar aan je vader.” Toen ik dat deed, zei hij nee. Moeder keek me aan, maar zei niets. Ik weet niet wat er tussen hen plaatsvond, maar enkele dagen later zei vader: „Lawrence, je vroeg naar het abonnement op die twee tijdschriften. Het is in orde.”

Zoals haast alle moeders, was moeder bereid zichzelf op te offeren. Tijdens een bezoek aan Groot-Brittannië in 1952 samen met vader, mijn vrouw Mildred, en ik, gaf zij daarvoor blijk in haar eerste toespraak in Glasgow. Ze zei: „Mildred is hier als vertegenwoordigster van het algemeen bestuur van het jeugdwerk, Lawrence vertegenwoordigt de zondagsschool, maar ik ben alleen maar meegekomen om voor mijn man te zorgen.” Ze was volkomen oprecht en haar gehoor was enthousiast. En inderdaad zorgde zij altijd heel goed voor hem. De maaltijden thuis werden altijd op een vast uur opgediend. Vader, die voor zijn vergaderingen op en neer naar Salt Lake City moest reizen, kwam vaak pas later thuis. Moeder zei dan altijd: „Gaan jullie maar vast eten. Ik wacht op papa. Hij vindt het vervelend om alleen te eten.”

Nog een offer dat zij bracht had te maken met muziek. Moeder was zeer begaafd. Haar moeder, die pianolareres was geweest, had haar de eerste beginselen bijgebracht en ze had zes maanden aan het conservatorium van Cincinnati (Ohio) doorgebracht. Ze kon muziek moeiteloos van de ene toonaard in de andere overbrengen en was een uitstekende begeleidster. Ik speelde viool en Llewelyn, mijn jongere broer, speelde klarinet. Met zijn drieën brachten we menige aangename avond door met het spelen van trio's. Toen werd ons zusje, Lou Jean, voldoende bedreven op de piano om moeders plaats in te nemen. Geen van ons dacht eraan moeder weleens te vragen om mee te spelen en geen van ons stond er bij stil hoeveel persoonlijk genoegens zij offerde ter wille van Lou Jean. Het deed haar als moeder goed te zien dat haar kinderen zich vermaakten en vooruitgang maakten.

President McKay bracht graag tijd met zijn gezin door. Deze rit met de slee vond laat in de jaren vijftig plaats op de familieboerderij te Huntsville (Utah).

Ik herinner me op een keer tegen mijn moeder te zeggen dat ik graag Duits wilde spreken. „Laten we maar gelijk beginnen,” antwoordde ze. Ik zat aan de keukentafel te worstelen met een Duits lesboekje voor beginners, terwijl ze me onder het bereiden van de maaltijd hielp met de uitspraak en het vertalen.

En de Engelse taalregels! Iedere zin die we spraken moest foutloos zijn. Ze was in de tachtig toen ik haar en vader op zekere dag opzocht. Moeder zat te dutten, terwijl ik met vader sprak, die vlak bij in zijn fauteuil zat. Plotseling richtte moeder zich op en zei: „Lawrence, je hebt een taalfout gemaakt.” Vader moest lachen en zei: „Ja, jongen, gegarandeerd dat je moeder door een taalfout uit haar slaap wordt gehaald!”

Moeder disciplineerde ons met lof en lachjes. Ze gaf nooit klappen of standjes, maar zorgde er altijd voor dat ze werd gehoorzaamd. Zij gaf eens te kennen: „Van alle ineffektieve methoden om kinderen in toom te houden, zijn

dreigementen het meest nutteloos en schadelijk. . . Een moeder moet slechts zelden iets beloven, maar als ze iets heeft beloofd, moet ze dat stipt nakomen.”

Vader deelde moeders ideeën over discipline. Toen ik eens bezig was een merrie te oefenen die we kort daarvoor hadden gekocht, zei hij: „Geef een dier of kind nooit een opdracht waartoe het niet in staat is en als je het iets opdraagt, zie er dan stipt op toe dat het gebeurt.” Hij deelde nooit tikken uit, maar werd altijd gehoorzaamd. Een opdracht of verzoek werd nooit door hem herhaald. Eén keer was voldoende.

Op een keer reden we met onze koets naar Huntsville. Llewelyn en ik waren een beetje aan het bakkeleien op de achterbank. Dat was gevaarlijk, want een kind kon maar al te gemakkelijk eruit vallen en onder het achterwiel komen. Vader vroeg ons erme op te houden. We gingen rustig door. Voor ik het wist liep ik langs de weg en keek ik hoe het rijtuig zich steeds verder van mij

verwijderde de heuvel op. Ik zette het op een lopen voor Huntsville. Gelukkig stonden vader en de koets op mij te wachten bovenaan de heuvel. Llewelyn en ik hielden ons de rest van de weg helemaal koest.

Toen ik acht was nam vader zijn gezin mee naar Ocean Park in Californië. Mijn eerste blik op de Grote Oceaan stelde me teleur. Het was eb en de zee zag eruit als een groot meer. We overnachtten in een flatgebouw niet ver van het strand. Ik stond de volgende morgen vroeg op en glipte naar buiten om nogeens naar de zee te gaan kijken. Nu ik zelf kinderen heb, kan ik me voorstellen hoe moeder zich moet hebben gevoeld toen ik verdwenen bleek te zijn. Ik vrees dat ik mijn zoon een standje zou geven voor het verlaten van het huis en het oversteken van de weg zonder van tevoren te waarschuwen. Maar terwijl ik daar op het strand met grote ogen stond te kijken naar de grote golven van het opkomend tij, merkte ik plotseling dat mijn vader

naast me stond. Hij zei alleen maar: „Mooi, hè?”

Dat was zijn stijl: zacht en liefdevol onderwijzen. Een van de meest indrukwekkende lessen die ik ooit van mijn vader ontving, was toen we op een keer door de Ogdan Canyon reden en hij tegen me zei: „Lawrence, ik neem nooit een besluit zonder mezelf af te vragen: ‘Hoe zal ik dit verantwoord tegenover de Heiland wanneer ik voor Hem sta?’”

Vader hield erg veel van dieren en hun verzorging ging hem ter harte. Llewelyn had vroeger konijnen. Toen we eens van Salt Lake City naar Huntsville reden, vroeg vader hem na enkele kilometers of hij zijn konijnen te eten had gegeven. Llewelyn moest bekennen dat hij het vergeten had. We maakten rechtsomkeer om hem in staat te stellen alsof zijn dieren te verzorgen. De blikken die hij van zijn broer en zus ontving waren voldoende straf voor hem.

Tijdens zijn periode als president van het Europese zendingsgebied bracht vader een aantal vernieuwingen aan waardoor het zendingswerk in dat deel van de wereld veranderd werd.

Een van die vernieuwingen was de manier waarop hij de vijandschap tegemoet trad die door onjuiste verhalen over de mormonen werd opgewekt. Veel kranten brachten de verschrikkelijkste verhalen. Het publiek at ze notabene voor zoete koek, terwijl de kranten niet bereid waren weerlegging van de kant van de kerk op te nemen.

In plaats van zich tot de redactie te wenden, schreef vader aan de uitgevers en eigenaars en deed een beroep op het Britse gevoel voor rechtvaardigheid en eerlijk spel. Het aantal onjuiste verhalen daalde aanzienlijk.

Nog een nieuw idee was het devies: ieder lid een zendeling. Hij deed een beroep niet alleen op de inspanningen van de full-time zendingen, maar ook op die van de leden, en het zendingsgebied werd doortrokken van een nieuw enthousiasme.

Een derde vernieuwing was het verzoek aan de leden om in hun eigen land te blijven. Velen van hen hadden erop gerekend naar Amerika te emigreren. Nu spoorde hij hen aan om te blijven en de kerk in hun eigen land sterk te maken. Eén broeder, die sindsdien ring-president is geworden, vertelde me dat vader hem beloofd had dat het hem voor de wind zou gaan als hij bleef waar

hij was. Hij is er altijd dankbaar voor geweest dat hij in Engeland is gebleven.

De vierde vernieuwing was een nieuw bouwprogramma. Toen hij er kwam bezat de kerk geen enkel gebouw in Groot-Brittannië. Vader zorgde echter voor een programma waardoor het mogelijk werd zelf te bouwen. Nu bezit de kerk gebouwen door heel Groot-Brittannië en Europa.

Vader heeft een groot aantal belangrijke geestelijke manifestaties in zijn leven meegemaakt. Een daarvan volgde op een heel vervelend ongeval dat op een mistige voorjaarsdag in Ogdan plaatsvond. De rivier was buiten haar oevers getreden, waardoor de oude ijzeren brug aan de monding van de Ogdan Canyon was ondermijnd. Mijn oom, Thomas E., was met de auto uit Huntsville gekomen en liet zijn wagen aan de andere kant van de brug staan, waarna hij eroverheen liep en zich te voet naar Ogdan begaf. Hij sliep die nacht bij ons en de volgende ochtend bood vader aan hem in onze Ford naar de brug te brengen.

Terwijl zij voortreden kreeg vader het gevoel dat hij niet verder moest gaan, maar hij sloeg er geen acht op. Plotseeling reed hij tegen een touw dat dwars over de weg was gespannen. Het touw brak en één uiteinde sloeg als een zweep terug over het windscherm en raakte vader op zijn mond, waardoor zijn kaak brak en hij haast al zijn tanden verloor.

Oom Thomas E. reed hem terug naar huis. Ik zal nooit het afschuwelijke gezicht vergeten van vader die aan de gootsteen tanden, bloed en stukjes bot stond uit te spugen. Uiteindelijk stond hij toe dat zijn broer hem naar het ziekenhuis bracht. Daar ontving hij van bisschop Edward A. Olson een zegen en de belofte dat hij geen pijn zou hebben. Zodra hij van het ongeluk hoorde, kwam ook president Heber J. Grant naar Ogdan toe en beloofde vader in een tweede zegen dat de wond geen litteken achter zou laten – hoewel hij bij de eerste aanblik had gedacht: „Nou ja, hij kan altijd een baard laten groeien.”

Vader had inderdaad geen pijn terwijl hij herstelde en toen hij in staat was weer een vergadering van de Raad der Twalf bij te wonen, zei president Grant: „David, van hier af zie ik helemaal geen litteken.”

Vader antwoordde: „Omdat die er ook niet is, president Grant.”

Hier volgen twee willekeurige aantekeningen uit vaders dagboek:

„Zondag, 2 januari 1955: Vandaag 54 jaar getrouwd! Vierenvijftig gelukkige, harmonieuze jaren!”

Dinsdag, 2 september 1958: Mama Ray vond het beter geen poging te doen om naar het vliegveld te gaan, dus hebben we thuis afscheid genomen. Dit is de eerste keer sinds april 1951 dat ik zonder mijn liefste een officiële reis onderneem. . . . Het toestel ging stipt om 08.40 uur de lucht in. . . . Ik miste de druk van de vingers op mijn arm van mijn liefste, waarmee zij de nervositeit verraadde waar zij altijd mee te kampen heeft wanneer het toestel opstijgt.”

Moeder was zijn constante metgezel en hun liefde was wederkerig. Toen vader in oktober 1934 geroepen werd als raadgever van president Grant, stuurden we hem onze schriftelijke felicitaties. Hij schreef terug dat hij zijn familie wilde laten beseffen dat welke eer hem ook bewezen werd, deze in gelijke mate onze moeder te beurt viel. Vervolgens schreef hij:

„Er is terecht gezegd dat ‘een vrouw vaak vorm geeft aan de looppaan van haar man, broer of zoon’. De man is degen die slaagt en de eer en het applaus oogst, terwijl een rustig vrouwtje op de achtergrond alles mogelijk heeft gemaakt, door haar tact en bemoeidiging hem geholpen heeft zijn beste krachten te geven, vertrouwen in hem heeft gehad op het moment dat zijn eigen vertrouwen onvoldoende was, hem aangemoedigd heeft met de constante verzekering: ‘Je kunt, je moet, je zult.’

Ik hoop jullie kinderen niet te vertellen hoezeer dit eerbewijs van toepassing is op jullie moeder. . . .

Emma Ray McKay was voor haar man en kinderen alles wat een echtgenote en moeder hoort te zijn. Ze is in november 1970, tien maanden na vaders dood, overleden.

Ik zou deze herinneringen willen besluiten met het verhaal van een grote zegen die vader te beurt viel in verband met de inwijding van de tempel te Oakland in 1964, toen hij ruim dertien jaar president van de kerk was en zijn gezondheid veel te wensen overliet. Hij had de plannen gemaakt voor de bouw en de financiering van de tempel en had president O. Leslie Stone van de Ring Berkeley Oakland aangewezen als voorzitter van het financieringscomité. Hij was erbij toen de eerste spade gesto-

ken werd in 1962. Het comité zorgde voor een goed contact terwijl de tempel in aanbouw was en hij keek uit naar de voltooiing en inwijding ervan.

Toen kwam de klap: vader kreeg een beroerte. Hij werd opgenomen in het ziekenhuis in Salt Lake City en mocht na enige tijd naar zijn suite in het naast het hoofdkantoor van de kerk gelegen hotel Utah, dat ook eigendom is van de kerk.

Maar wat een verandering! Hij was erg slap en kon zich nauwelijks staande houden. Zijn vloeiende spreektrant was verdwenen. Wanneer we met hem en moeder aan tafel zaten in hun suite, was er niets meer over van zijn geestige, sprankelende manier van converseren van vroeger. Hij sprak liever niet, want gewoonlijk verstonden we hem de eerste keer niet en moesten we hem vragen het te herhalen. Dit was pijnlijk voor hem, met het gevolg dat hij zich beperkte tot een serie zeer korte uitspraken.

Naast de familie en de algemene autoriteiten waren er niet veel die de ernst en de omvang van deze beroerte beseften. Geestelijk was hij de oude, maar zijn spraak liet hem in de steek. Hij leidde de vergaderingen van het Eerste Presidium in zijn kantoor in hun suite. In de priesterschapsvergaderingen van de algemene conferentie las ik zijn toespraak voor, terwijl mijn broer Robert zijn openings- en slottoespraken voorlas. Wij begonnen ons allebei zorgen te maken dat hij een van ons misschien zou vragen het inwijdingsgebed voor de tempel te Oakland voor te lezen, daar onderdehand was afgesproken dat deze gebeurtenis op 17 november 1964 plaats zou vinden. „Heeft hij het aan jou gevraagd, Bob?”

„Nee. Aan jou misschien?”

„Nee. Ook niet.”

Op zekere middag vroeg president Hugh B. Brown, vaders eerste raadgever: „Lawrence, heeft je vader soms iets gezegd over wie de tempel gaat inwijden?”

„Nee, president Brown, helemaal niets.”

November naderde en nog steeds was niemand aangewezen. Het werd allengs duidelijk dat vader van plan was de inwijding bij te wonen, en de artsen zeiden dat hij er best toe in staat zou zijn als mijn broer, dr. Edward McKay, met hem meeinging. President Stone haalde ons af van de luchthaven

President en zuster McKay in Duitsland terwijl hij president van het Europese zendingsgebied was.

van Oakland en bracht ons naar het motel, waar vader rustig sliep onder het wakende oog van zijn drie zonen, die om de beurt de wacht hielden.

De volgende ochtend kwam president Brown aan de deur en vroeg: „President McKay, heeft u soms een boodschap voor me?”

President en zuster McKay op de dag dat zij vijftig jaar getrouwd waren. Het echtpaar leeft in de herinnering voort vanwege de grote liefde die zij in de negenenzestig jaar van hun huwelijk voor elkaar koesterden.

„Nee, president Brown.”

Wij reden samen met president Stone naar de tempel, waar vader met een rolstoel naar de vergaderruimte werd gebracht. Hij verzocht president Stone die ochtend de leiding te nemen en wij luisterden met belangstelling naar ieder onderdeel van de dienst.

Toen werden we allemaal opgeschrikt door de aankondiging van president Stone: „Wij zullen nu het genoeg hebben van president McKay te horen.”

Mijn vrouw Mildred en ik keken elkaar met grote ongelovige ogen aan. Vader werd naar het spreekgestoelte

geholpen, dat hij al staande stevig vastgreep. Toen begon hij te spreken en zijn spraak werd even duidelijk als zij tien jaar daarvoor was geweest. De tranen biggelden langs Mildreds wangen toen zij tegen me fluisterde: „Lawrence, wij zijn getuigen van een wonder.” Ik knikte. Ook leden van de Raad der Twaalf zaten te huilen. Vader besloot zijn toespraak en, nog steeds staande, ging hij ertoe over het gebouw in te wijden.

Toen de diensten afgelopen waren, vroeg ik dr. J. Louis Schricker: „Kan mijn vader dat programma vanmiddag wéér afwerken?”

Dr. Schricker antwoordde: „Lawrence, dit ligt niet meer in onze handen. Als ik er niet zelf bij was geweest, zou ik het nooit hebben geloofd.”

Vader heeft de inwijding 's middags inderdaad herhaald, en nog eens de volgende ochtend en middag. De hele gebeurtenis was een voorbeeld van wat er kan gebeuren wanneer de Heer de smeekbede verhoort van een man die zich bewust is van zijn plicht, ertoe over gaat die na te komen en op zijn Heiland vertrouwt om ervoor te zorgen dat hij ertoe in staat is.

Het is mijn getuigenis dat hij een profetie des Heren was. □

1830: Cruciaal jaar in de volheid der tijden

Richard L. Bushman

Wij noemen de grootste momenten in de geschiedenis weleens een keerpunt of een overgangspunt. Het zijn momenten waarop de historie een nieuwe wending neemt. Zulke momenten zijn niet slechts heldere punten in een reeks minder heldere, maar brandpunten die hun uitwerking hebben op alles wat daarna komt.

In de profetische geschiedenis is het jaar 1830 zo'n keerpunt, de drempel van de volheid der tijden. Vanaf dat jaar begint de gehele voorgaande geschiedenis samen te vloeien naar het hoogtepunt van Christus' wederkomst. Het is een tijd die niet alleen werd voorzien door de profeten, maar waarnaar zij met vreugde uitkeken.

De Verenigde Staten van Amerika ondergingen reusachtige culturele en politieke veranderingen in de jaren voorafgaand aan 1830 en ook onmiddellijk daarna. Eén historicus komt uitgebreide statistische bewijzen tegen dat de Verenigde Staten tussen 1790 en 1820 grotere veranderingen meemaakten in vrijwel elk meetbaar aspect van het leven dan in welke andere periode van hun bestaan ook. Bijgevolg kunnen we tenminste nota nemen van de loop der gebeurtenissen en voor onszelf bepaalde conclusies trekken inzake het aandeel van de Heer bij de voorbereiding op de herstelling van het evangelie in het jaar 1830.

De Heer werkte bepaalde mannen

om de grondwet van de Verenigde Staten op te stellen, het document dat zowel de democratische aandrang naar vrijheid als de fundamentele behoefte aan orde belichaamde. (Zie LV 101:77, 80.) Onder de weldadige bescherming ervan, gedijden vele soorten vrijheid – met inbegrip van de vrijheid van godsdienst. De heiligen der laatste dagen hebben de uiterste grenzen van die vrijheid beproefd tot aan het breekpunt en zijn, wat wel bijzonder ironisch is, uiteindelijk de bewoonde gebieden van de Verenigde Staten ontvlucht. Maar welke „reusachtige culturele en politieke veranderingen“ hadden voordien plaatsgevonden ten einde de weg voor de herstelling voor te bereiden? Hoe werd Amerika's „bodem“ klaargemaakt voor het planten en koesteren van de kerk?

Veranderingen in de samenleving
Volksmigraties. Terwijl in Europa en elders de oude regimes wankelden vanwege politieke revolutie, werd de Amerikaanse samenleving door een ander soort revolutie getransformeerd. Hoewel het geen revolutie was die gepaard ging met vuurwapens of oproer, was zij toch van betekenis. De veranderingen vonden plaats niet als gevolg van verdrukking en ellende, maar vanwege de groei van de bevolking. Tussen 1790, toen de federale regering opdracht gaf voor de eerste volkstelling, en 1830 verdrievoudigde de bevolking van de Verenigde Staten zich – van

3,9 miljoen tot 12,9 miljoen. Als een dergelijke toename plaats had gevonden binnen vastgestelde grenzen, dan had zij bepaalde maatschappelijke instellingen kunnen verwoesten. Die beperking was er echter niet, waardoor de verandering een andere belangrijke en doordringende vorm kreeg.

Langs de kust, vanaf Massachusetts tot South Carolina, nam de bevolking tussen 1790 en 1830 in tamelijk bescheiden mate toe – slechts 1,65 maal. De grote toename vond plaats langs de randen van deze gekoloniseerde kustvlakte, in Maine en Georgia in noordelijke en zuidelijke richting, alsmede in de nieuwe staten voorbij de bergketen, de Appalachians. Langs deze randen nam de bevolking 5,9 maal toe.

Asael Smith, grootvader van de profeet Joseph Smith, droeg bij aan de groei van de bevolking van Vermont van 85.000 naar 281.000 toen hij zijn gezin in 1791 overbracht van Topsfield (Massachusetts) naar Tunbridge (Vermont).

Beschikbaarheid van kerken. De kerken verhuisden samen met de migranten en droegen ertoe bij hen te organiseren en te oriënteren in hun nieuwe omgeving. Zes jaar nadat Asael in Tunbridge was aangekomen, ondertekenden hij en twee van zijn zonen de statuten voor een universalistisch genootschap. Andere kolonisten troffen soortgelijke regelingen met congregationalistische, presbyteriaanse, episcopale, gereformeerde en quakerkerken. Kolonisten sloten zich aan en namen een voorganger in dienst. Wanneer er niemand voorhanden was om te prediken, ging iemand van de eigen groep op de kansel staan; ofwel lazen zij elkander voor.

De Amerikaanse kerken boden de uitdaging van de verlegging van de grenzen met succes het hoofd. In feite waren er waarschijnlijk meer kerken per Amerikaan na de kolonisering van de gebieden voorbij de Appalachians dan daarvoor. Er is uitgerkend dat het aantal personen per kerk in 1750 706:1 was. Naarmate de bevolking na de revolutie toenam en zich verplaatste, nam het aantal kerken aanvankelijk af tot een verhouding in 1800 van 1.122:1. De verschillende kerkgenootschappen weerden zich echter, met het gevolg dat de verhouding in 1820 626:1 was.

Van congregationalisme tot universalisme. Er vond in dat tijdperk een belangrijke verandering plaats die van in-

vloed was op het geestelijk leven van de Amerikanen. In de achttiende eeuw hadden dorpen in New England, zoals Topsfield, waar Asael Smith opgroei- de, maar één kerk. De bevolking organiseerde verschillende kerkgemeenten in hun gebied en nam zijn eigen geestelijken in dienst. Alle kerken waren echter zelfstandig en de predikanten kwamen als collega's bij elkaar om leerstellingen en tuchtrechtelijke zaken te bespreken. Op enkele plaatsen in New England werden er Anglicaanse, baptisten of quakervergaderingen gehouden, maar buiten Rhode Island waren dit toch uitzonderingen. In Topsfield betaalde iedereen belasting als bijdrage aan het levensonderhoud van de congregationalistische predikant, tenzij schriftelijk daarvan vrijgesteld. De kerk was bijna een verlengstuk van de regering. In het zuiden bekleedde de Anglicaanse kerk een gelijksoortige positie.

Toen de samenleving in die grensgebieden echter op dreef was gekomen, veranderde deze toestand. Tegen 1790 had Asael Smith zich van het congregationalisme van zijn voorouders losgemaakt om zich bij het universalisme aan te sluiten. In 1820 hadden de leden van de familie Smith in Palmyra de keus tussen de baptisten, methodisten, presbyterianen, quakers en sporadische vergaderingen van de episcopalen. Hun kinderen werden niet automatisch in een traditionele kerk opgenomen. Sommige burenen en familieleden woonden de ene vergadering bij, sommigen een andere. Lucy Smith, de moeder van de profeet Joseph Smith, kreeg een belangrijke godsdienstige ervaring in Randolph (Vermont) in het jaar 1803 en zocht naar een geestelijke raadgever, maar had geen predikant waartoe zij zich instinctief kon wenden. Na benaderd te zijn geweest door vertegenwoordigers van verschillende kerkgenootschappen, overreedde zij een predikant tenslotte om haar te dopen zonder dat zij verplicht werd lid van de een of andere kerk te worden.

Aanwezigheid van vrijwillige verenigingen. Welhaast ieder aspect van de negentiende eeuwse samenleving werd gekarakteriseerd door vrijwillige keus. Asael Smiths voorouders woonden vier generaties lang in Topsfield. Asael, echter, verhuisde zijn gezin acht keer alvorens zich voorgoed te vestigen in St. Lawrence County (New York), waar hij mettertijd stierf. Zelfs zij die nooit

hoefden uit te maken waar zij naartoe moesten verhuizen en wanneer, werden met een groot aantal beslissingen geconfronteerd. Na 1790 moest de eenvoudige achttiende eeuwse samenleving bestaande uit gezin, kerk en dorpsgemeente wedijveren met een reusachtige hoeveelheid andere organisaties die dingen naar deelname en loyaliteit. In de jaren zestig van de achttiende eeuw waren er in Massachusetts slechts twintig vrijwillige instellingen georganiseerd, zoals liefdadige verenigingen, scholen, handelsmaatschappijen, politieke partijen en groeperingen gericht op burgerlijke verbeteringen. In de jaren zeventig werden er vierentwintig opgericht. In de jaren negentig, echter, nam het aantal plotseling toe tot 180 en bleef toenemen: aan het begin van de negentiende eeuw werden 236 nieuwe vrijwillige instellingen in het leven geroepen, nog eens 511 tussen 1810 en 1820 en 553 tussen 1820 en 1830.

Verkrijgbaarheid van informatie. In diezelfde periode kwam er een tot op dat moment ongekende toevloed van informatie. In 1760 waren er slechts vijf kranten in Massachusetts, alle in Boston. In 1820 waren er echter 53, verspreid onder 23 verschillende plaatsen. Tegen 1850 bezat elk stadje van enig formaat een eigen krant, met artikelen die overgenomen waren uit kranten afkomstig uit alle delen van het land. Daarnaast bereikten tientallen tijdschriften en gespecialiseerde periodieken regionale of nationale verspreiding. De verbeterde postdienst bezorgde iedere maand wel 50 à 70 verschillende tijdschriften bij het dorpspostkantoor. De bevolking, die eens voor haar informatie afhankelijk was geweest van de invloedrijken in hun woonplaats, beschikte nu over onafhankelijke informatiebronnen, die ieder de wereld vanuit hun eigen perspectief voorstelden. Het gezin, de buurt en de gemeenschap verloren veel van hun zeggenschap over meningen en persoonlijke identiteit. Iedereen sloot zich naar eigen believen ergens bij aan, las wat hem of haar beviel en nam niet alleen mensen uit de omgeving tot voorbeeld, maar ook personen die zich op een veel grotere afstand bevonden.

Een verandering van godsdiensstige traditie. In al die beroering namen instellingen in belangrijkheid toe en af. Uit de betrouwbaarste gegevens die ons ter

beschikking staan, blijkt dat in 1750 het grootste kerkgenootschap de congregationalistische kerk van Amerika was, gevolgd door de anglicanen (episcopalen), de quakers, de presbyterianen, de lutheranen en de baptisten in die volgorde. Tegen 1850 was deze opstelling volkomen veranderd. De grootste groepering in 1850, de rooms-katholieken, was in 1750 zo goed als afwezig geweest. Het was vooral de toevloed van Ierse immigranten die voor deze toename had gezorgd. Het grootste protestantse kerkgenootschap in 1850, de methodisten, bestond in 1750 nog geneens. In 1850 vergaderden 13.280 groepen methodisten, terwijl de congregationalisten slechts 1.706 meldden. De methodisten waren ook van invloed op Joseph Smith, die „begon te gevoelen voor de methodistische sekte“ (zie JG-C 8) vlak voor hij het eerste visioen ontving. Achter de methodisten kwamen de baptisten die in 1750 slechts een zwoegend groepje non-conformisten waren geweest, behalve op Rhode Island.

De groei van enkele kerkgenootschappen vanuit de onbekendheid tot een meerderheid hield in dat honderd-duizenden Amerikanen het geloof van hun vaders de rug hadden toegekeerd en een nieuwe kerk gekozen hadden. Tradities waardoor het leven generatieslang bestuurd was geweest, verloren hun greep op de mensen, met het gevolg dat zij naar eigen inzicht wegdeden. Twee stadsinstellingen van de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw waren een uiting van de geest van het nieuwe tijdperk: het „lyceum“ en de debatclub. Het „lyceum“ vormde een groot contrast met de kerk. In plaats van één persoon die een gehoor vanuit een bekend en vastgesteld leerstelijk standpunt onderrichtte, werd de stad door een reeks verschillende sprekers toegesproken over een grote verscheidenheid aan onderwerpen vanuit vele verschillende gezichtspunten. De debatclub ging nog een stap verder: er was geen standpunt, alleen een vraag. De jonge Joseph Smith nam informeel deel aan een dergelijke groep in Palmyra samen met de leerjongens van de drukkerij.

Gevolgen van de veranderde samenleving. In de halve eeuw volgend op het bereiken van politieke vrijheid in 1776, raakten de Amerikanen in meerdere of mindere mate vrij van de beperkingen

van traditionele standpunten. Migraties vanuit oude buurten, een verscheidenheid aan mogelijke kerken en vrijwillige verenigingen, alsmede een mengelmoes van tegenstrijdige waarden en overtuigingen, dwongen de mensen ertoe te kiezen in een mate die honderd jaar daarvoor ongekend was geweest.

Denk eens na over de kwelling van een jong iemand die niet anders wilde dan zijn eigen eeuwige heil. Waaraan kon hij zijn geloof schenken?

„Middenin deze woordenstrijd en

botsende meningen vroeg ik me vaak af: Wat moet ik doen? Welke van al deze groepen hebben gelijk of hebben ze allemaal ongelijk? Als er één gelijk heeft, welke is dat dan, en hoe kom ik het te weten?” (JS-G 10.)

Vrijheid stond de mensen toe om vragen te stellen. Zij verschaften geen antwoorden. De instorting van het oude regime stelde de mensen in staat om te kiezen, maar het hoogtepunt ervan kon geen onbeperkte toename van doelloze vrijheid zijn. God moet een bepaald doel voor ogen hebben gestaan bij zijn

sturen van de gebeurtenissen naar de laatste dagen toe. Het hoogtepunt van de bevrijdende krachten die door de geschiedenis heen hun werk deden ter voorbereiding op het jaar 1830, was de herstelling van de waarheid. De tijden bereikten hun volheid toen mannen en vrouwen, bevrijd van een onderdrukkend verleden, de opening van de hemel herkenden en omhelsden. □

Richard L. Bushman is hoogleraar geschiedenis aan de University of Delaware.

Waarom gewichtsverlies uitstellen?

Garth Fisher

Geen dieet houden kan de doeltreffendste manier zijn om kilo's kwijt te raken

Sharon werd met een gevoel van hoop en vrees wakker – hoop, omdat ze die dag aan een nieuw dieet ging beginnen, en vrees, omdat dit onderdehand wel haar duizendste poging moest zijn om af te vallen. Maar deze keer zou het haar lukken. Geen excuses meer, geen frustraties en geen mislukkingen. Deze keer zou ze echt afvallen en niet meer aankomen.

Sharon volgde al meer dan vijfen-

twintig jaar van allerlei diëten, maar was er nooit in geslaagd slank te blijven. Ze herinnerde zich hoe zij haar jaren aan de „high school“ was begonnen met een leuk volslanke 61 kilo. Toen ze op de weegschaal was gestapt, had de schoolverpleegster haar gewicht luidkeels aan iedereen bekendgemaakt. Ze schaamde zich ervoor zoveel te wegen en had er geen idee van waarom zij zwaarder was dan de ande-

re meisjes. Ze wist alleen maar dat ze niet bij de anderen wilde afsteken, dus kocht ze een calorieënkaleren en begon meteen aan een hele serie diëten.

Het was altijd hetzelfde liedje: eerst raakte ze wat kwijt, daarna kwam ze weer wat aan, maar ze slaagde er nooit in op een redelijk gewicht te blijven. Naarmate ze almaar dieet hield, voelde ze zich steeds ellendiger.

Met het ouder worden merkte zij dat

zij niet in staat was een dieet langer dan een paar weken te volgen, waarna ze nog meer in gewicht toenam. Hoe meer ze toenam, hoe meer ze dieet hield, en zo kwam er een vicieuze cirkel tot stand.

Terwijl ze al deze dingen de revue liet passeren, besloot Sharon plotseling alle diëten overboord te gooien. Tenslotte was zij er nooit slank van geworden. In al die 25 jaar had zij zich alleen maar ongelukkig gevoeld. Haar overmatige dieethouderij had daarbij ook haar gezondheid in gevaar gebracht en alle normale gevoelens over eten vernietigd. Eigenlijk onthulde haar dagboek zelfs dat het dik-zijn niet zo'n probleem was geweest als het dieethouden.

Sharon was echter verbaasd te merken hoe moeilijk het was ermee op te houden. Zij had zich al zo lang beurtelings volgepropt en op een hongerdieet gezet, dat haar lichaam niet wist hoe het moest reageren op een normaal voedingspatroon. Geleidelijk echter, na enkele weken van gedisciplineerd „niet-diëten“ begon ze een normale verstandhouding met eten te ontwikkelen. Zij begon tevens wat schuldgevoelens die zij ontwikkeld had kwijt te raken en wat meer zelfvertrouwen ten toon te spreiden. Zij begon ook meer lichaamsbeweging te nemen, iets wat zij in het verleden herhaaldelijk had geprobeerd, maar zonder succes.

Enkele maanden na haar „nondieet“ begon er iets hoogst interessant te gebeuren: zij begon gewicht te verliezen. Haar kleding ging ruim zitten en haar omgeving begon haar gewichtsverlies op te merken. Zij raakte het eerste jaar notabene ruim 22 kilo kwijt en is nog steeds gewicht aan het verliezen. Hoewel zij niet begrijpt waar zij deze wonderbaarlijke verandering aan te danken heeft, vindt zij wel degelijk plaats. (Zie Patton, literatuurlijst.)

De theorie van de inwendige norm

Uitgaande van soortgelijke ervaringen van velen die dieet hebben gehouden, zouden we de vraag kunnen stellen: „Waarom is het zo moeilijk om door middel van een dieet gewicht te verliezen?“ Een nieuwe theorie over het beheersen van het gewicht – de theorie van de inwendige norm – schijnt het antwoord op deze en andere vragen te vormen.

Ons voorschrift voor waarlijkveiligheid is jarenlang geweest: minder eten door middel van het volgen van een dieet, of meer calorieën verbranden door middel van meer lichaamsbeweging. Hoewel dit redelijk genoeg klinkt, is deze manier in feite niet succesrijk gebleken voor het op lange termijn onder controle houden van het gewicht. De oude theorie van energie-opname tegenover energiebesteding is gebaseerd op de drogeden dat het het lichaam niet kan schelen hoeveel vet het opslaat, dat gewichtsverlies een louter rekenkundige zaak is. Daar vet ongeveer 3500 calorieën per pond bevat, zegt deze theorie, behoort het 35 dagen lang nuttigen van 100 calorieën minder per dag een verlies van ongeveer een pond vet op te leveren. In werkelijkheid echter, hebben de mensen de neiging voor lange perioden op hetzelfde gewicht te blijven, welhaast ongeacht hoeveel zij eten en hoeveel lichaamsbeweging zij nemen. Het is dus heel moeilijk om volgens een tabel gewicht te verliezen.

Als gewichtsverlies louter een weerspiegeling was van het totale aantal geconsumeerde calorieën, zou het een eenvoudige zaak zijn om gewicht te verliezen door gewoon het ontbijt over te slaan en de rest van de dag normaal te eten. Met meer radicale veranderingen in het eetpatroon, zouden nog meer dramatische gewichtsveranderingen kunnen worden verwacht. Een verandering, bijvoorbeeld, van het dagelijks genuttigde aantal calorieën van 3000 naar 1000, zou het gewicht de eerste maand met 8 kilo moeten doen dalen, en na een jaar zou men 90 kilo kwijt moeten zijn. Hoewel er aanvankelijk een voorspelbaar gewichtsverlies plaats kan vinden (dat evenzeer een verlies aan spierweefsel en water kan zijn als aan vet), heeft het lichaam de neiging zich op een nieuw, lager niveau te stabiliseren.

Volgens de theorie van de inwendige norm, bezit de hypofyse, een klier in de hersenen, een mechanisme dat het gewicht regelt. Dit gebeurt door het huidige niveau van het vet in het lichaam te toetsen aan een of andere constante inwendige norm. Als iemands vetniveau onder de norm komt te liggen, zal het lichaam reageren door een verhoging van de eetlust. Als de persoon in kwestie weigert hieraan gehoor te geven door meer voedsel tot zich te nemen, past het lichaam zich eenvoudig

aan ten einde zijn vetreserves te beschermen. Het doet dat door zijn verbrandingstempo zo in te stellen dat het gebruikelijke vetniveau van het lichaam wordt gehandhaafd. Tijdens een dieet leert het lichaam dus om zijn calorieën langzamer te verbranden, met het gevolg dat de goede gevolgen van een dieet met weinig calorieën na enkele weken beginnen af te nemen. Wanneer de persoon het normale eetpatroon hervat, komt hij of zij sneller aan dan ooit tevoren, daar het lichaam nu een langzamere verbranding heeft. Het lichaam is in staat zijn verbrandingstempo met 15 à 25 procent te doen af- of toenemen, hetgeen een belangrijke factor kan worden bij het totale vetverbrandingsvermogen in een bepaalde periode.

Het vetverbrandingsvermogen van het lichaam daalt tijdens het volgen van een dieet, hetgeen ten dele het gevolg is van de afname van het spierweefsel. Zo goed als de helft van het gewichtsverlies ten gevolge van een dieet is hieraan te wijten. Een gewichtsverlies van negen kilo met een dieet, bijvoorbeeld, kan wel voor drie kilo uit spierweefsel bestaan. Daar het vet in spierweefsel wordt verbrand, zal verlies aan spierweefsel het vermogen van het lichaam om zich van vet te ontdoen, aantasten.

Daarnaast zal een afname van het verbrandingstempo en een verlies van spierweefsel vermoeidheid veroorzaken, hetgeen nog een andere poging van het lichaam kan zijn om energie te bewaren. Vele waarlijkveig mensen zijn toch al minder actief dan hun leeftijdgenoten met een normaal gewicht.

Tenslotte veroorzaakt het volgen van een dieet enzymveranderingen die het lichaam helpen bij het opslaan van vet. Onderzoeken hebben aangetoond dat lipase, een enzym dat een rol speelt bij het opslaan van vet, op dramatische wijze toeneemt wanneer wij minder calorieën tot ons nemen. Aldus gaat het lichaam ertoe over op nog efficiëntere manier vet op te slaan dan ooit tevoren.

Gezien deze feiten is het eenvoudig te begrijpen waarom al Sharons diëten gedoemd waren te falen. Het fundamentele probleem was dat, hoewel zij aanvankelijk wat gewicht kwijtraakte, haar inwendige norm onveranderd bleef, terwijl haar lichaam al het mogelijke deed om voor haar dieet te compenseren, opdat het zijn gebruikelijk vetniveau kon handhaven.

Lichaamsbeweging: de sleutel tot gewichtsverlies

De theorie van de inwendige norm is gebaseerd op de gedachte dat we die inwendige norm moeten verlagen om tot gewichtsverlies te komen. En de meest doeltreffende manier om dat tot stand te brengen is door eenvoudige lichaamsbeweging. Verschillende misvattingen over lichaamsbeweging hebben ertoe gevoerd dat mensen er jarenlang met een grote boog omheen zijn gelopen:

1. De eerste misvatting is dat de eetlust erdoor opgewekt wordt en bijgevolg de pogingen om gewicht te verliezen ondermijnt. Toch heeft onderzoek duidelijk aangetoond dat gematigde lichaamsbeweging de eetlust wellicht onderdrukt in plaats van op te wekken.

Een door Peter Wood en zijn collega's te Stanford uitgevoerd onderzoek heeft aangetoond dat zij die slechts enkele kilometers in de week joggen veel minder eten dan inactieve mensen.

2. De tweede fabel is dat er tijdens lichaamsbeweging zo weinig calorieën worden verbrand, dat het nagenoeg geen verschil maakt wat gewichtsverlies betreft.

Er worden inderdaad relatief weinig calorieën verbrand door middel van lichaamsbeweging, maar er zijn verschillende belangrijke redenen die ervoor pleiten en die weleens over het hoofd worden gezien.

De eerste is dat om de een of andere onbekende reden, lichaamsbeweging de inwendige norm van het lichaam schijnt te verlagen. Seizoenarbeiders, bijvoorbeeld, wegen altijd minder in de

periode dat zij wèl werken dan wanneer zij niet werken. En dieren in het wild hebben de neiging veel magerder te zijn dan wanneer ze gekooid zijn.

Het is een interessant feit dat zij die het meest joggen en de meeste calorieën tot zich nemen, tevens het meeste lichaamsvet verliezen. En als de inwendige norm eenmaal verlaagd is, zal het lichaam werken om dat lagere vetniveau te handhaven, net zoals het trachtte een hoger vetniveau in stand te houden toen de inwendige norm nog hoog was. Toen er, bijvoorbeeld, proeven werden uitgevoerd, waarbij extra calorieën werden toebediend totdat het lichaamsgewicht 20 à 30 procent boven de inwendige norm was, keerde het gewicht snel naar normaal terug zodra het gedwongen extra eten gestaakt werd. Dit gebeurde ten gevolge van het dra-

matische afnemen van de eetlust en het toenemen van het verbrandingstempo.

Is, dus, de inwendige norm eenmaal verlaagd, dan zal het natuurlijke mechanisme van het lichaam uw bondgenoot en niet uw vijand zijn bij het handhaven van het normale gewicht.

Nog een aantal voordelen van lichaamsbeweging zijn:

1. Gewichtsverlies door middel van lichaamsbeweging heeft gewoonlijk de handhaving of toename van de hoeveelheid spierweefsel tot gevolg, de plaats waar het meeste vet wordt verbrand. Gewichtsverlies met behulp van een programma gericht op lichaamsbeweging zal misschien een langzaam proces *lijken*, daar aanvanke-

lijk het spierweefsel wellicht even snel wordt opgebouwd als het vet wordt afgebroken. Maar vetverlies en niet louter gewichtsverlies, is hetgeen de meeste mensen die een dieet volgen werkelijk verlangen. Natuurlijk biedt deze betere verhouding van spierweefsel ten opzichte van vet ook voordelen op lange termijn, daar spierweefsel meer calorieën vergt dan vet om zichzelf in stand te houden.

2. Lichaamsbeweging veroorzaakt een verandering in de enzymen van het spierweefsel, waardoor vet beter wordt verbrand. Onderzoek met langefstandslopers heeft aangetoond dat oxydatie enzymen op dramatische wijze toenemen ten gevolge van matige lichaamsbeweging met een aerobisch karakter. Deze veranderingen vergemakkelijken het kwijtraken van vetop-

hopingen wegens het toegenomen vermogen van de spieren om vet te verbranden.

Andere voordelen van lichaamsbeweging zijn onder andere een vermindering van de insulinereactie en het vrijkomen van een chemisch middel, endorphine geheten, waardoor ons welzijnsgevoel toeneemt. Het is dus duidelijk dat lichaamsbeweging een belangrijk onderdeel vormt van het proces om ons gewicht op het juiste peil te houden.

Wat voor lichaamsbeweging?

Het sóórt lichaamsbeweging dat aangewend wordt om het lichaamsgewicht onder controle te houden is van doorslaggevend belang. Oefeningen

voor de buikspieren en het opdrukken kunnen de tonus van de spieren verbeteren, maar alleen aerobische lichaamsbeweging is in staat vet weg te werken. Hiermee wordt bedoeld lichaamsbeweging zoals fietsen, zwemmen, wandelen en joggen, hetgeen doorlopende, ritmische inspanning van de grote spieren inhoudt. Dit soort lichaams oefening brengt de veranderingen teweeg waardoor het lichaam een doeltreffende machine wordt om de vetzuren te gebruiken die vrijkomen uit het vetweefsel. Dit soort lichaamsbeweging is heilzaam omdat het de spieren in staat stelt tot een meer doeltreffende vetverbranding.

Om zinvol te zijn moet aerobische lichaamsbeweging in een matig tempo plaatsvinden, daar zeer inspannende lichaamsbeweging, zoals basketball, ervoor zorgt dat het lichaam glucose verbrandt en geen uitwerking op lange termijn heeft op de vetzuren. Een manier om erachter te komen of we met de juiste mate van inspanning bezig zijn, is de praattoets. De inspanning moet voldoende zijn om zware ademhaling te veroorzaken, maar iemand niet belletten om tegelijkertijd een gesprek te voeren.

Het is ook van belang om minstens vijf dagen in de week wat lichaamsbeweging te nemen. Onderzoek heeft aangewezen dat drie dagen in de week een aanzienlijk aerobisch effect oplevert. Vier dagen in de week schijnt echter de drempel te zijn voor een wezenlijk gewichtsverlies, terwijl zes of zeven dagen in de week helemaal ideaal schijnt te zijn. Wie met een programma voor lichaams oefening begint, behoort iedere dag ongeveer twintig minuten te oefenen, totdat het lichaam gewend is geraakt aan dit nieuwe werk niveau. Daarna wordt de duur met vijf minuten per week opgevoerd, totdat het lichaam in staat is drie kwartier tot een uur te werken. Iedere dag een uurlang deze lichaams oefening doen zal ongeveer 300 calorieën per dag verbranden, hetgeen ideaal schijnt te zijn bij het onder controle houden van het gewicht. Zorg er vooral voor om matig te beginnen en geleidelijk de inspanning op te voeren, in het bijzonder wanneer het een ernstig gewichtsprobleem betreft of wanneer het overgewicht al lang heeft bestaan. Ouderen en zij die bijzondere problemen met hun gezondheid hebben, behoren met hun huisarts

te overleggen alvorens enig programma voor extra lichaamsbeweging te ondernemen. Een te snel opvoeren van de lichaams oefening kan letsel veroorzaken bij een inactief of te zwaar lichaam.

Verminderen van zoetigheid en vet

Wanneer bepaalde diëten het lichaam inderdaad stimuleren om zijn vet in stand te houden, welk dieet is dan het beste? Ruim 25 jaar geleden toonde een onderzoek aan dat extreme zwaarlijvigheid kan worden teweeggebracht bij ratten door hen van 5 tot 50 procent meer vet toe te dienen. Andere onderzoeken toonden aan dat het zogenaamde „supermarktdieet” (pinda-kaas, snoep, worst, chocolademelk enzovoort), dat bestaat uit voeding die veel suiker en vet bevat en weinig vezel, zwaarlijvigheid veroorzaakte bij ratten die geen neiging tot ongewone gewichtstoename vertoonden wanneer zij rattenvoer aten. Hun normale gewicht kon worden hersteld door hun normale voedingspatroon te herstellen. Hetzelfde fenomeen is waargenomen bij mensen die werden overgeplaatst naar een nieuwe omgeving waar vette, zoete voedingsartikelen voor het grijpen lagen.

Een van onze grootste problemen zou dus kunnen zijn dat velen van ons zich dagelijks bezondigen aan een typisch „supermarktdieet”. Verandering aanbrengen in de hoeveelheden vet en zoetigheid die wij tot ons nemen zou dus duidelijk bijdragen aan het onder controle houden van ons gewicht.

Nog een voordeel bij het verminderen van vetten en zoetigheden, is dat wij automatisch meer hoogwaardige koolhydraten gaan gebruiken in de vorm van groenten, graanproducten en fruit, die niet alleen een lage calorische waarde hebben, maar ook veel vitamines en mineralen bevatten die onontbeerlijk zijn voor een optimale gezondheid. Veranderen naar een voedingspatroon met meer hoogwaardige koolhydraten staat ons ook toe om te eten tot wij voldaan zijn. Dit voorkomt de veranderingen die gepaard gaan met beperkte diëten, die het lichaam ertoe aanzetten energie te bewaren en vet op te slaan, terwijl er tegelijkertijd betrekkelijk weinig calorieën worden getuttigd. Een recent onderzoek, waarbij een verkeerd voedingspatroon werd

vergeleken met een voedingspatroon waarbij veel hoogwaardige koolhydraten werden gebruikt, heeft aangetoond dat zij die dit laatste voedingspatroon aanhielden de helft van het aantal calorieën tot zich nam als zij die het veel voorkomende voedingspatroon met veel vet en zoetigheid aanhingen.

De vermaning van de Heer om weinig vlees te eten, vruchten en groenten op hun tijd en graan als hoofdvoedsel te gebruiken (zie LV 89) is uitermate verstandig in het licht van nieuwe gedachten inzake gewichtsbeheersing. □

Garth Fisher, bewegingsfysioloog en hoogleraar lichamelijke opvoeding aan de Brigham Young University, is vader van acht kinderen. Op dit moment geeft hij de cursus evangelieer in zijn wijk in Provo (Utah).

Literatuurlijst

- Bray, G.A. „The Myth of Diet in the Management of Obesity”, *American Journal of Clinical Nutrition*, 23, (1970):114-148.
- Brozek, J., et al. „Densitometric Analysis of Body Composition: Revision of Some Quantitative Assumption”. *Annals of the New York Academy of Science*, 110, (1963):113-140.
- Girandola, R. N. „Body Composition Changes in Women: Effects of High and Low Exercise Intensity”. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 37 (1976):297-300.
- Gwinup, G., Chelam, R. and Steinberg, T. „Thickness of Subcutaneous Fat and Activity of Underlying Muscles”. *Annals of Internal Medicine*, 74 (1971):408-411.
- Holloszy, J.O. „Biochemical Adaptations to Exercise: Aerobic Metabolism”. *Exercise and Sports Sciences Reviews*. Vol 1, Academic Press, 1973.
- Katch, F.I., et al. „Effects of Physical Training on the Body Composition and Diet of Females”. *Research Quarterly*, 40 (1969):99.
- Keesey, Richard E. „A Setpoint Analysis of the Regulation of Body Weight”, in Stunkard, A. J., *Obesity*, Saunders: New York, 1980, 144-6j.
- Mole, P. A. and Holloszy, J. O. „Exercise Induced Increase in the Capacity of Skeletal Muscle to Oxidize Palmitate”, *Proceedings of the Society for Experimental Biology and Medicine*, 134 (1970): 789-92
- Patton, Sharon Greene. „I Quit Dieting and Lost Weight”, *Family Circle*, 16 november 1982.

De juiste plaats op het juiste moment

Kirsten Christenen

De opwinding en de verwachtingen waren haast ondraaglijk toen ik, samen met zevenenzeventig medeleerlingen aan boord stapte van het vliegtuig dat ons naar Frankfurt zou brengen. We waren op weg naar Neurenberg. We zouden daar een maandlang naar school gaan op een Duits gymnasium en ook wat door Duitsland reizen. Het meest opwin-

dende van alles was nog te weten dat 78 Duitse families, waarschijnlijk allemaal even zenuwachtig en opgewonden als wij, ook ongeduldig op onze aankomst zaten te wachten. Wat had ik graag gewild dat de vlucht van New York naar Frankfurt in minder dan acht uur kon worden afgelegd!

Met mijn handbagage hoog boven mijn hoofd om botsingen te vermijden,

baande ik mij een weg naar het achterste gedeelte van het toestel, waar ik een plaatsje vond op de voorlaatste rij. Vlug stopte ik mijn spullen in het daarvoor bestemde vak en liet me met een grote zucht in mijn stoel vallen. Ik bleek naast een bijzonder vriendelijke dame te zitten uit Pittsburgh (Pennsylvania), die achttien jaar geleden uit Duitsland was vertrokken. Nu ging zij naar München

om familie op te zoeken. Wij praatten met elkaar, afwisselend in het Duits of het Engels, totdat de warme maaltijd werd geserveerd.

Onder het eten vroeg ik haar wat de Duitsers gewoonlijk bij hun maaltijd drinken.

„Bier of wijn,“ was haar onmiddellijke reactie.

„O,“ zei ik, „ik gebruik geen alcohol.“

„Nou, dat zul je daar wel gauw leren,“ zei ze met een lachje.

„Maar het is tegen de principes van mijn geloof,“ antwoordde ik.

„Ben je soms mormoon?”

„Ja, inderdaad. Kent u soms mormonen,“ vroeg ik, in de hoop wat aan haar kwijt te kunnen.

„Nou ja, er zijn eens een keer twee jongemannen bij ons geweest.“

„Zendingen?” vroeg ik.

„Ze droegen een wit overhemd en een donker kostuum.“

„O, ja, dat waren zendingen,“ verzekerde ik haar.

„Ze waren bijzonder vriendelijk,“ merkte ze op.

„Wat weet u van hen?”

„Tja, dat zij financieel voor zichzelf

zorgen en geen vriendinnetjes mogen hebben. Klopt dat?”

„Ja, dat klopt,“ antwoordde ik.

Weldra was de allerlei vragen aan het stellen en was ik volkomen verdiept in het beantwoorden ervan. Onze dienbladen werden opgehaald, het licht werd getemperd en er werd een film vertoond. Wij schenen het geen van beiden erg te vinden deze te missen en zetten ons gesprek in alle ernst voort.

Schijnbaar in minder dan geen tijd hadden we het over tiende, het eeuwige huwelijk, verordeningen voor de doden, het woord van wijsheid en nog andere beginselen van het evangelie. Niets van wat ik vertelde werd door mijn reisgenote in twijfel getrokken. Ze knikte alleen maar. Zodra ik met het ene onderwerp klaar was, stelde ze een vraag over een volgende onderwerp.

Haar vragen voerden onvermijdelijk tot het Boek van Mormon. Op een zeker moment zat ik over de Nephieten en de Lamanieten te vertellen en met trots legde ik uit wat een belangrijke rol Moroni had gespeeld bij het Boek van Mormon. Dit voerde natuurlijk naar het verhaal van Joseph Smith. Het weten dat ik bezig was de waarheid met haar te delen, gaf mij een heerlijk warm gevoel van binnen.

Na ruim een uur was ik klaar met het beantwoorden van haar vragen en scheen zij er op dat moment geen meer te hebben. Ik leunde even achterover en probeerde te verwerken wat mij zo juist was overkomen. In stilte dankte ik mijn Hemelse Vader dat ik op dat moment op die plaats terecht was gekomen en vooral dat Hij me geholpen had met wat ik moest zeggen.

Omdat ik de zaak niet op die manier wilde afsluiten, bood ik mijn reisgenote een Boek van Mormon aan, in de stellige overtuiging dat zij het aan zou nemen. Maar dat deed ze niet. Ze zei eenvoudig: „Nee, dankjewel.“ Het duurde even voor haar antwoord tot mij doordrong, maar toen dat gebeurd was, voelde ik me verpletterd. Ze vervolgde echter: „Ik vind het nog steeds erg moeilijk om Engels te lezen en ik zou er maar weinig van begrijpen.“

Opgewonden dook ik in mijn tas en haalde een blauw boek voorschijnlijk dat ik haar toereikte. „Das Buch Mormon“ stond erop. „Hier heb ik het ook in het Duits,“ zei ik, en probeerde niet zo triomfantelijk te klinken als ik me van binnen voelde. Kennelijk zeer verrast be-

dankte ze mij en bladerde erin. „O, en hier is een bijzondere belofte aan degenen die het boek lezen,“ zei ik, en wees haar op Moroni 10:3-5.

Na een paar minuten stilde ze zei: „Ik zal er een beetje in lezen en het boek aan je teruggeven voor we landen.“

„O, maar het is de bedoeling dat u het houdt,“ verzekerde ik haar. „Ik heb mijn eigen boek.“ Zij bedankte me met stralende ogen en begon gelijk te lezen. Even later gaf ze mij haar adres zodat ik ervoor kon zorgen dat de zendingen bij haar kwamen.

Met een dankgebed in mijn hart sloeg ik mijn dagboek open en begon de ervaring op te tekenen die me nog helemaal ongelofelijk voorkwam. Voor ik het wist was de vlucht voorbij. Toen ik van mijn reisgenote afscheid nam, bedankte ze me opnieuw.

Zodra ik terug was uit Duitsland, stuurde ik haar adres naar het Zendingengebied Pittsburgh Pennsylvania. Ik heb nooit gehoord of ze inderdaad lid is geworden van de kerk, maar ik ben ervan overtuigd dat dat op een zeker moment zal gebeuren.

Niet zolang na mijn reis, toen ik bezig was met de voorbereiding op een toespraak, kwam ik LV 100:4-8 tegen. Hoewel deze woorden oorspronkelijk tegen Joseph Smith en Sidney Rigdon gericht waren, heb ik het gevoel dat ze ook voor mij bedoeld zijn. Ik ben erdoor gaan beseffen hoe belangrijk het is dat we zijn waar we horen te zijn, doen wat we horen te doen en luisteren naar onze Vader in de hemel door middel van de Heilige Geest.

„Daarom heb Ik, de Here, u naar deze plaats laten komen; want aldus achtte Ik het nuttig voor het heil van zielen.

Daarom, voorwaar zeg Ik u: Verheft uw stem tot die volk; spreek de gedachten uit, die Ik in uw hart zal doen opklimmen, en gij zult voor de mensen niet worden beschaamd;

Want het zal u op het juiste uur, ja, op het juiste ogenblik worden ingegeven, wat gij moet zeggen.

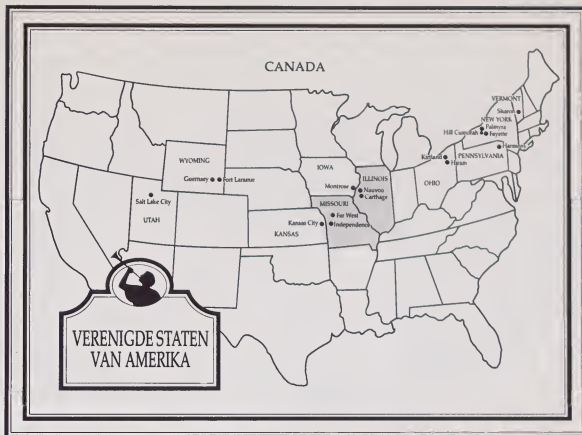
Maar ik geef u een gebod, dat gij alles, wat gij ook in Mijn naam verkondigt, uitsluitend met plechtige gevoelens in uw hart in de geest van deemoed moet verklaren.“

Ik kan nauwelijks wachten om op het volgende juiste moment op de volgende juiste plaats te zijn, waar ook en wanneer ook dat mijn Hemelse Vader mij nodig heeft. □

Hoe het er nu uitziet

Een reis met de camera langs historische plekken in Missouri en Illinois

In dit tweede deel van onze reis langs de plekken die in de geschiedenis van de kerk een belangrijke rol hebben gespeeld, bezoeken we deze maand Missouri en Illinois. De foto's zijn van Eldon K. Linschoten.

Een luchtfoto van Independence (Missouri). Joseph Smith wijdde hier op 3 augustus 1831 een tempelrein in van 1,2 hectare. Bisschop Edward Partridge had op 19 december 25,2 hectare tempelrein gekocht voor \$130. Op deze foto ligt het tempelrein links van het koepelvormige gebouw, de gehoorzaal van de Gereorganiseerde Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Even daarboven liggen het

bezoekerscentrum van onze kerk, vervolgens het parkeerterrein van het ringcentrum en het ringcentrum zelf, met onmiddellijk daarboven het zendingshuis en de oude kapel waarin het zendingskantoor onder is gebracht. Op het tempelrein zelf staat het witte houten kerkegebouw van de „Kerk van Christus – tempelrein“.

Nauvoo vanuit de lucht, met onderaan rechts het tempelterrein.
Linksboven bevindt zich de zeventigenzaal.

Deze grote reproductie van een schilderij
van de Heiland die zijn apostelen roept,
hangt in het bezoekerscentrum te Nauvoo.

Luchtfoto van het tempelterrein te Nauvoo in oostelijke richting.
De fundering is uitgegraven.

Dit was het gebouw van de *Times and Seasons*, waar tussen 1839 en 1846 een krant van die naam, het Boek van Mormon,

de Leer en Verbonden, een lofzangenbundel en verschillende anderen boeken door de kerk werden uitgegeven.

Op de voorgrond staat het Nauvoo House, dat door de Gereorganiseerde Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen wordt onderhouden. Het lichtgekleurde huis midden links,

is het Mansion House waar de profeet Joseph Smith de laatste tien maanden van zijn leven woonde.

Een uitgraving van het tempel terrein te Independence, die in 1929 plaatsvond, bracht in de buurt van de voorgenomen noordoosthoek dit stuk kalksteen aan het licht, met de datum - 1831 - erop gekrast. Het is eigendom van de „Kerk van Christus - tempel terrein“.

Het bezoekerscentrum van Independence, dat in 1971 als onderdeel van het tempel terrein werd ingewijd.

Ook deze ruwe steen met „SECT 1831“ erop („southeast corner temple“) is destijds op het tempel terrein uitgegraven.

In 1838 vergaderden de heiligen zich te Far West in Caldwell County (Missouri). Deze grazige weide werd door de profet Joseph Smith ingewijd als tempel terrein. In LV 118 staat de instructie aan de Twaalf opgetekend dat zij vanaf deze plek moesten vertrekken naar hun zendingsgebieden in Engeland. Hoewel de heiligen door het gepeupel uit de staat waren verdreven, keerden de getrouwe apostelen terug naar deze plek alvorens te beginnen aan hun reis over de oceaan. Hier wordt de zuidwesthoek voor de tempel afgebeeld.

Het monument uit 1862 ter herinnering aan het eerste schoolgebouw van Kansas City. Het eerste blok werd op 2 augustus 1831 door de heiligen der laatste dagen gelegd.

Toen zij uit Jackson County verdreven werden, verlieten de heiligen Missouri door middel van veerponten vanaf dit punt over de Missouri, Independence Landing, of vanaf andere overzetspunten. Parley P. Pratt beschreef het tafereel van de honderden mensen die hartje winter de overtocht moesten maken als „onbeschrijfelijk“.

Blik op Montrose (Iowa) vanaf de Nauvoo veerpont over de Mississippi. Hier staken de pioniers in de winter van 1846 de rivier over.

In dit bos ten westen van de tempel te Nauvoo werden iedere zondag twee vergaderingen gehouden. Vanuit de open vensters van Edward Hunters witte huis, was Joseph Smith, die zich daar verscholen hield, in staat de diensten „bij te wonen“.

Mormoonse humor

■ Ons bescheiden wijkkoor was de lofzang „Meester, de stormwinden woeden” aan het repeteren. De bassen dreunden voort op één toonhoogte, de tenoren schitterden door afwezigheid, de alt en de sopraan deden vergeefse pogingen de juiste noten te vinden en de sopranen lieten een beverig geluid horen. Zingend boven het geweld van de muzikale storm uit, worstelde het koor door de passage „nu elk ogenblik aak'lig ons dreigt met een graf in het kokend meer” heen, toen de koordirigent aftakte, een diepe zucht slaakte en zei: „Broeders en zusters, we hebben kennelijk te kampen met wat zeeziekte.”

Joan Oviatt, Barstow (Californië)

■ Een les in onze cursus evangelieleer behandelde Exodus, hoofdstuk 13 tot 18, waarbij onder andere gesproken werd over de priesterschapsraad die Mozes van zijn schoonvader Jetro had ontvangen. Eén van de vragen uit het leesboek luidde: „Welke voorbeelden kunnen wij geven van onze eigen mogelijkheden om raad te ontvangen?”

Daar de president van de zustershulpvereniging in de klas aanwezig was, vroeg ik of zij de gelegenheid kreeg om raad te ontvangen en van wie. Haar onmiddellijke en eerlijke reactie was: „Van zo goed als iedereen.”

Glen B. Nelson, Fredonia (Arizona)

■ Op een keer tijdens de avondmaalsvergadering, merkte mijn schoonzusje dat haar vijfjarig dochtertje, Nikki, onder het zingen van de slotlofzang nogal zenuwachtig en gespannen deed. Hoe dichter de wijkadministrateur hun rij naderde, hoe meer zij haar best deed om de woorden van het lied mee te zingen. Zodra hij voorbij was om achter ons verder te gaan met het tellen van de aanwezigen, zei ze tegen haar moeder: „Ik vind dat een nare man!” Toen haar gevraagd werd waarom, antwoordde ze: „Iedere zondag komt hij kijken of je wel zingt en dan schrijft hij je naam op en da's niet eer-

lijk, want wij kleine kinderen kennen de woorden niet!”

Clarence Forster, Delta (Utah)

■ Het moment naderde dat mijn driejarige dochter in de zonnestraaltjesklas van het jeugdwerk zou komen. Ik probeerde haar op de ervaring voor te bereiden door te vertellen hoe leuk ze het op het jeugdwerk zou vinden en wat een grote meid ze als zonnestraaltje zou zijn. Onder het peilen of ik er, na al mijn inspanningen, inderdaad in geslaagd was haar geestdrift op te wekken voor de nieuwe status van zonnestraaltje, vroeg ik: „Sharla, wat zul je in het jeugdwerk worden dat je nooit eerder bent geweest?”

Heel ernstig en oprecht antwoordde ze: „Ik zal stil worden.”

Kay Patterson, Kuna (Idaho)

■ Op zekere dag zat mijn vrouw met onze zoon te spelen. Ze knipten figuurtjes uit en plakten ze op karton. Yanko – drie jaar – gaf ze allemaal een naam: „Kleine broertje,” „Mama,” „Papa,” enzovoort. Er werd gebeld en het bleek de postbode te zijn met een aangetekende brief. Mijn vrouw zette haar handtekening en keerde terug naar Yanko. Even later werd er weer gebeld. Het was weer de postbode – met een probleem. Hij had er moeite mee „Mama” als handtekening te aanvaarden.

Mikel Karschti, New Brunswick, Canada

■ Onze gezinsactiviteit bestond onlangs uit het samen kijken naar de film „De Bijbel” op de televisie. We deden ons best om ieder leermoment aan te grijpen om het programma zo zinnig mogelijk te maken voor onze drie jonge kinderen. Toen we bij het punt belandden waar Lot en zijn vrouw de stad Sodom verlieten, onderstreepte ik het gebod dat Lot en zijn gezin was gegeven om vooral niet om te kijken, en zei de kinderen goed te letten op wat er zou gebeuren als iemand de Heer ongehoorzaam was. Ik dacht dat de les met

het veranderen van Lots vrouw in een zoutpilaar rond was, maar blijkbaar stond het de vijfjarige Ryan nog niet allemaal duidelijk voor ogen. Enigszins in de war, vroeg hij: „Wat zou er dan gebeurd zijn als Lot ook had omgekeken? Zou hij een peperpilaar geworden zijn?”

Alan W. Grose, St. Clair Shores (Michigan)

■ Mijn man was koorleider in een grote wijk en ons driejarig kleindochtertje, Michelle, was zijn grote vriendinnetje en bewonderaarster.

Op een zondag zat ik met haar op de achterste rij terwijl mijn man de openingslofzang dirigeerde. Op het moment dat hij klaar was, maar nog met opgeheven arm stond, riep Michelle, die op de bank stond om beter te kunnen zien: „Dat was heel goed opa!”

Deze spontane uiting van bewondering werd door vele rijen mensen gehoord, die allen met hun lachjes hun goedkeuring lieten blijken over een liefhebbende kleindochter.

Dora King, Raymond, Alberta, Canada

■ Onlangs werd ik er in een vasten- en getuigenisvergadering aan herinnerd dat een nieuwe baby de nodige onzekerheid met zich mee kan brengen. Een jonge vader stapte trots naar voren om zijn pasgeboren kind een naam en een zeg te geven. Voor hij het podium besteg keerde hij zich echter heel confuus om en liep terug het gangpad af – om de baby te halen.

Janice K. Aubrey, Salt Lake City (Utah)

■ Ons vierjarig dochtertje speelde op een keer vadertje en moedertje met haar twee jaar jongere broertje, dat zijn best deed de rol van haar gehoorzame man te spelen. Ik moest glimlachen en vroeg waarom ze zo'n jonge echtgenoot had gekozen. „Tja,” zuchtte ze, „ik kon geen andere mormoon vinden.”

Larry en Edna Chandler, Falls Church (Virginia)

*„Ik ben de
opstanding en
het leven;
wie in Mij gelooft,
zal leven,
ook al is hij
gestorven.“*

(Johannes 11:25)

L. D. S. CHURCH
TRANSLATION DIVISION
LIBRARY
MAR 21 1985